

บทที่ 5

วิเคราะห์การแพร่กระจายของ

งานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การแพร่กระจายงานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 4 ด้านดังนี้

1. เพื่อรวบรวมงานและจัดระเบียบงานแปลวรรณกรรมประเภทร้อยกรองจีนโบราณที่แพร่กระจายในสมัยรัตนโกสินทร์ให้เป็นระบบ
2. เพื่อศึกษวิเคราะห์การกระจายผลงานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ โดยศึกษาขอบเขต ลักษณะหรือรูปแบบของการแพร่กระจายวรรณกรรมในตำแหน่งที่แพร่กระจายหรือแหล่งกำเนิดวรรณกรรมเป็นหลัก
3. เพื่อศึกษวิเคราะห์ผลการกระจายงานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ด้านขอบเขต ลักษณะหรือรูปแบบของการแพร่กระจาย โดยพิจารณาในตำแหน่งผู้รับอิทธิพลวรรณกรรมนั้นเป็นหลัก
4. เพื่อศึกษากระบวนการแพร่กระจาย ได้แก่ เงื่อนไขหรือปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการแพร่กระจายวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานงานวิจัย 12 หัวข้อ ดังนี้

1. ร้อยกรองจีนโบราณที่แพร่หลายเป็นภาษาไทยไม่ได้ครอบคลุมทุกยุคสมัยแห่งวิวัฒนาการร้อยกรองจีนโบราณในประวัติศาสตร์จีน
2. ร้อยกรองจีนที่ได้รับความนิยมนำมาแปลเป็นภาษาไทยมากที่สุดน่าจะเป็นร้อยกรองสมัยราชวงศ์ถังและซ่ง
3. ร้อยกรองประเภท “ซีอ” และ “ฉือ” เป็นประเภทต้นทลัทธิเงินที่ได้รับความนิยมแปลเป็นภาษาไทยมากที่สุด โดยความนิยมแปลร้อยกรองประเภท “ซีอ” มากกว่าประเภท “ฉือ” และมากกว่าประเภทอื่น ๆ
4. หลี่ไป๋และตู้ฝู่เป็นนักกวีชายชาวจีนที่ได้รับความนิยมมากที่สุด และหลี่ซิงจ้าวเป็นนักกวีหญิงชาวจีนที่ได้รับความนิยมมากที่สุด
5. ผลงานกวีนิพนธ์ของหลี่ไป๋ และ ตู้ฝู่ได้รับความนิยมนำมาถ่ายทอดเป็นสำนวนภาษาไทยมากที่สุด ส่วนบทกวีจีนที่ได้รับความนิยมแปลเป็นภาษาไทยมากที่สุด คือ จิ้งเย่ซือ 《静夜思》 และซุนเสี่ยว

《春晓》 ซึ่งเป็นบทกวีที่เด็กนักเรียนชาวจีนแทบจะทุกคนท่องจำได้

6. ผลงานของนักกวีชาวจีนที่ปรากฏในตำรา “กวีถึง 300 บท” ซึ่งเป็นตำราที่ได้คัดกรองและรวบรวมรายชื่อบทกวีและรายชื่อนักกวีจีนยุคถึงที่ชาวจีนรู้จักกันดีนั้นน่าจะมีการแพร่หลายเป็นส่วนภาษาไทยด้วยจำนวนหนึ่ง แต่แพร่หลายเฉพาะบทกวีหรือผลงานกวีที่มีชื่อเสียงเท่านั้น

7. สิ่งพิมพ์ที่มีหลักฐานการแพร่กระจายงานแปลร้อยกรองจีน โบราณที่แน่ชัด ประกอบด้วยสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือแปลบทกวีจีน โดยเฉพาะ นอกจากนั้นอาจจะพบในหนังสือหรือตำราวิชาการระดับจีนบ้างแต่จำนวนบทกวีจีนที่แปลเป็นภาษาไทยมีจำนวนไม่มากเท่ากับหนังสือแปลเฉพาะด้าน

8. มีการแพร่กระจายร้อยกรองจีนโบราณจำนวนภาษาไทยที่ปรากฏในหนังสือนวนิยายจีนโบราณจำพวกนวนิยายประวัติศาสตร์และอิงประวัติศาสตร์อยู่ด้วย โดยมีจำนวนน้อยมาก

9. การแพร่กระจายของวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณนอกจากมีการแพร่กระจายในหนังสือแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณและหนังสือประเภทนวนิยายจีนโบราณแล้ว คาดว่าน่าจะมีการเผยแพร่ในหนังสือหรือตำราเรียนด้านประวัติศาสตร์จีน อารยธรรมจีน วัฒนธรรมจีนและปรัชญาจีนด้วย

10. นอกจากการแพร่กระจายของวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณในประเทศไทยที่คาดว่าจะพบในข้อ 7-9 แล้ว กลุ่มตำราเรียนและหนังสือเรียนทางด้านวรรณคดีเปรียบเทียบก็น่าจะมีการแพร่กระจายงานแปลร้อยกรองจีนโบราณด้วยส่วนหนึ่ง

11. ผู้แปลบทกวีจีนเป็นผู้ที่มีความรู้ภาษาจีนและภาษาไทยเป็นอย่างดี โดยมีความเชี่ยวชาญทั้งสองภาษาอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะภาษาจีนและมีความเป็นไปได้ว่าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สูงวัยหรือผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป

12. โดยสรุปแล้วการแพร่กระจายของวรรณกรรมประเภทร้อยกรองจีนโบราณในประเทศไทยนั้นไม่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายเช่นการแพร่กระจายของวรรณกรรมประเภทร้อยแก้วจีน เนื่องจากกลุ่มผู้อ่านหรือผู้สนใจอยู่ในเครือข่ายที่จำกัด

ในบทที่ 5 นี้ จะเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากศึกษารวบรวมและได้แจกแจงรายละเอียดในบทที่ 3 มาวิเคราะห์ผลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์แต่ละรายชื่อ ทั้งนี้ได้แบ่งหัวข้อการวิเคราะห์ผลตามทฤษฎีวรรณคดีเปรียบเทียบแนวทางศึกษาอิทธิพลของวรรณคดี ซึ่งในงานวิจัยนี้ประกอบด้วยแนวทางศึกษาวิเคราะห์ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการกระจายผล

นิยามของ “การศึกษาการกระจายผล” (流传学: 研究文学的起点) งานวิจัยนี้หมายถึง การศึกษาขอบเขตและลักษณะของการแพร่กระจายวรรณกรรมไปสู่ต่างประเทศ ตามทฤษฎีวรรณคดีเปรียบเทียบแนวทางศึกษาอิทธิพลและการแพร่กระจายของวรรณคดี โดยศึกษาวิเคราะห์แหล่งกำเนิด

วรรณกรรมหรือประเทศที่ส่งอิทธิพลในการแพร่กระจายวรรณกรรม (放送国) เป็นหลัก

2. ด้านผลการกระจาย

นิยามของ “การศึกษาผลการกระจาย” (流传学: 研究文学的终点) งานวิจัยนี้หมายถึง การศึกษาปรากฏการณ์หรือลักษณะการแพร่กระจายของวรรณกรรมจากต่างประเทศที่แพร่หลายเป็นสำนวน ภาษาในประเทศ ตามทฤษฎีวรรณคดีเปรียบเทียบแนวทางศึกษาอิทธิพลและการแพร่กระจายของวรรณคดี ได้แก่ การศึกษาขอบเขต ลักษณะของการแพร่กระจาย ความนิยมหรือการยอมรับในวรรณกรรมนั้น รวมไปถึง ถึงรูปแบบของการรับอิทธิพลวรรณกรรมจากต่างประเทศสู่ในประเทศ โดยศึกษาวิเคราะห์จากตำแหน่งผู้รับ อิทธิพลวรรณกรรม (接受国) เป็นหลัก

3. ด้านกระบวนการแพร่กระจาย

นิยามของ “กระบวนการแพร่กระจาย” (流传途径) งานวิจัยนี้หมายถึง การศึกษาเส้นทางของการแพร่กระจายวรรณกรรมจากแหล่งกำเนิดหรือประเทศที่ส่งอิทธิพลของวรรณกรรมสู่ต่างประเทศนั้นว่าได้ ผ่านวิธีการหรือสื่อลักษณะใด รวมไปถึงเงื่อนไขหรือปัจจัยสำคัญใดที่เป็นแรงผลักดันให้เกิดการแพร่กระจาย นั้น ภายใต้อิทธิพลทฤษฎีวรรณคดีเปรียบเทียบแนวทางศึกษาอิทธิพลและการแพร่กระจายของวรรณคดี

1. ด้านการกระจายผล

1.1 กระบวนการจัดระเบียบงานแปลวรรณกรรมประเภทร้อยกรองจีนโบราณที่แพร่กระจาย ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ให้เป็นระบบ

เป้าประสงค์ของงานวิจัยนี้ในข้อแรก คือ “เพื่อรวบรวมและจัดระเบียบงานแปลวรรณกรรม ประเภทร้อยกรองจีนโบราณที่แพร่กระจายในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ให้เป็นระบบ” ซึ่งกระบวนการจัด ระเบียบงานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนที่แพร่กระจายในสมัยรัตนโกสินทร์ในงานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ (1) เก็บรวบรวมสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ที่มีการเผยแพร่งานแปลบทกวีจีนโบราณสำนวน ภาษาไทย (2) แจกแจงและแยกแยะประเภทของสิ่งพิมพ์ที่มีการแพร่กระจายของบทกวีจีนโบราณ (3) จัดเก็บและแจกแจงผลงานแปลร้อยกรองจีนโบราณสำนวนภาษาไทยของผู้แปลบางรายที่มีการพิมพ์เผยแพร่ ชำช้อนให้มีความชัดเจนและเป็นระบบ (4) จัดทำตารางแสดงการแพร่กระจายงานแปลร้อยกรองจีนโบราณ ยุคสมัยต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์จีนและแสดงการแจกแจงร้อยกรองจีนโบราณสำนวนภาษาไทยของผู้แปลแต่ละ รายเทียบเคียงกับแต่ละยุคสมัย ซึ่งผลการดำเนินการขั้นตอนที่ 1-3 ผู้วิจัยได้แจกแจงผลไปแล้วในบทที่ 3 สำหรับการจัดระเบียบงานแปลร้อยกรองจีนโบราณที่แพร่กระจายเป็นสำนวนภาษาไทยข้อที่ 4 ซึ่งเป็น ขั้นตอนสุดท้ายและเป็นภาระกิจที่ค่อนข้างซับซ้อนและมีความสำคัญยิ่ง ผู้วิจัยขอชี้แจงขั้นตอนในการปฏิบัติ ดังนี้

1.1.1 ออกแบบโมเดลโครงสร้างวิวัฒนาการของร้อยกรองจีนโบราณในประวัติศาสตร์จีน ที่มีชื่อว่า

“ตารางแสดงการแพร่กระจายของงานแปลร้อยกรองจีนโบราณในสำนวนภาษาไทย-----เทียบเคียงกับยุคสมัย และรายชื่อนักกวีชาวจีนแห่งประวัติศาสตร์จีน” (中国古诗泰译本一览表 Zhongguo Shi Jiaibiben Yilan Jiao: Jarassri Jiraphas) (รหัสย่อ หรือ Bar code คือ ZGSTYB:JJ) ซึ่งเป็น เครื่องมือวิจัยเพื่อใช้สำหรับการประมวลผลงานแปลบทกวีจีนที่แพร่กระจายในสำนวนภาษาไทย (โปรด พิจารณาผลการดำเนินงานและรายละเอียดของตารางนี้ได้ใน “ภาคผนวก ก”)

ขั้นตอนการลำดับยุคสมัยของการแพร่กระจายร้อยกรองจีนโบราณและการคัดกรองรายชื่อนักกวีที่มี ชื่อเสียงในประวัติศาสตร์จีน ผู้วิจัยศึกษาจากแหล่งข้อมูลสำคัญ ๆ ได้แก่

แหล่งข้อมูลลำดับแรก (1) —— 《中国文学史》 (第 1-4 卷)

袁行霈主编. 第 2 版. 北京 : 高等教育出版社, 2005. (第 1 版, 1999)

“ประวัติวรรณคดีจีน” เล่ม 1-4 ของสำนักพิมพ์อุดมศึกษาแห่งชาติจีน ฉบับที่พิมพ์เผยแพร่ในปี ค.ศ. 2005

แหล่งข้อมูลลำดับที่สอง (2) —— 《中国历代作品选》 (上、中、下编)

朱东润主编. 再版. 上海 : 上海古籍出版社, 2008. (第 1 版, 1979-1980)

“งานประพันธ์คัดสรรแห่งประวัติศาสตร์จีน” เล่ม 1-3 ของสำนักพิมพ์ตำราโบราณเซี่ยงไฮ้ ฉบับที่ พิมพ์เผยแพร่ในปี ค.ศ. 2008

แหล่งข้อมูลลำดับที่สาม (3) —— 《唐诗鉴赏辞典》

萧涤非、程千帆等人撰写《唐诗鉴赏辞典》上海: 上海辞书出版社, 1982年6月

“พจนานุกรมศัพท์ประพันธ์ประเภทชื่อยุคถึง” เรียบเรียงโดยเซียวตีเฟย เฉิงเขียนฝาน เป็นต้น พิมพ์ โดยสำนักพิมพ์เซี่ยงไฮ้ศัพทานุกรม ปี ค.ศ. 1982

แหล่งข้อมูลลำดับที่สี่ (4) —— 《宋词鉴赏辞典》

贺新辉主编《宋词鉴赏辞典》北京: 北京燕山出版社, 1987年3月

“พจนานุกรมศัพท์ประพันธ์ประเภทชื่อยุคช่วง” เรียบเรียงโดยเหอจินฮุย สำนักพิมพ์เป่ย์จิงเหยียน ซาน ปี ค.ศ. 1987

แหล่งข้อมูลลำดับที่ห้า (5) —— 《唐诗三百首》

邱燮友著译《新译唐诗三百首》台湾: 三民书局印行, 72年5月修订三版

ตำรา “ถึงชื่อซานไปโส่ว” 《唐诗三百首》 หรือ “กวีถึง 300 บท”

ข้อมูลประกอบการศึกษาเทียบเคียงจากเว็บไซต์ ประกอบด้วย

<http://baike.baidu.com> (ชื่อผู้รวบรวม “กวีถึง 300 บท”)

<http://xanghun.blog.163.com> (รายชื่อนักกวีชาวจีนที่มีชื่อเสียงแต่ละยุคสมัย)

<http://www.poptool.net/chinese> (รายชื่อนักกวีชาวจีนที่มีชื่อเสียงแต่ละยุคสมัย)

แหล่งข้อมูลอ้างอิงข้างต้นนั้น แหล่งข้อมูลที่ 1, 2, 5 และข้อมูลจากเว็บไซต์เป็นแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการประมวลผลหรือรวบรวมและคัดกรองรายชื่อนักวิจัยของแต่ละสมัย ส่วนแหล่งข้อมูลที่ 3 และ 4 เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับตรวจทานความแม่นยำและความถูกต้องของข้อมูล ซึ่งสำหรับรายละเอียดด้านกระบวนการกลั่นกรองและตรวจสอบเครื่องมือวิจัยหรือตาราง ZGSTYB:JJ นี้ผู้วิจัยได้ชี้แจงแล้วในบทที่ 3 ตาราง ZGSTYB:JJ ประกอบด้วย 7 ตารางย่อย ซึ่งแยกตามยุคสมัยสำคัญๆ ในประวัติศาสตร์จีน ได้แก่

- (1) ตารางแสดงการแพร่กระจายวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณในสำนวนภาษาไทย :
ยุคก่อนราชวงศ์ฉิน (先秦) รหัส ZGSTYB 1: XianQin
- (2) ตารางแสดงการแพร่กระจายวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณในสำนวนภาษาไทย :
ยุคฮั่น (汉) รหัส ZGSTYB 2: Han
- (3) ตารางแสดงการแพร่กระจายวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณในสำนวนภาษาไทย :
ยุคเว่ยฉินและราชวงศ์เหนือใต้ (魏晋南北朝) รหัส ZGSTYB 3: WeiJin Nanbei
- (4) ตารางแสดงการแพร่กระจายวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณในสำนวนภาษาไทย :
ยุคถัง (唐) รหัส ZGSTYB 4: Tang
- (5) ตารางแสดงการแพร่กระจายวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณในสำนวนภาษาไทย :
ยุคซ่ง (宋) รหัส ZGSTYB 5: Song
- (6) ตารางแสดงการแพร่กระจายวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณในสำนวนภาษาไทย :
ยุคหยวน (元) รหัส ZGSTYB 6: Yuan
- (7) ตารางแสดงการแพร่กระจายวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณในสำนวนภาษาไทย :
ยุคหมิงและชิง (明清) รหัส ZGSTYB 7: Ming-Qing

1.1.2 การกำหนดค่าระดับความมีชื่อเสียงของนักกวีชาวจีนแต่ละยุคสมัยโดยคร่าว ซึ่งงานวิจัยนี้ได้รับการช่วยเหลือจากรองศาสตราจารย์เซี่ยเหอหมิน 谢仁敏 วุฒิกิจการศึกษาศาสตรบัณฑิตด้านวรรณคดีจีนโบราณ ปัจจุบันสังกัดคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกว่างซี 广西大学文学院中国古代文学专
รองศาสตราจารย์เซี่ยเหอหมิน เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านวรรณคดีโบราณและเคยมีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณมาก่อน มีความสามารถในการจดจำรายชื่อนักกวีแต่ละยุคสมัยได้อย่างดี ดังนั้นจึงได้ช่วยเพิ่มคุณค่าของเครื่องมือวิจัยด้วยการกำหนดค่าระดับความมีชื่อเสียงของนักกวีชาวจีนแต่ละยุคสมัยโดยคร่าว งานวิจัยนี้ได้ใช้ตัวอักษรโรมัน ABCD เป็นสัญลักษณ์ในการกำหนดมาตรฐานความมีชื่อเสียงของนักกวีชาวจีนดังปรากฏในตารางของข้อ 1.1.1

1.1.3 ออกแบบโมเดลที่ 2 เป็นแผนภูมิชื่อว่า “โครงสร้างความสัมพันธ์ของร้อยกรองจีนใน

ประวัติศาสตร์จีน” หรือ 中国历史诗歌关系图 (Zhongguo Lishi Shige Guanxi Tu: ZLSGT-JJ) เพื่อเป็นเครื่องมือประกอบการวิเคราะห์ผลด้านความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ของฉันทลักษณ์จีนกับยุคสมัยต่าง ๆ

1.1.4 สำนวณความถูกต้องของการนำเสนอข้อมูลของงานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณที่เผยแพร่เป็นภาษาไทยแต่ละเล่ม ด้านชื่อนักกวี ยุคสมัย และชื่อบทกวี ว่ามีความสอดคล้องกับต้นฉบับหรือไม่อย่างไร ซึ่งทั้งนี้ได้ใช้วิธีการสำรว 2 วิธีหลัก ได้แก่ การพิสูจน์อักษรและเทียบเคียงกับต้นฉบับภาษาจีน และการสำรวจทบทวนโดยเจ้าของภาษา (ชาวจีน) ตามกระบวนการที่ได้ชี้แจงในบทที่ 3

เมื่อได้เครื่องมือวิจัยที่ค่อนข้างสมบูรณ์แบบ คือ “ตารางแสดงการแพร่กระจายของงานแปลร้อยกรองจีนโบราณในสำนวนภาษาไทย-----เทียบเคียงกับยุคสมัยและรายชื่อนักกวีชาวจีนแห่งประวัติศาสตร์จีน” (ZGSTYB:JJ) ซึ่งเป็นตารางที่ช่วยจัดเก็บงานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณสำนวนภาษาไทยให้มีความชัดเจนและเป็นระบบแล้ว งานวิจัยนี้ยังได้นำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ผลด้าน “การกระจายผล” และ “ผลการกระจาย” ดังจะชี้แจงกันต่อไป

1.2 วิเคราะห์การกระจายผลของงานแปลวรรณกรรมประเภทร้อยกรองจีนโบราณที่แพร่กระจายในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

การศึกษาการแพร่กระจายงานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณในสำนวนภาษาไทยที่ปรากฏในแต่ละยุคสมัยของประวัติศาสตร์จีนตามกระแสวิวัฒนาการวรรณคดีจีนที่มีอายุมากกว่า 2,000 ปีนั้น พบปรากฏการณ์ด้าน “การกระจายผล” ที่น่าสนใจ สามารถตอบวัตถุประสงค์ ข้อ 2 คือ “เพื่อศึกษาวิเคราะห์การกระจายผลงานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ โดยศึกษาขอบเขต ลักษณะหรือรูปแบบของการแพร่กระจายวรรณกรรมในตำแหน่งที่แพร่กระจายหรือแหล่งกำเนิดวรรณกรรมเป็นหลัก” การวิเคราะห์ผลแบ่งออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1.2.1 ขอบเขตด้านยุคสมัยและประเภทของร้อยกรองจีนโบราณที่แพร่กระจายสู่กรุงรัตนโกสินทร์

ยุคสมัยของร้อยกรองจีนโบราณประเภทต่าง ๆ แบ่งออกเป็น ยุคก่อนราชวงศ์ฉิน 先秦 ยุคราชวงศ์ฮั่น 汉 ยุคราชวงศ์เว่ยจินและราชวงศ์เหนือใต้ 魏晋南北朝 ยุคราชวงศ์ถัง 唐 ยุคราชวงศ์ซ่ง 宋 ยุคราชวงศ์หยวน 元 ยุคราชวงศ์หมิงและชิง 明清 พบว่าในสมัยรัตนโกสินทร์ มีการแพร่กระจายของงานแปลร้อยกรองจีนโบราณของแต่ละยุคสมัยทุกยุคคั้งที่กล่าวถึงข้างต้น ได้แก่

(1) ประเภทเพลงพื้นเมืองที่แพร่หลายก่อนยุคของชื่อจึงประเภท “เกอเหยา” 歌谣 มีการแพร่หลายเป็นบางบท

(2) ร้อยกรองจีนโบราณ “ชื่อจึง” 诗经 “ฉู่ฉือ” 楚辞 ร้อยกรองโบราณ 19 บท ร้อยกรอง

ประเภท “ฟู” 賦 ในยุคจ้านกั๋ว ซึ่งเป็นรูปแบบร้อยกรองที่แพร่หลายในสมัยก่อนราชวงศ์ฉิน

(3) ร้อยกรองจีนโบราณประเภท “เย่วฝู่” 乐府 และ “ฟู” 賦 และประเภท “กู่ถี้ซือ” 古体诗 ที่นิยมแพร่หลายในสมัยราชวงศ์ฮั่น

(4) ร้อยกรองจีนโบราณที่มีชื่อเสียงยุคเว่ยจิ้นและยุคราชวงศ์เหนือ-ใต้

(5) ร้อยกรองจีนโบราณประเภท “จิ้นถี้ซือ” 近体诗 ที่นิยมแพร่หลายสมัยราชวงศ์ถัง

(6) ร้อยกรองจีนโบราณประเภท “ฉือ” 词 ที่แพร่หลายในสมัยราชวงศ์ซ่ง

(7) ร้อยกรองจีนโบราณประเภท “ฉวี” 曲 ที่แพร่หลายในสมัยราชวงศ์หยวน

(8) และประเภท “ซือ” 诗 บางส่วนที่แพร่หลายในสมัยราชวงศ์หยวนและราชวงศ์หมิง

1.2.2 ขอบเขตด้านนักกวีหรือนักประพันธ์บทร้อยกรองจีนโบราณที่มีผู้คัดเลือกผลงานแปลเป็น

ภาษาไทย

(1) จำนวนนักกวีชาวจีนและรายชื่อนักกวีชาวจีนในแต่ละยุคสมัยที่มีผู้คัดเลือกผลงานแปลเป็น

ภาษาไทย

การแพร่กระจายของร้อยกรองจีนโบราณสำนวนภาษาไทยที่ปรากฏในกรุงรัตนโกสินทร์ ประกอบด้วย บทร้อยกรองซึ่งเป็นฝีมือประพันธ์ของนักกวีชาวจีนที่มีชื่อเสียงจำนวนมากกว่า 100 ราย แจกแจงตามแต่ละยุคสมัย ได้แก่

TYSG LZ 1 ตารางแสดงผลรายชื่อนักกวีชาวจีนที่มีชื่อปรากฏในการแพร่กระจายงานแปลร้อยกรองจีนโบราณในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ยุคสมัยของการแบ่งประเภท ร้อยกรองจีนโบราณ/ จำนวนนักกวีที่มีผู้คัดเลือกผลงาน แปลเป็นสำนวนภาษาไทย	รายชื่อนักกวีชาวจีนที่มีชื่อปรากฏในการแพร่กระจาย งานแปลร้อยกรองจีนโบราณในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์
ยุคกู่เกอเหยา 先秦：歌谣	มีบทกวีแพร่หลาย หลักฐานไม่ได้ระบุชื่อนักกวี
ยุคซือจิง 先秦：诗经	มีบทกวีแพร่หลาย หลักฐานไม่ได้ระบุชื่อนักกวี
ฉู่ฉือ 先秦：楚辞	ชวีหยวน

<p>ยุคจ้านกั๋ว ประเภท “ฟู่” 先秦: 赋</p>	<p>มีบทกวีแพร่หลาย แต่หลักฐานไม่ได้ระบุชื่อนักกวีที่ชัดเจน</p>
<p>ยุคฮั่น ประเภท “เย่วฝู่” 汉: 乐府</p>	<p>มีบทกวีแพร่หลาย แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้ระบุชื่อนักกวีที่ชัดเจน</p>
<p>ยุคฮั่น ประเภท “ฟู่” 汉: 赋 ประมาณ 24 ราย</p>	<p>เจี่ยอี้ 贾谊 ชื่อหม่าเซียงหยู 司马相如 จางเหวินจวิน 张文君 ปานกั๋ว 班固 จางเหิง 张衡 ซู่อู่ 苏武 โจโจ 曹操 โจผี 曹丕 โจลิฉี 曹植 หวังซ่าน 王粲 หลิวเจิน 刘桢 ช่งหรง 孔融 ลูจี้ 陆机 ลู่อวี่น 陆云 ห่วนจี้ 阮籍 ฟานเยี่ย 潘岳 จั่วซือ 左思 ไช่หยง 蔡邕 ไช่เหยียน 蔡琰 จางเสี่ยว 张协 จางจ้าย 张载 จางฮว่า 张华 ฟู่เสวี่ยน 傅玄 หลิวคุน 刘琨 จ้าวอี 赵壹 จูมู่ 朱穆</p>
<p>ยุคเว่ยจิ้นและราชวงศ์เหนือใต้ 魏晋南北朝 4 ราย</p>	<p>เถาหยวนหมิง 陶渊明 เถาหงจิ่ง 陶弘景 กิงจิ้น 庾信 เฉวียนเต้าเหิง 薛道衡</p>
<p>ยุคถัง 唐 74 ราย</p>	<p>อวี๋ซื่อหนาน 虞世南 หวังจี้ 王绩 ลั่วปิ่นหวัง 骆宾王 หวังป้อ 王勃 เจินจื่ออั้ง 陈子昂 เหอจื่อจิง 贺知章 จางจิวหลิง 张九龄 หวังจื่อฮว่าน 王之涣 เมิ่งห้าวหราน 孟浩然 หลี่ผิน 李颀 หวังซังหลิง 王昌龄 หวังเหวย 王维 หลี่ไป๋ 李白 ซุยห้าว 崔颢 หวังฮ่าน 王翰 จางสวี 张旭 เกาซื่อ 高适 หรงชิ่ง 戎星 หลิวฉางชิ่ง 刘长卿 หลี่ฮว่า 李华 ตู้ฝู่ 杜甫 เจินเจิน 岑参 หลิวฟิงผิง 刘方平 ผยตี้ 裴迪 จางจี้ 张继 หลี่ตวน 李端 เหว่ยอิงอู่ 韦应物 หลูหลุน 卢纶 อวี๋กู่ 于鹄 เมิ่งเจียว 孟郊 ซุยอู่ 崔护 ฉวนเต้อวี่ 权德輿 ฉางเจี้ยน 常建 จางจี้ 张籍 หวังเจี้ยน 王建 หานอวี๋ 韩愈 หลิวอวี๋ชี่ 刘禹锡 ไป่จิวอี้ 白居易 หลี่เจิน 李绅 หลิวจงหยวน 柳宗元 หยวน เจิน 元稹 จางอู่ 张祜 จางเว่ย 张谓 จูซิ่งอวี๋ 朱庆余 หลูฉวง 卢仝 ตู้มู่ 杜牧 เวินตงอวี๋น 温庭筠 เจินเถา 陈陶 หลี่ซังอิ่น 李商隐 จ้าวเจีย 赵嘏 หวังเหลียว 王镣 เฉาเยี่ย 曹邺 อวี๋ผิน 于濬 ตู้จิวนีเยิง 杜秋娘 หลัวอิ่น 罗隐 ลู่กู่เหมิง 陆龟蒙 เหว่ยจง 韦庄 ฮว่างเถา 黄巢 เฉาซง 曹松 จินซังชวี 金昌绪 ตู้สวินเฮ้อ 杜荀鹤 ซุยถู 崔涂 หวังเจี้ยน 王驾 เหลียวซื่อจื่อ 缪氏子 หลางซื่อฮวน 郎士元 เหยียนเว่ย 严维 หูลิ่งเท นิง 胡令能 หลี่เยว่ 李约 เก๋อฮาเออร์ 葛鸦儿 หลี่เจิง 李郢 เจี้ยเต้า 贾 岛 ซุยเสวี่ยน 崔铉 จางปี้ 张碧 กว๊านฉิว 贯休 หลี่เฉียว 李峤</p>

	ชุยเต้าทรง 崔道融 ยวนเจี๋ย 元结 ไท่ซ่งอินจื่อ 太上隐者
ยุคซ่ง 宋 23 ราย	กู่ฉวง 顾瑛 สวีซังตู 徐昌图 หลี่อวี่ 李煜 ฮวาหุ่ยฟูเหิน 花蕊夫人 หลิวหย่ง 柳永 เยี่ยนชู่ โอวหยังจิว หวังอันสือ 王安石 ซูซื่อ 苏轼 หลี่จื่ออี 李之仪 หลูเหมยพั่ว 卢梅坡 ฮว่างถิงเจียน 黄庭坚 ถังกิง ทงกิงฉินกวน 秦观 หลี่กัง 李纲 หลี่จิงจ้าว 李清照 เยี่ยเฟย 岳飞 ลู่อวี่ ลู่อวี่ 陆游 ถังหว่าน 唐琬 หยางว่านหลี่ 杨万里 จิงจี้จี้ 辛弃疾 เหวินเทียน เสียง 文天祥 หลินเจ้อสวี 林则徐
ยุคหยวน 元 8 ราย	กวานอันจิง 关汉卿 เฉินถ่าวอาน 陈草庵 ไป่ฝู่ 白朴 เหยาสูย เยาเต๋ย หม่าจื่อเหยี่ยน 马致远 เต็งอวี่ปิ่น 邓玉宾 จางหย่างห้าว ซางยงห้าว หวังเหมี่ยน 王冕
ยุคหมิงและชิง 明清 3 ราย	ทังเสียนจู่ 汤显祖 ซื่อเค่อฝ่า 史可法 จิวจิ้น 秋瑾

(2) ระดับความมีชื่อเสียงของนักกวีแต่ละราย

รายชื่อนักกวีชาวจีนแต่ละยุคสมัยที่ผลงานของท่านเหล่านั้นปรากฏอยู่ในสิ่งพิมพ์สำนวนภาษาไทย พบว่ามีทั้งกลุ่มนักกวีที่มีชื่อเสียงโด่งดังค่อนข้างมาก มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันทั่วไป และประเภทที่ไม่ค่อยมีชื่อเสียงด้านการประพันธ์บทกวีจีน แต่ก็ได้มีการแปลผลงานของนักกวีเหล่านั้นเป็นภาษาไทยด้วย เป็นที่ทราบกันดีว่า ความมีชื่อเสียงมาก-น้อยของนักกวีชาวจีนนอกจากสัมพันธ์กับฝีมือในการประพันธ์ร้อยกรองแล้ว จำนวนบทกวีที่แพร่หลายจำนวนมาก-น้อยก็มีส่วนทำให้ชื่อเสียงนักกวีเหล่านั้นเป็นที่กล่าวขานเช่นเดียวกัน แต่กระนั้นก็พบว่ามีนักกวีบางรายที่มีผลงานจารึกในประวัติศาสตร์น้อยมาก บางรายมีบทกวีที่แพร่หลายเพียงจำนวนบทเดียวเท่านั้น ทว่า เสด็จได้รับความชื่นชมเป็นอย่างสูง อาจเนื่องมาจากมีเนื้อหา น่าประทับใจ สร้างแรงบันดาลใจแก่ผู้อ่าน หรืออาจเนื่องมาจากบทกวีนั้นมีคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ชั้นสูง นอกจากนั้นยังอาจขึ้นอยู่กับปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ เช่น เบื้องหลังชีวประวัติของนักกวีว่ามีความน่าสนใจอย่างไร โดยมากผู้คนมักจะประทับใจ ชื่นชอบนักกวีที่มีสไตล์ในการประพันธ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น เฉาหยวนหมิง โจโจ ตูฝู่ หวังเหวย ไป่จิวอี้ เป็นต้น หรือในทางกลับกันอาจจะเป็นเพราะชีวิตอันแสนรันทด ความไม่สมหวังตลอดทั้งชีวิตทั้งด้านการงาน ครอบครัวและชีวิตรักของนักกวีบางราย เช่น หลี่อวี่ หลี่จิงจ้าว ชวีหยวน ต่างก็เป็นส่วนสนับสนุนความชื่นชมที่มีต่อทั้งนักกวีและความเลื่องชื่อระบือนามที่มีต่อผลงานประพันธ์ของท่านเหล่านั้นได้เช่นกัน ต่อไปจะขอแจกแจงกลุ่มนักกวีชาวจีนที่มีชื่อเสียงในแต่ละระดับ ดังนี้

กลุ่มนักกวีชาวจีนที่มีชื่อเสียงระดับต้น ในตาราง ZGSTYB:JJ คือรายชื่อนักกวีที่มีอักษร ตัว A กำกับ กลุ่มที่มีชื่อเสียงระดับรอง คือกลุ่มที่มีอักษร B กำกับ ส่วนกลุ่มที่มีอักษร C กำกับคือ กลุ่มที่มีชื่อเสียง

ไม่สามารถเทียบเท่ากลุ่ม A และกลุ่ม B

TYSGLZ 2 ตารางแสดงผลกลุ่มรายชื่อนักกรีที่มีชื่อเสียงในแต่ละระดับ

ยุคสมัย	นักกรีชาวจีนที่มีชื่อเสียงในประวัติศาสตร์ระดับต้น A	ระดับรอง B	มีชื่อเสียงทั่วไป C
ฮั่น	โจโฉ โจผี โจสิต ไช่หยง	หวังซ่าน หลิวจิน บ่งหรง ลู่อวี่น พานเยี่ย จ้าวซือ ไช่เหยียน	จางเสี่ย จางจ๋าย จางฮว่า หลิวคุน จ้าวอี จูมู่
เว่ยจิ้น หนานเป่ย์	เถาหยวนหมิง	เถิงซัน	เถาหงจิ่ง เฉียวเต๋าเหิง
ถัง	หวังป้อ เมิ่งห้าวหราน หวัง ซังหลิง หวังเหวย หลี่ไป๋ ตู ฝู หลิววี่ซี ไป๋จิวอี้ หลี่เจิน ตูมู่ หลี่ซังอิ่น เป็นต้น	ซ่งจื่อเว่ิน ลั่วปิ่นหวัง ฉินจื่ออั้ง เหอจื่อจาง จางจิวหลิง ซุยห้าว เถาซือ ฉินเจิน เมิ่งเจียว หลิว จงหยวน เวินถึงอวี่น หลิวอิ่น เหว่ยจวง เจี้ยเต๋า เป็นต้น	หลิวฉางซิง จางจี หยวน เจิน ฉินเถา ตูสวีนเฮ้อ เป็นต้น
ซ่ง	หลี่อวี่ ฝ่านจงเยียน โหวหยางชิว ชูซือ หลี่ซิง จ้าว ลู่อวี่ ซิงซีจี เป็นต้น	จางเซี่ยน เยี่ยนซู หวังอานซือ ฮว่างถึงเจียน โจวปังเยี่ยน เยี่ย เพย หยางว่านหลี่ เป็นต้น	ถังเกิง จ้าวเจี้ย หลี่กั๊ง หลิวเจินเวิง เหวินเทียน เสียง เป็นต้น
หยวน	ยุคสมัยนี้นิยมงานประพันธ์ประเภท “ฉวี” ตัวแทนนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียง ได้แก่ กวานฮั่นซิง หม่าจื่อหยวน เป็นต้น นักประพันธ์ร้อยกรองมีอยู่บ้างแต่ที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับใน ประวัติศาสตร์ไม่สามารถเทียบเท่ายุคถังและซ่ง		
หมิง	เป็นยุคสมัยที่นิยมงานประพันธ์ประเภทนวนิยายเป็นหลัก แม้จะมีนักประพันธ์ที่มี ความสามารถด้านการแต่งบทกวีจีนโบราณ แต่ก็ไม่ค่อยเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง นักประพันธ์ ลือนามยุคราชวงศ์หมิง ได้แก่ เฟิงเมิ่งหลง ทั้งเสียนกู๋ ซึ่งต่างเป็นตัวแทนงานประพันธ์นวนิยาย และงานประพันธ์ประเภท “ฉวี”		
ชิง	เป็นยุคที่งานประพันธ์ทุกรูปแบบรุ่งโรจน์ ตัวแทนนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียง เช่น ผู้ซ่งหลิง เจ้าของผลงาน เหลียวจายจื่ออี้ ยุคสมัยนี้งานประพันธ์ร้อยกรองที่แพร่หลายมีจำนวนมากแต่ ความนิยมไม่สามารถเทียบเท่ายุคอดีตเช่นเดียวกัน		

นอกจากนักกรีชาวจีนที่มีชื่อเสียงในแต่ละระดับทั้ง 3 กลุ่มข้างต้นที่กล่าวถึงแล้ว พบว่ายังมี
กลุ่มนักกรีชาวจีนที่ชื่อเสียงไม่ค่อยเป็นที่แพร่หลายเท่าใดนักแต่ก็มีผู้นำบทกวีของท่านเหล่านั้นมาแปลเป็น

ภาษาไทยด้วย นักกวีกลุ่มนี้เดิมไม่ได้ถูกรวบรวมอยู่ใน “ตารางแสดงการแพร่กระจายของงานแปลร้อยกรองจีนโบราณในสำนวนภาษาไทย” (ZGSTYB:JJ) แต่เนื่องจากการแปลงานของนักกวีกลุ่มที่มีสัญลักษณ์ D ปรากฏอยู่ด้วย ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มรายชื่อนักกวีเหล่านั้นในตารางต่อมาในภายหลัง กลุ่มนักกวีเหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นนักกวียุคดัง เช่น หรงชิง (มีงานแปล “เพลงใต้ปรกาการ”) หลี่ฮว่า (“ท่องวสันต์ส่งอารมณ์”) อวี๋กุ (“เพลงหญิงชาวป่า”) ฉางเจี้ยน (“สอบบัณฑิตไม่ผ่านในเมืองฉางอัน” “เพลงชายเข็ย”) หวังเจี้ยน (“สะใภ้ใหม่”) จ้าวเจี๋ย (“กลับถึงบ้าน”) เฉาเยี่ย (“หนูลงหลวง”) ชูชีวเหนียง (“เสียดักด้วยด้ายทอง”) จินซังซวี (“วสันต์รันทศ”) เฉาซง (กับผลงาน “ปี่จี้โฮ่” หรือบางสำนวนแปลว่า “ปี่แห่งสงคราม” มีเพียงบทประพันธ์เพียงบทเดียวแต่มีผู้แปลไว้ถึง 3 สำนวน) ชูสวีเน้อ ซึ่งไม่ใช่กวีที่มีชื่อเสียงมากนัก แต่มีบทกวีที่ได้รับการถ่ายทอดเป็นสำนวนภาษาไทย ถึง 7 บท (ดูตาราง ZGSTYB:JJ) ชูชู่ (“ห่านป่าเอก”) หลูเหมยปอ (“เหมยหิมะ”) เหลียวซื่อจื่อ (“แต่งจันทร์เสี้ยว”) และนักกวีรายอื่น ๆ ได้แก่ หลางซื่อชวน เหยียนเว่ย หูลิ่งเหนิง หลี่เยี่ย เก๋ฮยาเออร์ หลี่เจิง จางปี่ กวานชีว หลี่เจี๋ย ชูเต้าหรง เป็นต้น ส่วนในยุคราชวงศ์ซ่งไม่ค่อยมีปัญหาในการที่จะต้องเพิ่มรายชื่อนักกวีประเภทที่ 4 นี้ เนื่องจากไม่ค่อยปรากฏผลงานของนักกวียุคซ่งระดับ D ที่มีผู้นำมาแปลเป็นภาษาไทย แม้กระทั่งมีการจัดอันดับรายชื่อนักกวีชาวซ่งที่มีชื่อเสียงในระดับ C รวมอยู่ในตารางด้วยก็ยังคงพบว่าไม่ค่อยมีการคัดเลือกผลงานของท่านเหล่านั้นมาแปลเป็นภาษาไทยเช่นกัน กลุ่มนักกวีเหล่านี้ ได้แก่ โคว่จุ่น เหยียนหววยเยียน พานหลง จ้าวเจี๋ย หลี่กั๋ง เป็นต้น

(3) สถานภาพของนักกวีชาวจีนที่ศึกษารวบรวม

รายชื่อนักกวีชาวจีนที่ปรากฏมีสถานภาพที่แตกต่างกัน ซึ่งจากการศึกษาเบื้องหลังชีวิตประวัตินักกวีบางรายพบว่า มีทั้งที่เป็นจักรพรรดิ ภิกษุสงฆ์ นักรบ นักรัก นักการเมืองการปกครอง นักปรัชญา นักปฎิวัติ เป็นต้น ทำให้เห็นว่าความสามารถด้านการประพันธ์บทกวีจีนไม่ได้จำกัดเฉพาะกลุ่มสาขาอาชีพใดหรือสถานภาพใดสถานภาพหนึ่ง อีกแง่มุมหนึ่งเป็นการชี้ให้เห็นถึงความสามารถของผู้มีความรู้ในยุคสมัยก่อนที่มีต่างมีความเชี่ยวชาญในการประพันธ์บทกวีด้วยกันทั้งสิ้น

1.2.3 ขอบเขตด้านจำนวนบทร้อยกรองที่แพร่กระจายในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

การกระจายผลด้านจำนวนบทร้อยกรองจีนโบราณแต่ละยุคสมัยและของนักกวีแต่ละรายที่แพร่กระจายในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ในที่นี้ได้ประมวลข้อมูลจากตาราง ZGSTYB:JJ โดยคร่าวในรูปตาราง รายละเอียดด้านรายชื่อบทกวีโปรดพิจารณา ตาราง ZGSTYB:JJ ในภาคผนวก ก ส่วนการอ่านผลวิเคราะห์เชิงลึก ผู้วิจัยจะนำเสนอในหัวข้อที่ 2 “ด้านผลการกระจาย” ต่อไป

TYSG LZ 3 ตารางแสดงผลจำนวนบทกวีจีนโบราณของนักกวีที่มีชื่อเสียงในแต่ละยุคสมัยที่ได้รับการแปลเป็นสำนวนภาษาไทย

ยุคสมัย	นักกวี	จำนวนบทกวีที่ได้รับการแปลเป็น สำนวนภาษาไทย
ยุคกู่เกอเหยา 先秦: 歌谣	หลักฐานไม่ระบุ	2 บท
ยุคซือจิง 先秦: 诗经	หลักฐานไม่ระบุ	มีผู้แปล 3 ราย รวมมากกว่า 80 บท
กู่ถื่อ 先秦: 楚辞	ชวีหยวน	รวม 13 บท
ยุคจ้านกั๋ว ประเภท “ฟู่” 先秦: 赋	ซ่งอวี่ 宋玉	2 บท
ชื่อโบราณ 19 บท 古诗十九首	หลักฐานไม่ระบุ	19 บท
ยุคฮั่น ประเภท “เยว่ฝู่” 汉: 乐府	หลักฐานระบุไม่ชัดเจน	ประมาณ 26 บท
ยุคฮั่น ประเภท “ฟู่” 汉: 赋	(กวีไร้นาม) 1 บท *ชื่อหมาเซียงหยู 3 บท *จ้าวเหวินจวิน 1 บท *ป่าน กู่ 班固 1 บท*จางเหิง 张衡 2 บท*ซู่อู่ 苏武 3 บท*โจโจ 曹操 4 บท *โจฝี 曹丕 5 บท*โจลิด 曹植 8 บท*หวังช่าน 王粲 1 บท*หลิวเจิน 刘桢 1 บท*ซ่งหรง 孔融 1 บท*ลูจี้ 陆机 1 บท*ลู่อวิน 陆云 1 บท *หว่านจี้ 阮籍 1 บท*พานเยี่ย 潘岳 1 บท*จ้าวซือ 左思 1 บท*ไช่หยง 蔡邕 1 บท*ไช่เหยียน 蔡琰 1 บท*จางเสี่ย 张协 1 บท*จางจ้าย 张载 1 บท*จางฮว่า 张华 1 บท*ฟู่เสวี่ยน 傅玄 1 บท*หลิวคูน 刘琨 1 บท *จ้าวอี 赵壹 1 บท*จูมู่ 朱穆 1 บท	
ยุคเว่ยจิ้นและราชวงศ์เหนือใต้ 魏晋南北朝	*เถาหยวนหมิง 陶渊明 มากกว่า 15 บท*เถาหงจิ่ง 陶弘景 1 บท *อวี่ซัน 庾信 1 บท*เฉวี่ยเต๋นเหิง 薛道衡 1 บท	
ยุคถัง 唐	*อวี่ชื่อหนาน 虞世南 1 บท*หวังจี้ 王绩 - บท*ลั่วปิ่นหวัง 骆宾王 1 บท*ตู้เสี้ยนเหยียน 杜审言 - บท*หวังป้อ 王勃 2 บท*เฉินจื่ออั้ง 陈子 昂 1 บท*เหอจื่อจ้ง 贺知章 3 บท*จางจิวหลิง 张九龄 1 บท*หวังจื่อ ฮว่าน 王之涣 3 บท*เมิ่งห้าวหราน 孟浩然 8 บท*หลี่ผิน 李频 1 บท *หวังชงหลิง 王昌龄 6 บท*หวังเหวย 王维 ประมาณ 15 บท*หลี่ไป่ 李白 มากกว่า 30 บท*ซุยห้าว 崔颢 2 บท*หวังฮ่าน 王翰 1 บท *จางสวี่ 张旭 1 บท*เกาชื่อ 高适 2 บท*หรงชิง 戎昱 1 บท*หลิวฉาง จิง 刘长卿 4 บท*หลี่ฮว่า 李华 1 บท*ตู้ฝู่ 杜甫 มากกว่า 40 บท *เฉินเชิน 岑参 6 บท*หลิวฟิงผิง 刘方平 1 บท*เฟยตี้ 裴迪 1 บท *จางจี้ 张继 1 บท*หลี่ตวน 李端 2 บท*เหว่ยอิงอู่ 韦应物 2 บท *หลูหลุน 卢纶 4 บท*อวี่กู่ 于鹄 1 บท*เมิ่งเจียว 孟郊 4 บท*ซุยอู่ 崔护 1 บท*ฉวนเต๋ออวี่ 权德舆 1 บท*ฉางเจี้ยน 常建 2 บท*จางจี้	

	<p>张籍 3 บท*หวังเจี้ยน 王建 1 บท*หานอวี 韩愈- บท*หลิวอี้ชี่ 刘禹锡 8 บท*ไป่จีวี่ 白居易 มากกว่า 20 บท (21) *หลี่เชิน 李绅 2 บท*หลิวจงหยวน 柳宗元 3 บท*หยวนเจิน 元稹 4 บท*จางอู่ 张祜 1 บท*จางเว่ย 张谓 1 บท*จูชิงอวี 朱庆余 1 บท*หลูฉง 卢仝 1 บท*ตู้มู่ 杜牧 12 บท*เวินตงอวี 温庭筠 3 บท*เฉินเตา 陈陶 1 บท*หลี่ซังอิ่น 李商隐 ประมาณ 8 บท*จ้าวเจี๋ย 赵嘏 1 บท*หวังเหลียว 王镣 1 บท*เฉาเยี่ย 曹邺 1 บท*อวีเติน 于湓 1 บท*ตู้ชีวเนียง 杜秋娘 1 บท*หลัวอิ่น 罗隐 2 บท*ลู๋กุยเหมิง 陆龟蒙 2 บท*เหว่ยจวง 韦庄 3 บท*ฮว่างเฉา 黄巢 1 บท*เฉาซง 曹松 3 บท*จินซังชวี่ 金昌绪 1 บท*ตู้สวั้นเฮ้อ 杜荀鹤 5 บท*ซุชู่ 崔涂 1 บท*หวังเจี๋ย 王驾 1 บท*เมี่ยวซื่อจื่อ 缪氏子 1 บท*หลางชื่อยวน 郎士元 1 บท*เหยียนเว่ย 严维 1 บท*หูลิ่งเหนิง 胡令能 1 บท*หลี่เยว่ 李约 1 บท*เก้อหยอาเออร์ 葛鸦儿 1 บท*หลี่เฉิง 李郢 1 บท*เจี้ยเต่า 贾岛 2 บท*ซุยเสวี่ยน 崔铉 1 บท*จางปี้ 张碧 1 บท*กวันฉิว 贯休 1 บท*หลี่เฉียว 李峤 1 บท*ซุยเต่าหรง 崔道融 1 บท*ชวนเจี๋ย 元结 1 บท*ไท่ซังอิ่นจื่อ 太上隐者 1 บท</p>
ยุคซ่ง 宋	<p>*กู่ฉวง 顾瑛 1 บท*สวีซังตู 徐昌图- บท*หลี่อวี 李煜 3 บท*ฮวาหุ่ยฟูเหยิน 花蕊夫人 3 บท*หลินปู้ 林逋 1 บท*หลิวหย่ง 柳永 2 บท*ฝ่านจงเยียน 范仲淹- บท*เยียนชู่ 晏殊 1 บท*โอยหยังฉิว 欧阳修 3 บท*หวังอันสือ 王安石 2 บท*ซุซื่อ 苏轼 6 บท*หลี่จื่ออี้ 李之仪 1 บท*หลูเหมยพั่ว 卢梅坡 1 บท*ฮว่างตงเจียน 黄庭坚 1 บท*ถังเกิง 唐庚 1 บท*ฉินกวน 秦观 1 บท*หลี่กั๊ง 李纲 1 บท*หลี่ซิงจ้าว 李清照 10 บท*เยว่เฟย 岳飞 2 บท*ลู่อิว 陆游 4 บท*ถังหว่าน 唐琬 1 บท*หยางวานหลี่ 杨万里 1 บท*จูฉี 朱熹 1 บท*ซิงซี้จี้ 辛弃疾 5 บท*เหวินเทียนเสี๋ย 文天祥 1 บท</p>
ยุคหยวน 元	<p>*กวานอันฉิง 关汉卿 4 บท*เฉินถ่าวาน 陈草庵 3 บท*ไป่ปู้ 白朴 2 บท*เหยาตู้ย 姚燧 3 บท*หม่าจื่อหย่วน 马致远 5 บท*เต็งอวีปิ่น 邓玉宾 2 บท*จางหย่างห้าว 张养浩 5 บท*หวังเหมียน 王冕 1 บท</p>
ยุคหมิงและชิง 明清	<p>*หลินเจ้อสวี 林则徐 1 บท*ทังเสียนจู่ 汤显祖 1 บท*ซื่อเค่อฝ่า 史可法 1 บท*ชีวจิน 秋瑾 1 บท (กวียุคหลังราชวงศ์ชิง 1 ราย *สวีจื่อโม 徐志摩 2 บท)</p>

2. ด้านผลการกระจาย

ในหัวข้อการศึกษาด้าน “ผลการกระจาย” ในที่นี้ คือ การศึกษาปรากฏการณ์หรือลักษณะการแพร่กระจาย ได้แก่ ขอบเขต ลักษณะหรือรูปแบบของการรับอิทธิพลวรรณกรรมจากต่างประเทศสู่ในประเทศ โดยศึกษาวิเคราะห์จากตำแหน่งผู้รับอิทธิพลวรรณกรรม (接受国) เป็นสำคัญ ในที่นี้ขอแบ่ง

กรณีศึกษาวิเคราะห์ห่อออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านขอบเขตและรูปแบบของผลการกระจาย และทั้งนี้เพื่อตอบ วัตถุประสงค์ข้อ 3 คือ “เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลการกระจายงานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณในสมัย กรุงรัตนโกสินทร์ ด้านขอบเขต ลักษณะหรือรูปแบบของการแพร่กระจาย โดยพิจารณาจากตำแหน่งผู้รับ อิทธิพลวรรณกรรม (接受国) เป็นหลัก”

2.1 ขอบเขตของการแพร่กระจาย : ยุคสมัยและประเภทวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณ ที่แพร่กระจายในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

จากการศึกษาวิเคราะห์ “ตารางแสดงการแพร่กระจายของงานแปลร้อยกรองจีนโบราณในสำนวน ภาษาไทย-----เทียบเคียงกับยุคสมัยและรายชื่อนักกวีชาวจีนแห่งประวัติศาสตร์จีน” (中国古诗泰译本一览表) หรือ ตาราง ZGSTYB:JJ พบปรากฏการณ์ที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

2.1.1 ความนิยมในการแปลร้อยกรองจีนในภาพรวม

เมื่อได้เปรียบเทียบงานแปลร้อยกรองจีนโบราณกับวิวัฒนาการของการแพร่กระจายวรรณกรรมร้อย กรองจีนโบราณในประวัติศาสตร์จีนในแต่ละยุคสมัย พบว่างานแปลร้อยกรองจีนโบราณที่ถ่ายทอดเป็น สำนวนภาษาไทยนั้นเป็นร้อยกรองจีนหลากหลายประเภท และโดยส่วนใหญ่มีการแปลร้อยกรองจีนโบราณทุก รูปแบบฉันทลักษณ์จีนที่ปรากฏในประวัติศาสตร์จีน ประกอบไปด้วย

ฉันทลักษณ์ที่ปรากฏก่อนสมัยราชวงศ์ฉิน ได้แก่ กลอนเพลงพื้นเมือง กวีนิพนธ์พื้นเมือง “ซีจิง” 诗经 กวีนิพนธ์พื้นเมือง “ฉู่ฉือ” 楚辞

ฉันทลักษณ์ที่ปรากฏสมัยราชวงศ์ฮั่น ได้แก่ ฉันทลักษณ์ที่มีชื่อว่า “เย่วฝู่” 乐府 และ “กู่ฉือชื่อ” 古体诗 หรือชื่อโบราณ

ฉันทลักษณ์ที่นิยมและแพร่หลายสูงสุดสมัยราชวงศ์ถัง คือ ฉันทลักษณ์ที่มีชื่อว่า “จิ้นถึชื่อ” 近体诗 หรือ ชื่อสมัยใหม่ (ยุคถัง)

ฉันทลักษณ์ประเภท “ฉือ” 词 ที่นิยมและแพร่หลายสูงสุดในสมัยราชวงศ์ซ่ง

ฉันทลักษณ์ประเภท “ฉวี” 曲 ที่นิยมและแพร่หลายสูงสุดในสมัยราชวงศ์หยวน

ในประวัติศาสตร์จีนระบุชี้ชัดว่า ในสมัยราชวงศ์หมิงและชิง ร้อยกรองจีนไม่ได้เป็นที่นิยมโดดเด่นเช่นแต่ก่อนเก่า รูปแบบงานประพันธ์ของยุคสมัยนี้แปรผันมาเป็นความนิยมงานประพันธ์ประเภทร้อย แก้ว หรือนิยายจีน มีงานประพันธ์ประเภท “ชื่อ” 诗 และ “ฉือ” 词 รวมถึง “ฉวี” 曲 ปรากฏอยู่ใน ราชวงศ์หยวน หมิงและชิงด้วย แต่สถานภาพไม่ทัดเทียมเท่าฉันทลักษณ์ประเภท “ชื่อ” และ “ฉือ” สมัยถัง และซ่ง ดังนั้นจึงพบว่ามีงานแปลสมัยราชวงศ์หมิงและชิงที่ปรากฏอยู่จำนวนน้อยมาก แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณารูปแบบวิวัฒนาการร้อยกรองจีนโบราณซึ่งเป็นที่แพร่หลายในประวัติศาสตร์จีนดังที่กล่าวมา ข้างต้นนั้น พบว่าได้มีการแพร่หลายในสำนวนภาษาไทยครบทุกประเภท ทั้ง “ซีจิง” 诗经 “ฉู่ฉือ” 楚辞

“เยว่ฝู่” 乐府 “กู่ถี้ซือ” 古体诗 “จิ้นถี้ซือ” 近体诗 “ฉือ” 词 และ “ฉวี” 曲

ซึ่งนอกเหนือไปกว่านั้น แม้กระทั่งร้อยกรองประเภทที่ไม่ค่อยเป็นที่แพร่หลายกันในประเทศจีน คือ ร้อยกรองในยุคเหยาซุ่น ร้อยกรองที่แพร่หลายก่อน “ซือจิง” จะถือกำเนิด ก็พบว่าได้รับการถ่ายทอดเป็นสำนวนภาษาไทยอยู่ด้วยกัน 2 บท คือ “เพลงกระสุน” หรือ 弹歌 ซึ่งแพร่หลายในยุคขุนฉิว แปลโดย โชติช่วง นาคอน และ โคลงกลอนที่สืบทอดมาตั้งแต่ยุคเหยาซุ่นที่มีชื่อว่า “จีหรงเกอ” 击壤歌 ที่เผยแพร่ในหนังสือ “ประตูลัทธิวัฒนธรรมจีน” สำนักพิมพ์สุขภาพใจ

ดังนั้นผลวิเคราะห์ข้อนี้พบว่าไม่ตรงกับสมมติข้อที่ 1 ที่ตั้งเอาไว้ว่า “ร้อยกรองจีนโบราณที่แพร่หลายเป็นภาษาไทยไม่ได้ครอบคลุมทุกยุคสมัยแห่งวิวัฒนาการร้อยกรองจีนโบราณในประวัติศาสตร์จีน”

2.1.2 ยุคสมัยของร้อยกรองจีนที่ได้รับความนิยมแปลเป็นสำนวนภาษาไทย

ร้อยกรองจีนโบราณที่นิยมแปลเป็นสำนวนภาษาไทยมากที่สุด คือ ร้อยกรองจีนสมัยราชวงศ์ถัง กล่าวคือ ได้มีสิ่งพิมพ์จำนวนมากที่อ้างอิงและแปลผลงานของนักกวียุคถังไว้ถึง 12 แห่ง สิ่งพิมพ์บางเรื่องเลือกแปลเฉพาะร้อยกรองยุคถัง ความนิยมรองลงมา คือ ร้อยกรองจีนโบราณในยุคราชวงศ์จิ้น ตะวันออก (ตงจิ้น) มีสิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่งานแปลร้อยกรองจีนโบราณเป็นภาษาไทยจำนวนทั้งสิ้น 9 แห่ง และร้อยกรองโบราณยุคราชวงศ์ซ่งรองลงมาเป็นอันดับที่ 3 จำนวน 7 แห่ง ร้อยกรองประเภทซือจิง ฉู่ถือได้รับความนิยมรองเป็นอันดับที่ 4 และตามมาด้วยร้อยกรองสมัยราชวงศ์ฮั่นเป็นอันดับที่ 5 รายละเอียดโปรดพิจารณาตารางต่อไปนี้

TYSGLZ 4 ตารางแสดงผลยุคสมัยของร้อยกรองจีนที่ได้รับความนิยมแปลเป็นสำนวนภาษาไทย

ยุคสมัยของการแบ่งประเภท ร้อยกรองจีนโบราณ	จำนวน (แหล่ง)	เจ้าของผลงานสิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่
ยุคกู่เกอเหยา 先秦：歌谣	2 แหล่ง	① โชติช่วง ② พุฒนเจียง
ยุคซือจิง 先秦：诗经	6 แหล่ง	① ยง ② วิชัย ③ จ่าง ④ สุภัทร ⑤ หนังสือวรรณคดีจีน ⑥ พุฒนเจียง
ฉู่ถือ 先秦：楚辞	6 แหล่ง	① ยง ② วิชัย ③ สุภัทร ④ โชติช่วง ⑤ วิลาศ ⑥ พุฒนเจียง
ยุคจ้านกั๋ว ประเภท “ฝู่” 先秦：赋	1 แหล่ง	① ยง
ยุคจ้านกั๋ว “ซือ โบราณ 19 บท”	1 แหล่ง	① ยง

战国：古诗十九首		
ยุคอื่น ประเภท “เย่วฝู่” 汉：乐府	4 แห่ง	①ยง ②วิชัย ③สุภัทร ④หนังสือประวัติวัฒนธรรมจีน
ยุคอื่น ประเภท “ฟู่” 汉：赋	1 แห่ง	①ยง
ยุคอื่นประเภท “กู่ถี้ซือ” (ชื่อโบราณ) 汉：古体诗	4 แห่ง	①ยง ②วิชัย ③โชติช่วง ④สุภัทร
ยุคเว่ยจีนและราชวงศ์เหนือใต้ ประเภท “กู่ถี้ซือ” 魏晋南北朝：古体诗	9 แห่ง	①ยง ②จ่าง ③โชติช่วง ④สมเด็จพระเทพรัตนฯ ⑤วิลาส ⑥กระแส ⑦วรรณคดีจีน ⑧เพ็ชร ⑨ฟู่จุนเจียง
ยุคถัง ประเภท “จิ้นถี้ซือ” 唐：近体诗	12 แห่ง	①ยง ②จ่าง ③โชติช่วง ④สมเด็จพระเทพรัตนฯ ⑤อู่ย ⑥สุภัทร ⑦บุษบา ⑧วิลาส ⑨เพ็ชร ⑩วรรณคดีจีน 11ประวัติวัฒนธรรมจีน 12ฟู่จุนเจียง
ยุคซ่ง ประเภท “ฉือ” 宋：词	7 แห่ง	①ยง ②จ่าง ③โชติช่วง ④สมเด็จพระเทพรัตนฯ ⑤สุภัทร ⑥วิลาส ⑦กระแส ⑧ประวัติวัฒนธรรมจีน
ยุคหยวน ประเภท “ฉวี่” 元：曲	3 ฉบับ	① สุภัทร ② โชติช่วง
ยุคหยวน ประเภท “ซือ” 元：诗	1 ฉบับ	①โชติช่วง
ยุคหมิงและชิง 明清	1 ฉบับ	①โชติช่วง

จากผลการวิเคราะห์ในตารางพบว่าได้ข้อมูลที่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2 เพียงบางส่วน โดยสมมติฐานข้อที่ 2 ตั้งไว้ว่า “ร้อยกรองจีนที่ได้รับความนิยมนำมาแปลเป็นภาษาไทยมากที่สุดน่าจะเป็นร้อยกรองสมัยราชวงศ์ถังและซ่ง” แต่พบว่าร้อยกรองสมัยราชวงศ์ซ่งยังได้รับความนิยมเป็นอันดับรองจากร้อยกรองยุคตงจิ้น (หรือยุคจิ้นตะวันออก) แต่หากพิจารณาถึงการคัดสรรผลงานนักกวีจีนที่มีความหลากหลาย เห็นได้ว่าผลงานของนักกวีสมัยซ่งที่ได้รับเลือกแปลเป็นสำนวนภาษาไทยมีจำนวนมากกว่าสมัยเว่ยจีนและราชวงศ์เหนือใต้ (โปรดพิจารณาเปรียบเทียบข้อมูล ระหว่างตาราง ZGSTYB 3: WeiJin Nanbei และ ZGSTYB 5: Song)

2.1.3 ประเภทฉันทลักษณ์ที่ได้รับความนิยมแปลเป็นตำนานภาษาไทย

จากตารางข้างต้น ยังพบว่าประเภทฉันทลักษณ์จีนโบราณที่ได้รับความนิยมสูงสุดในการแปลเป็นภาษาไทย คือ ประเภท “ซือ” ในยุคสมัยถัง หรือประเภทฉันทลักษณ์ที่เรียกว่า “จิ้นถี่ซือ” 近体诗 หรือ ซือสมัยใหม่ (ยุคถัง) และประเภท “ซือ” ในยุคจิ้นตะวันออก หรือประเภทฉันทลักษณ์ “กูถี่ซือ” 古体诗 หรือ ซือโบราณ ก่อนที่จะวิวัฒนาการเป็นซือสมัยใหม่ในยุคถัง ฉันทลักษณ์ประเภท “ฉือ” 词 ต่างก็ได้รับความนิยมไม่น้อยกว่าโดยพบว่ามีผู้นิยมแปลร้อยกรองจีนโบราณในยุคราชวงศ์ซ่งเป็นจำนวนมาก แต่ความนิยมยังเป็นรอง “ซือ” สมัยถัง และยังมีน้อยกว่า “กูถี่ซือ” 古体诗 โดยเฉพาะ “กูถี่ซือ” ซึ่งเป็นผลงานประพันธ์เฉพาะของเตาหยวนหมิง ดังนั้นผลจากการวิจัยในข้อนี้จึงค่อนข้างมีความใกล้เคียงกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ในข้อ 3 คือ “ร้อยกรองประเภท “ซือ” และ “ฉือ” เป็นประเภทฉันทลักษณ์จีนที่ได้รับความนิยมแปลเป็นภาษาไทยมากที่สุด โดยความนิยมแปลร้อยกรองประเภท “ซือ” มากกว่าประเภท “ฉือ” และมากกว่าประเภทอื่น ๆ” ในประเภท “ซือ” นั้น พบว่า “ซือ” ในยุคราชวงศ์หมิงและชิงได้รับความนิยมแปลเป็นภาษาไทยน้อยที่สุด คือ รวมกันทั้ง 2 ราชวงศ์มีเพียง 3 บทเท่านั้น ส่วนรูปแบบฉันทลักษณ์ประเภท “ฟู่” ที่แพร่หลายในราชวงศ์ซัน ได้รับความนิยมในการแปลเป็นภาษาไทยน้อยมาก จากการศึกษารวบรวมมีเพียงจำนวนของ ยง อิงคเวทย์ จำนวนเดียวเท่านั้น

2.1.4 นักกวีชาวจีนที่ได้รับความนิยมในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

สมมติฐานข้อ 4 ที่ผู้วิจัยได้ตั้งเอาไว้ คือ “หลี่ไป๋และตู้ฝู่เป็นนักกวีชาวจีนที่ได้รับความนิยมมากที่สุด และหลี่ชิงจ้าวเป็นนักกวีหญิงชาวจีนที่ได้รับความนิยมมากที่สุด” เหตุผลที่คาดการณ์ว่าหลี่ไป๋และตู้ฝู่ นักกวีชาวจีนน่าจะเป็นนักกวีชาวจีนที่ได้รับความนิยมสูงสุดนั้น เนื่องจากทั้งหลี่ไป๋และตู้ฝู่ต่างได้รับการยอมรับและความนิยมสูงสุดในหมู่ชาวจีน มีสมญาเรียกนามของทั้งสองท่านว่า “ซือเซียน” 诗仙 หรือ “เทพกวี” และ “ซือเส็ง” 诗圣 หมายถึง “อภิมหากวี” ด้วยเหตุที่ว่าหลี่ไป๋เป็นนักกวีที่มีผลงานประพันธ์ที่แพร่หลายจำนวนถึง 990 บท ในที่นี้แม้ทั้งรูปแบบฉันทลักษณ์ประเภท “ฉีเหยียนกูซือ” “อูเหยียนกูซือ” “ฉีเหยียนเจวี่ยจวี” เป็นต้น ส่วนตู้ฝู่ ได้เคยมีผู้รวบรวมผลงานของท่านที่ได้รับความนิยมและแพร่หลายสู่ปัจจุบันรวมถึง 1,158 บท บทกวีของตู้ฝู่โดยมากบันทึกเหตุการณ์เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ดังนั้นจึงเป็นที่รู้จักกันในอีกสมญานามหนึ่งว่า “ซือสือ” 诗史 บทกวีของหลี่ไป๋และตู้ฝู่จำนวนหลายบทได้รับการยอมรับให้เป็นบทกวีที่มีความงดงามและมีเนื้อหาดีเด่นที่ได้รับการคัดสรรร่วมกับบทกวีของนักกวีรายอื่นรวมถึง 70-80 บทบรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาที่จำต้องท่องจำให้ได้ตั้งแต่เยาว์ (พิจารณาตัวอย่างบทกวีที่ได้รับการเลือกสรร ภาคผนวก ข “กวีนิพนธ์ 70 บทที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาชาวจีนจำต้องจำ”) ส่วนหากจะกล่าวถึงขั้นเชิงในการประพันธ์ของนักกวีหญิงชาวจีน ก็ยากที่จะมีสตรีใดมีฝีมือในการประพันธ์ร้อยกรองจีนเทียบเท่า นักกวีหญิงหลี่ชิงจ้าว หลี่ชิงจ้าว

เป็นนักกรที่มีชื่อเสียงในการประพันธ์ร้อยกรองโดยเฉพาะฉันทลักษณ์ประเภท “ฉ้อ” ผลงานที่มีชื่อเสียงมีจำนวนไม่มากเท่ากับหลี่ไป่แต่ได้รับการยกย่องสูงสุดเช่นเดียวกัน

และเมื่อศึกษาวิเคราะห์ผลการแพร่กระจายของการเลือกแปลบทกวีจีนของนักกวีชาวจีนแต่ละท่านพบว่า มีผลงานของนักกวีชาวจีนหลายคนที่ได้รับการนิยมนำแปลเป็นสำนวนภาษาไทย ในที่นี้ ผู้วิจัยได้คัดกรองข้อมูลจากตาราง ZLSGT-JJ (ในภาคผนวก ก) โดยคัดกรองเฉพาะรายชื่อนักกวีชาวจีนที่มีผลงานซึ่งได้รับความนิยมนำมาแปลเป็นภาษาไทยในอันดับต้น หรือปรากฏแหล่งที่เผยแพร่จำนวน 5 แหล่งขึ้นไป มีดังนี้

TYSGLZ 5 ตารางแสดงผลรายชื่อนักกวีชาวจีนที่ได้รับความนิยมในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ชื่อนักกวีชาวจีน	จำนวนแหล่งสิ่งพิมพ์ที่ปรากฏงานแปล	แหล่งที่ปรากฏงานแปล
ตงจิ้น : เกาหยวนหมิง	8	① ยง ② จ่าง ③ โชติช่วง ④ สมเด็จพระเทพฯ ⑤ สุภัทร ⑥ วิลาศ ⑦ เพ็ชร ⑧ กระแส
ถ้ง : หวังจื่อฮ้วน	5	① จ่าง ② สมเด็จพระเทพฯ ③ อู๋ ④ สุภัทร ⑤ บุญบา
ถ้ง : เมืองหัววทราน	7	① ยง ② จ่าง ③ โชติช่วง ④ สมเด็จพระเทพฯ ⑤ อู๋ ⑥ สุภัทร ⑦ บุญบา
ถ้ง : หวังเหยว	8	① ยง ② จ่าง ③ โชติช่วง ④ สมเด็จพระเทพฯ ⑤ อู๋ ⑥ สุภัทร ⑦ บุญบา ⑧ ฟู่ซุนเจียง
ถ้ง : หลี่ไป่	10	① ยง ② จ่าง ③ โชติช่วง ④ สมเด็จพระเทพฯ ⑤ อู๋ ⑥ สุภัทร ⑦ บุญบา ⑧ วิลาศ ⑨ ฟู่ซุนเจียง ⑩ เพ็ชร
ถ้ง : ตู๋ฝู	10	① ยง ② จ่าง ③ โชติช่วง ④ สมเด็จพระเทพฯ ⑤ อู๋ ⑥ สุภัทร ⑦ บุญบา ⑧ วิลาศ ⑨ ฟู่ซุนเจียง ⑩ เพ็ชร
ถ้ง : เม่งเจียว	8	① จ่าง ② โชติช่วง ③ อู๋ ④ สุภัทร ⑤ บุญบา
ถ้ง : ไป่จิวอี้	8	① ยง ② จ่าง ③ โชติช่วง ④ สมเด็จพระเทพฯ ⑤ อู๋ ⑥ สุภัทร ⑦ บุญบา ⑧ วิลาศ
ถ้ง : หลี่เซิน	5	① ยง ② จ่าง ③ สมเด็จพระเทพฯ ④ อู๋ ⑤ สุภัทร
ถ้ง : หลิวจงหยวน	5	① ยง ② จ่าง ③ โชติช่วง ④ สมเด็จพระเทพฯ ⑤ อู๋
ถ้ง : ตู๋มู่	7	① ยง ② จ่าง ③ โชติช่วง ④ สมเด็จพระเทพฯ ⑤ อู๋ ⑥ สุภัทร ⑦ บุญบา
ถ้ง : หลี่ซังอิ่น	5	① ยง ② สมเด็จพระเทพฯ ③ อู๋ ④ สุภัทร ⑤ บุญบา

ช่ง : ชูชื้อ	5	① โขติช่วง ② สมเด็จพระเทพฯ ③ สุภัทร ④ วิลาศ ⑤ เพ็ชรี
ช่ง : หลี่ชิงจ้าว	5	① โขติช่วง ② สมเด็จพระเทพฯ ③ สุภัทร ④ กระแส ⑤ เพ็ชรี

ข้อมูลในตารางพบข้อสังเกตว่า นักกวีชายที่ได้รับความนิยมในการนำบทกวีมาเผยแพร่เป็นส่วนภาษาไทย ได้แก่ หลี่ไป๋และตู้ฝู่ ซึ่งมีจำนวนแหล่งที่เผยแพร่งานแปลจำนวนมากกกว่านักกวีรายอื่น ส่วนนักกวีหญิงในประวัติศาสตร์จีนที่ได้รับการยกย่องมีอยู่จำนวนไม่มากนัก เช่น เจี่ยเต๋อวั้น 谢道韞 นักกวีหญิงราชวงศ์จิ้นตะวันออก จั่วเฟิน 左芬 ซึ่งเป็นน้องสาวร่วมสายโลหิตของ จั่วชื้อ 左思 กวีลือชื่อบุคราชวงศ์จิ้นตะวันตก ราชวงศ์ฮั่นตะวันตก (ยุคเดียวกับโจโฉ) มีนักกวีหญิงนามว่า ซ้ายเหวินจี 蔡文姬 หรือนักกวีจีนหญิงที่มีชื่อเสียงอีกรายหนึ่งบุคราชวงศ์ซ่ง นามว่า จูซูเจิน 朱淑真 ในประวัติศาสตร์บันทึกว่า รูปไม่งามแต่ชาญฉลาด ความสามารถทางกวีจึงทำให้เธอได้รับการแต่งตั้งให้เป็นนางสนมชั้นสูงในวังสมัยนั้น แต่ไม่ว่าจะเป็นนักกวีหญิงรายใดก็ตามก็ไม่ได้ได้รับความนิยมหรือมีชื่อเสียงเทียบเท่า กวีหญิงจีนชาวช่ง ชื่อ หลี่ชิงจ้าว หลี่ชิงจ้าวเป็นนักกวีหญิงชาวจีนรายเดียวที่ได้รับการจัดลำดับความนิยมในประวัติการแพร่กระจายร้อยกรองจีนระดับต้น นอกจากบทกวีของเธอมิมีความโดดเด่นด้านคำและความแล้ว ยังเป็นนักกวีหญิงชาวจีนที่มีผลงานแพร่หลายจำนวนมากกกว่านักกวีหญิงรายอื่น จึงสามารถสรุปได้ว่าผลจากการวิเคราะห์พบว่าตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

นอกจาก หลี่ไป๋ ตู้ฝู่ หลี่ชิงจ้าว แล้ว ยังมีนักกวีชาวจีนซึ่งมีผลงานที่ได้รับความนิยมแปลเป็นส่วนภาษาไทยอีกจำนวนหลายท่าน เช่น เลาหยวนหมิง หวังเหวย ไป๋จวีอี้ ม่งเจียว ม่งห้าวหรานและตู้มู่ เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่เป็นยอดกวีแห่งประวัติศาสตร์จีนด้วยกันทั้งสิ้น

นอกจากนั้นจากการตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติมเกี่ยวกับความนิยมในตัวนักกวีชาวจีน วิเคราะห์จากแบบสำรวจความนิยมในการเลือกแปลบทกวีของนักกวีแต่ละท่าน ยังพบว่าความนิยมแปลบทกวีของนักกวีชาวจีนทั้งที่มีชื่อเสียงระดับต้นดังกล่าวข้างต้นแล้ว (ในตาราง ZLSGT-JJ ลำดับความมีชื่อเสียงของนักกวีเทียบค่าเท่ากับ A) ยังพบว่านักกวีชาวจีนที่มีชื่อเสียงในระดับรองลงมา เช่น เฉินจื่ออั้ง เหอจื่อจั้ง จางจิวหลิง ชูห้าว เกาซือ เฉินเซิน เหวยชิงอู๋ หยวนเจิน เวินจิงอวั้น ลู่กยูเหมิง กวียุคถัง และ เยี่ยนซู หวังอานสือ ฉินกวน หยางวานลี่ เหวินเทียนเสียง นักกวีชาวช่งยุคฝี่มีรองจากนักกวีกลุ่มแรก (ในตาราง ZLSGT-JJ ลำดับความมีชื่อเสียงของนักกวีเทียบค่าเท่ากับ B+ B หรือ C+) และแม้กระทั่งนักกวีที่มีชื่อเสียงทั่วไปจนถึงมีชื่อเสียงน้อยมากไม่ค่อยเป็นที่รู้จักเท่าที่ควร ซึ่งอาจเนื่องมาจากมีบทกวีที่ประพันธ์ฝากให้กับบรรพชนชาวจีนจำนวนน้อย เช่น หลี่อิ่ง หรงชิง หลี่ฮว่า หลิวฟิงผิง เผยตี้ จางจี หลี่ตวน ฉวนเต้อวี่ หวังเจิน จ้าวเจีย หวังเหลียว เจาเยี่ย อวี่เฟิน เฉาซง จินซังชวี ตู้สวินเฮ้อ ชูฉู หวังเจีย หลูเหมยพั้ว หลางซือฮวน เหี่ยนเวย หลู่เหลียง

หลี่เยว่ เก่อหย่าเออร์ หลี่เจิง ชูยเสวี่ยน จางปี้ กว๊านซิว หลี่เฉียว ชูยเต้าหรง นักกวีชาวถัง และกวีชาวซ่ง ได้แก่ ฉิ่งเกิง หลี่กั๋ง (ในตาราง ZLSGT-JJ ลำดับความมีชื่อเสียงของนักกวีเทียบค่าเท่ากับ C C- D+ และ D) ล้วนแต่เป็นบุคคลที่ผลงานกวีนิพนธ์ของท่านได้รับการคัดสรรแปลเป็นภาษาไทยด้วยกันทั้งสิ้น

2.1.5 นักกวีชาวจีนจากตำรา “กวีถึง 300 บท” 《唐诗三百首》 ที่ได้รับความนิยมในสมัยรัตนโกสินทร์

เพื่อให้การวิเคราะห์ผลการแพร่กระจายงานแปลร้อยกรองจีนโบราณในสมัยรัตนโกสินทร์นี้มีความรัดกุมและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาวรรณกรรมร้อยกรองจีนของชาวจีนในปัจจุบัน ผู้วิจัยยังได้ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับความนิยมร้อยกรองจีนจากบทร้อยกรองคัดสรรจำนวน 300 บทในตำรา “กวีถึง 300 บท” 《唐诗三百首》 ซึ่งเป็นตำราเรียนบังคับในกลุ่มนักเรียน นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาและวรรณคดีจีนทั้งในไต้หวันและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อให้เห็นปรากฏการณ์การแพร่กระจายร้อยกรองจีนในรัตนโกสินทร์อีกมุมมองหนึ่ง ว่ามีลักษณะที่ตรงกันหรือสอดคล้องกับปรากฏการณ์ในประเทศจีนหรือไม่อย่างไร

ตำรา “กวีถึง 300 บท” เป็นตำราภาษาจีนสายภาษาและวรรณกรรมจีนที่มีความสำคัญยิ่ง รวบรวมโดยนักปราชญ์ชาวจีนสมัยจักรพรรดิเฉียนหลงแห่งราชวงศ์ชิง นามว่า เหิงตางทุ่ยซื่อ 衡塘退士 (สิริอายุระหว่าง ค.ศ.1711-1778) สันนิษฐานกันว่า เหิงตางทุ่ยซื่อและภรรยาของเขาได้รวบรวมกวีนิพนธ์นักกวีถึง 77 ราย รวมบทกวีที่เผยแพร่ทั้งสิ้น 311 บท ประกอบด้วยบทกวีที่ประพันธ์ขึ้นในรูปฉันทลักษณ์ประเภทต่าง ๆ 11 ประเภท ได้แก่ อุ้เหียนกู่ซื่อ อุ้เหียนเยว่ฝู ซิเหียนเยว่ฝู ซิเหียนกู่ซื่อ อุ้เหียนลี่ว่ซื่อ ซิเหียนลี่ว่ซื่อ ซิเหียนเยว่ฝู อุ้เหียนเจว่วจวี อุ้เหียนเยว่ฝู ซิเหียนเจว่วจวี (五言古诗、五言乐府、七言古诗、七言乐府、五言律诗、七言律诗、七言乐府、五言绝句、五言乐府、七言绝句、七言乐府) โดยมีบทกวีของผู้แพร่หลายในตำรา “กวีถึง 300 บท” จำนวนมากที่สุดถึง 38 บท หวังเหวย 29 บท หลี่ไป๋ 27 บท หลี่ซังอิ่น 22 บท ส่วนงานที่ผู้วิจัยใช้ศึกษาเป็นเล่มที่เผยแพร่และได้รับความนิยมทั่วไป คือพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ที่มีชื่อเสียง ชื่อว่าซานหมินซุจวี ไต้หวัน (新译《唐诗三百首》，邱燮友译注，古籍今注新译丛书文学类，三民书局印行) และจากการศึกษาเปรียบเทียบกับรายชื่อนักกวีถึงที่งานวิจัยนี้ศึกษาคัดกรองจากแหล่งข้อมูลสำคัญ ๆ ได้แก่ “ประวัติศาสตร์วรรณคดีจีน” 《中国文学史》 “งานประพันธ์คัดสรรแห่งประวัติศาสตร์จีน” 《中国历代作品选》 เป็นต้น รวมจำนวน 85 ราย เมื่อนำมาศึกษาเทียบเคียงกับรายชื่อนักกวีถึง 77 รายใน “กวีถึง 300 บท” พบข้อสังเกตดังนี้

(1) เมื่อเปรียบเทียบรายชื่อนักกวียุคถึง 85 ราย (งานวิจัย) กับกวียุคถึง 77 ราย (กวีถึง 300 บท) พบว่ารายชื่อที่ตรงกัน ได้แก่

TYSGLZ 6 ตารางแสดงผลรายชื่อนักกวียุคถัง 85 ราย (งานวิจัย) กับกวียุคถัง 77 ราย (กวีถึง 300 บท) ที่มีรายชื่อตรงกัน

ลั่วปิ่นหวัง 骆宾王	หวังป้อ 王勃	เฉินจื่ออั้ง 陈子昂
เหอจื่อจั้ง 贺知章	จางจิวหลิง 张九龄	หวังจื่อฮ้วน 王之涣
เมิ่งห้าวหราน 孟浩然	หลี่อั้ง 李颀	หวังชังหลิง 王昌龄
หวังเหวย 王维	หลี่ไป่ 李白	ชวยห้าว 崔颢
หวังฮ่าน 王翰	เกาซื่อ 高适	หลิวฉางจิง 刘长卿
ตู้ฝู่ 杜甫	เฉินเชิน 岑参	หลิวฟงผิง 刘方平
เฟยตี้ 裴迪	เหวยอิงอู่ 韦应物	หลูหลุน 卢纶
ฉวนเต๋ออี๋ 权德舆	ฉางเจี้ยน 常建	จางจี 张籍
หวังเจี้ยน 王建	ลิวอี้ซี 刘禹锡	ไป่จวิอี้ 白居易
หลิวจงหยวน 柳宗元	หยวนเจิน 元稹	จางอู่ 张祜
จูชิงอวี๋ 朱庆余	หลูฉวน 卢仝	ตู้มู่ 杜牧
เวินถิงอวี่น 温庭筠	หลี่ชังอี่น 李商隐	ตู้จิวเนียง 杜秋娘
เหวยจวง 韦庄	จินชังชวี 金昌绪	ตู้สวี่นเฮ้อ 杜荀鹤
ชวยตุ 崔涂	เจี้ยเต๋า 贾岛	ยวนเจี้ย 元结

(หมายเหตุ หากพิจารณาตาราง ZLSGT-JJ นักกวีที่มีรายนามตรงกับตำรา “กวีถึง 300 บท” คือรายชื่อนักกวีที่มีเครื่องหมาย ★)

(2) รายชื่อนักกวีชาวจีนที่ปรากฏในตำรา “กวีถึง 300 บท” แต่ไม่ได้ปรากฏอยู่ในตารางที่ผู้วิจัยศึกษารวบรวมมีจำนวน 27 ราย ได้แก่รายนามนักกวีดังต่อไปนี้

TYSGLZ 7 ตารางแสดงผลรายชื่อนักกวีชาวจีนที่ปรากฏในตำรา “กวีถึง 300 บท” แต่ไม่ได้ปรากฏอยู่ในตารางที่ผู้วิจัยศึกษารวบรวม

จิหวาย 邱为	ฉีอู่เจี้ยน 綦毋潜	หลี่ฉี 李颀
ถังเสวี่ยนจง 唐玄宗	เซินเฉียนซี 沈佺期	หวังวาน 王湾
เฉียนฉี 钱起	หานหง 韩翃	หลิวชื้อชวี 刘昫
ซือคงอู่ 司空曙	หม่าไต้ 马戴	จางเถียว 张乔
เจิงเจียวหราน 僧皎然	จู่หย่ง 祖咏	ชวยอู่ 崔曙
ฮว่างฝู่หราน 皇甫冉	เซวี่ฝง 薛逢	ฉินเทาอวี๋ 秦韬玉

ซีเป่เหริน 西鄙人	หลิวจงยง 柳中庸	เจิ้งเถียน 郑畋
จางเป่ 张泌	กู่คว่าง 顾况	หานว้อ 韩偓
กวีนิรนาม 无名氏	สวีฮุ่น 许浑	ได้สูหลุน 戴叔伦

รายนามนักกวีที่ระบุข้างต้น เป็นกลุ่มนักกวียุคถังที่ยังไม่ได้มีผู้แปลบทกวีของท่านเหล่านั้นเป็นภาษาไทย อย่างไรก็ตามพบว่านักกวีรวมถึงผลงานกวีกลุ่มนี้ ก็ไม่ใช่กลุ่มที่ได้รับความนิยมสูงสุดเช่นเดียวกัน แต่ไม่ว่าอย่างไรก็ตาม ถือว่าเป็นกลุ่มนักกวีชาวจีนที่คนไทยควรศึกษาและทำความรู้จัก โดยเฉพาะกลุ่มผู้เรียนและผู้สอนในสาขาวิชาภาษาและวรรณคดีจีน เนื่องจากดังที่กล่าวแล้วว่านักกวีเหล่านี้มีรายชื่อปรากฏอยู่ในตำราเรียนบังคับของนักเรียนและนักศึกษาชาวจีนที่ควรศึกษาและท่องจำ หากการศึกษาวិชาวรรณคดีในเมืองไทยไม่ใช่เป็นการศึกษาความรู้เพียงจบลงแล้วก็ควรทำความรู้จักและจดจำชื่อนักกวีจีนเหล่านี้บ้างก็จะเป็นการดียิ่ง การศึกษาเปรียบเทียบในข้อนี้ได้ข้อสังเกตที่สำคัญอีกประการหนึ่งว่า นักกวีชาวจีนและบทกวีจีนที่แพร่หลายในสำนวนภาษาไทยนั้น ถึงแม้ว่าจะมีอยู่จำนวนไม่น้อย แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมรายชื่อนักกวีชาวจีนที่เป็นที่รู้จักของชาวจีน หรือกล่าวได้ว่า หากยึดถือ ตำราเรียน “กวีถัง 300 บท” นี้ เป็นเกณฑ์ในการศึกษานักกวีชาวจีนและบทกวีถังที่ได้มาตรฐาน ดังนั้นจะเห็นได้ว่ายังมีกลุ่มนักกวีถังอีกจำนวนหนึ่ง หรือราว 30 กว่าเปอร์เซ็นต์ที่ยังไม่ค่อยเป็นที่นิยมหรือไม่ค่อยเป็นที่รู้จักในหมู่นักชาวไทยและผลงานของพวกเขาเหล่านั้นก็ยังไม่ได้รับเลือกสรรแปลเป็นสำนวนภาษาไทย

สรุปผลการวิเคราะห์ประเด็นนี้ว่ามีความสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 6 ที่ตั้งไว้ คือ ผลงานของนักกวีชาวจีนที่ปรากฏในตำรา “กวีถัง 300 บท” ซึ่งเป็นตำราที่ได้คัดกรองและรวบรวมรายชื่อบทกวีและรายชื่อนักกวีจีนยุคถังที่ชาวจีนควรรู้จักนั้น น่าจะมีการแพร่หลายเป็นสำนวนภาษาไทยด้วยจำนวนหนึ่ง แต่แพร่หลายเฉพาะบทกวีหรือผลงานกวีที่มีชื่อเสียงเท่านั้น

2.1.6 บทกวีนิพนธ์ที่ได้รับความนิยมถ่ายทอดเป็นสำนวนภาษาไทย

ด้านความนิยมในผลงานกวีนิพนธ์ของนักกวีชาวจีนในประวัติศาสตร์จีนนั้น ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในข้อ 5 ว่า “ผลงานกวีนิพนธ์ของหลี่ไป๋และตู้ฝู่ได้รับความนิยมนำมาถ่ายทอดเป็นสำนวนภาษาไทยมากที่สุด ส่วนบทกวีจีนที่ได้รับความนิยมแปลเป็นภาษาไทยมากที่สุด คือจิ้งเย่ชื่อ 《静夜诗》 และชุนเสี่ยว 《春晓》”

และเมื่อได้ศึกษาบทกวีที่ได้รับความนิยมถ่ายทอดเป็นสำนวนภาษาไทยจากตาราง ZLSGT-JJ พบข้อมูลที่น่าสนใจหลายด้าน ทั้งที่สามารถนำไปตอบสมมติฐานข้อ 5 และเป็นข้อความรู้เพิ่มเติมจากสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้อีกหลายประเด็น ทั้งนี้ก่อนที่จะวิเคราะห์ผลแต่ละรายชื่อ ผู้วิจัยขอนำเสนอสาระสำคัญสรุปในรูปตาราง 2 ตาราง ตารางแรกเป็นตารางประมวลรายชื่อบทกวีโบราณที่แพร่หลายยุคก่อนสมัยราชวงศ์ฮั่น ตารางที่ 2 เป็นตารางแสดงรายชื่อบทกวีจีนโบราณแต่ละยุคสมัยที่ได้รับความนิยมถ่ายทอดเป็นสำนวนภาษาไทยใน

ภาพรวม เน้นการนำเสนอรายชื่อบทกวีที่ได้รับความนิยมแปลเป็นสำนวนภาษาไทยจำนวนมากกว่า 1 สำนวน โดยจะวงเล็บจำนวนสำนวนที่แปลเป็นภาษาไทยไว้หลังชื่อบทกวีนั้น

TYSGLZ8 ตารางประมวลรายชื่อบทกวีโบราณที่แพร่หลายยุคก่อนสมัยราชวงศ์อัน

ยุคสมัยร้อยกรองจีน โบราณ	จำนวน บทกวีที่แพร่หลาย	รายชื่อบทกวีที่แพร่กระจายเป็นสำนวนภาษาไทย และรวมจำนวนบทกวีที่แพร่หลาย
ยุคกู่เกอเหยา (先秦: 歌谣)	2 บท	เพลงกระสุน “ด้านเกอ” 弹歌 (《吴越·春秋》)《礼记·春秋》中一首 题目不确定 吴歌 ยุคเหยาซุน จีหฺวังเกอ 击壤歌
ยุคซือจิง (先秦: 诗经)	มีผู้แปล 3 ราย รวมมากกว่า 80 บท	国风周南: กวานจู จูชาน 关雎 จ้วนเอ๋อรั่ ผักกระชับ 卷耳 เต้าเซวี่ 桃夭 召南: คั่นกานถาง 甘棠 สิงจู่เดินฝาน้ำค้าง 行露 เตี้ยวหิวเหมย์เหมย์มีหล่น 标有梅 เสี่ยวฉิง ดาวจิว 小星 เหว่ปี่หนงอี โฉโลกะไรนา 何彼禮矣 邶风: ป้อโจวเรือสน 柏舟 ลู่เอ๋อเสี่ยว 绿衣 เอ๋อรั่จื่อเจิงโจวถูกลงล่องยาว 二子乘舟 ป้อโจวเรือสน 柏舟 ตี้ดง รุ่ง 蝮螈 卫风: ลือเหริน นงราม 硕人 เหมิงชาย 氓 เทอกว่าง โทกว้าง 河广 王风: ลู่หลี่ ฟางเรียง 黍离 ทุ่หยวน กระด่าขอรอดจ่าย 兔爰 เฉียงจั้งจื่อ ขอบัดคั้งจ่า 将仲子 หนี่วเว่จี้หมิง หมิงว่าไ่กัซัน 女曰鸡鸣 ทัวชี เป่ลือกเอย 蓀兮 เหว่หิวมันฉ่าหวู่ในทุ่งกว้าง 野有蔓草 齐风: จี้หมิง ไ่กัซัน 鸡鸣 ปี้ไ่กั ໄ໑ 敝笱 魏风: เกอหลู่ เกอปปาน 葛屨 จื่อหู่ไ่กัเขา 陟岵 ลือลู่ หนุนา 硕鼠 唐风: จีซัว จิ้งหริค 蟋蟀 秦风: เจียนเจีย อ้อกก 蒹葭 หวงเหนี่ยว นกขมัน 黄鸟 陈风: หว่านฉิว คอนลาน 宛丘 เหมิงเหมิน ประดูไม้จวาง 衡门 จูหลิน ป่าจู่ 株林 桧风: ลือฮิว ฉางจู่ ฉางจู่อยู่ลุ่ม 隰有苕楚 เฟิงเฟิง ไซ่ลม 匪风 曹风: เซี่ยวเฉียน ชารไ่กัธณี 下泉 ฝู่หิว แมลงฝู่ 蟋蟀 豳风: ซือเซี่ยว นกเค้า 鸛鳴 ดงชาน ภูเขาคะวันออก 东山 雅: ฉางตี้ คอกฉางตี้ 常棣 จ้านจู่ นำน้ำฟ้า 湛露 ลือเอ๋อเดือนหก 六月 เหมียนสู่ย น้ำเจิง 沔水 ซือกาน ชารไหล 斯干 หวงเหนี่ยวหวงเหนี่ยว นกเหลืองนกลือฉิ่ง 黄鸟 大雅: ฉางหู่ยรยง 常武 颂: ซือเหวิน อันองค์ไ่กัฮั่วจี้ 思文 เหลียงลือ ผาลางม 良耜 良耜 บท จุนลิวเอ๋อ 屯六二 บทเฟินลิวลิวชื่อ 贲六二 บทจุนซังลิว 屯上六 บทกุกเม่ซังลิว 归妹上六 จงฟูจิวเอ๋อ 中孚九二 บทหมิงอิซู่จิว 明夷初九 เสี่ยวหว่าฟ่ามู่ 小雅伐木 เสี่ยวหว่า: บทปิงจือซูเหยียน 小雅宾之初筵 เฉินฟงหว่านฉิว 陈风宛丘 เฉินฟงดงเหมิงจือเฟิน 陈风东门之枌 โจวซังอิฉี 周颂意嘻 โจวซังซือเหวิน 周颂思文 โจวซังเว่เทียนซือมีง 周颂维天之命 โจวซังท้าวเทียนอิวฉินมีง 周颂昊天有成命 โจวซังซือมี๋ย 周颂时迈 ต้าเอี้ยเกินหวัง 大雅文王 เซี่ยวเอี้ยหลู่มีง 小雅鹿鸣 เซี่ยวเอี้ยจื่อชือ 小雅吉日 เซี่ยวเอี้ยเจิงเย่ 小雅正月 เซี่ยวเอี้ยเห้อฉ่าปู้ฮาง 小雅何草不黄

		<p>เซียวเอี้ยฉ่ายเว่ย 小雅採薇 เว่ยฟงโปซี้ 卫风伯兮 หวังฟงซู่หลี 王风黍离 หวังฟงฟู่เอี้ยน 王风兔爰 เป็ยฟงซือเว่ย 邶风式微 เซียวเอี้ยต้าตง 小雅大东 โจวหนาน : บทเขี่ยนเอ้อ 周南卷耳 จ้าวหนาน: บทเหย่หังสี่อจวิน 周南野有死麇 ฉีฟง : บทจีหมิน 齐风鸡鸣 เจินฟง : บทเจียงถง 郑风狡童 เจินฟง : บทจื่อจิน 郑风子衿 (ฉีจวินเจีย) นกจีจิวซันถู (กวนจี) 关雎 เก็บเถาเก้อ (ไม้เก้อ) 採葛 ลูกเหมยหล่นจากคั่น (เป็ยอ้อมเหมย) 标有梅 ขอร้องพี่จ้งจื่อ (เจียงจ้งจื่อ) 将仲子 ผู้ชายใจร้าย (เหมิง) 氓 มีหญ้าอะไรไม่แห้งเหี่ยวกลายเป็นสีเหลือง (เหอเล่าปู้หวง) 何草不黄 สามีถูกเกณฑ์ไปใช้แรงงาน (จินจื่ออื่ออื่อ) 君子于役 ห่านป่ากระพือปีก (เป่าอื่อ) 鸛羽 โคนต้นจันท์ (ฝ่าถัน) 伐檀 หนูตัวเขื่อง (ซัวอู) 硕鼠 หนูตัวนั้น (เจียงอู) 相鼠 (ฉีจวินเจีย)</p>
<p>ฉู่ฉื่อ (先秦: 楚辞)</p>	<p>ชวีหยวน รวม 13 บท</p>	<p>กลอนหลิวซา 离骚 เก้าเพลง 九歌 (ฉีจวินเจีย) มนต์เพลงชาวฮู่ 越人歌 มนต์เพลงชาวสวี 徐人歌 เจ๊ะเอ็กเอ 接輿歌 หยู่จื่อเอ รูลือฉื่อ 屈子歌 เซียงจิน 湘君 ท่านเซียงฟู่เหิน 湘夫人 ซ่าวซือมีง 少司命 กว้อซาง 国殇 โจ้วซือ 抽思 หลิวซา 离骚 เทียนเวิน 天问 (อ้างถึงแต่ไม่พบบทกวี) อายอิ่ง 哀郢 เก้าเพลง 九歌 (屈原) (ฉีจวินเจีย)</p>
<p>ยุคจ้านกั๋ว ประเภท “ฟู่” (先秦: 赋)</p>	<p>ซ่งอวี่ 1 บท</p>	<p>ฝูนางเติงจู่ฝักามัซซ์ 登徒子好色赋 (ฉีจวินเจีย)</p>
<p>ยุคจ้านกั๋ว “ชื่อโบราณ 19 บท” 古诗十九首</p>		<p>选自《周明文选》 จะจากมือจากจาก 行行重行行 หญ้าขจีที่ริมฝั่ง 青青河畔草 เนินบนสนเขียวปลาต 青青陵上栢 วันนี้ร่วมเลี้ยงรื่น 今日良宴会 พายัพมีหอตระหง่าน 西北有高楼 ห้องธารเก็บโกมล 涉江采芙蓉 จันทราแจ่มราตรี 明月皎夜光 ไม้เดี่ยวริ้วไอนอ่อน 冉冉孤生竹 ลานในมีไม้ประหลาด 庭中有奇树 วามาวดาวงูควาย 迢迢牵牛星 หวนรถมาทางไกล 回车驾言迈 เสียงดั่งสูงทั้งเทียรค์ 东城高且长 ขับยานออกทวารบน 驱车上东门 ผู้ลืมนับว่าห่าง อายุสาหาเต็มร้อย 生年不满百 เย็บเย็บเหยียบปลายศก 凛凛岁云暮 คั้นหมันคัณฑ์ลั่นหนาวจัด 孟冬寒气至 แยกมาจากเมืองไกล 从远方来 เพ็ญจันทร์ช่างส่องผุด 明月何皎皎 (ฉีจวินเจีย)</p>
<p>ยุคฮั่น ประเภท “เย่วฝู่” (汉: 乐府)</p>	<p>ประมาณ 26 บท</p>	<p>ม่อล้างซาง (หม่อนบนทางหว่านนา) 陌上桑 ข่งเซ่ตงหนานเฟย์ (ยุงทองส่องออกเนย์) 孔雀东南飞 (ฉีจวินเจีย) อายุสิบห้า ไปเป็นทหาร 十五从军征 เพลงอิวซิวซือ 有所思 เอี้ยนเกอสิง 艳歌行 มินเอีเจียเซกวาง (มาจากกลอนโบราณ 19 บท) 明月皎夜光 จีฟู่เหินเอ 戚夫人歌 成帝时民谣 詠史诗 同声歌 行行重行行 青青河畔草 涉江採芙蓉 庭中有奇树 明月何皎皎 青青陵上栢 人生不满百 เพลงรักม่อซางซัง 陌上桑 จีหลินหยาง 羽林郎 ค่วนเกอสิง 短歌行 (ฉีจวินเจีย)</p>

	<p>ภรรยาป่วย (ฟูปิ้งสิง) 妇病行 ประตุมืองด้านตะวันออก (ดงหมื่นสิง) 东门行 เมื่ออายุสิบห้าปีถูกเกณฑ์ไปออกรบ (สี่อู่ฉงจินเจิง) 十五从军征 สู้รบกันแถบชานเมืองด้านใต้ (จั้นเจิงหนัน) 战城南 นกยูงบินไปทางตะวันออกเฉียงใต้ (ขงเจี๋ยตงหนันเฟย) 孔雀东南飞 ขึ้นภูเก็บสมุนไพร (ซ่งซันโล่หมี่อู่) 上山采靡芜 หมขาวรำพัน (ไปโถวอิ่น) 白头吟 คนที่ฉันคิดถึง (อิวสั่วซือ) 有所思 ไอ้ สวรรค์ (ซ่งเอี๋ย) 上邪 (เลือกในสุกัทร)</p>
--	--

TYSGLZ 9 ตารางแสดงผลรายชื่อบทกวีจีนโบราณแต่ละยุคสมัยที่ได้รับความนิยมถ่ายทอดเป็นสำนวนภาษาไทยในภาพรวม

ยุคสมัยของการแบ่งประเภท ร้อยกรองจีนโบราณ	รายชื่อ นักกวีจีน	บทกวีจีนที่ได้รับความนิยมแปลเป็นสำนวนภาษาไทย (จำนวนสำนวนแปล (บท))
คู่มือ 先秦: 楚辞	ชวีหยวน	หลี่เซา 离骚 (2) จิวเกอ 九歌(2) เทียนเวิน 天问 (2) กวัอซาง 国殇(2) ผู้แปลที่สำคัญได้แก่ ขง วิชัย สุภัทร
ยุคฮั่น ประเภท “เย่วฝู่” 汉: 乐府		ข่งเฉวี่ยตงหนานเฟย 孔雀东南飞(2) ผู้แปลที่สำคัญได้แก่ ขง (ยุงทองล่องอากาศเนย์) สุภัทร (นกยูงบินไปทางตะวันออกเฉียงใต้)
ยุคฮั่นประเภท “กู่ตี้ซือ” (ชื่อโบราณ) 汉: 古体诗	พ่อลูกตระกูล เฉา	โจโล : เฮาหลี่สิง 蒿里行 (3) ชู่หนานสิง 苦寒行(2) ต่วนเกอสิง 短歌行(2) ผู้แปลที่สำคัญได้แก่ ขง วิชัย สุภัทร โจสิด : ซี่ปู้ซือ 七步诗(3) เจิงไป๋หม่าหวังเปียว 赠白马 王彪(2) ผู้แปลที่สำคัญได้แก่ ขง วิชัย สุภัทร
	หวังซ่าน	ซือายซือ 七哀诗 (2) ขง (กลอนเจ็ดกระทม) สุภัทร (ผู้แปลกับโคลนตม)
ยุคเว่ยจิ้นและราชวงศ์ เหนือใต้ ประเภท “กู่ตี้ซือ” 魏晋南北朝: 古体诗	เถาหยวน หมิง	อิ่นจิว (เสฟสุรา) 饮酒 กุยหยวนเถียนจวี (กลับสู่บ้านสวน) 归园田居 กุยฉวีไหลซือเถือ (กลับบ้าน) 归去来兮辞 เป็นต้น มีจำนวนมากกว่า 5 สำนวน
	เถาหงจิ่ง	คอบพระราชปจฉา “ภูคอยมีอะไร” 诏问山中何所有赋诗以答 (2)
ยุคถัง ประเภท “จิ้นตี้ซือ”	เหอจื่อจิ่ง	หุยเจียงโอ่วซู่ 回乡偶书(5)

<p>唐：近体诗 ยุคช่ง ประเภท “ฉือ” 宋：词</p>		<p>จ่าง (กลับบ้านเดิม) โชติช่วง (กลับบ้าน) อู่ย (เขียนในวัน กลับบ้าน) สุภัทร (เขียนจากความบังคาลใจเมื่อได้กลับ บ้าน) นุชบา (เรื่องกลับบ้านเกิด)</p> <p>หวังจื่อฮว่าน เติงกวางเฉวี่ยโหลว 登鶴雀楼(4) จิงโจงฉือ 荊州诗(3)</p> <p>เมิ่งห้าวหราน ชุนเสี่ยว 春晓 (6) ผู้แปล ได้แก่ ยง จ่าง โชติช่วง สมเด็จพระเทพฯ อู่ย สุภัทร นุชบา</p> <p>หวังซังหลิง ชูส้าย 初赛 (3) ฉงจวินสิง 从军行 (2) กุยเอวี่ยน 闺怨(2)</p> <p>หลี่ไป๋ มีจำนวนมากกว่า 30 บท</p> <p>ชุยห้าว ฮว่างเฉวี่ยโหลว 黄雀楼(3)</p> <p>ตู้ฝู่ มากกว่า 40 บท</p> <p>เมิ่งเจียว อิวจื่ออิ่น 游子吟(4)</p> <p>ชุยอู่ ติตุเจิงหนานจง 题都城南庄 (3)</p> <p>ไป๋จวีอี้ มีจำนวนมากกว่า 5 บท ที่แปลซ้ำ คือ ม่ายท่านเวิง 卖炭翁(2)</p> <p>หลี่เชิน หมิ่นหนง 悯农 (4)</p> <p>หลิวจงหยวน เจียงเสวี่ย 江雪 (5)</p> <p>ตู้มู่ เจิงเปี้ย 赠别 (4) จิงหมิง 清明(3) ซานสิง 山行(2)</p> <p>ชุยชือ ลู่ยเตี่ยวเกอโถว 水调歌头 (3)</p> <p>หลี่ซิงจ้าว เซิงเซิงมัน 声声慢 (3)</p> <p>ซิงฉี่จี้ ผู่ซ่าหมั่น 菩萨蛮 (2)</p> <p>เฉาซง จี้ไห่ซุย 己亥岁(3)</p> <p>จินซังชวี ชุนเยวี่ยน 春怨(3)</p>
<p>ยุคหยวน ประเภท “ฉวี” 元：曲</p>	<p>กวางอันจิง</p>	<p>ฟ้าดินไร้ความยุติธรรม (กุ่มฉิวฉิว 滚绣球) บทเพลงบทหนึ่งในละครเรื่อง “โด้วเอ้อเอียน”) ชีวิตสบาย 2 บท (เสียนชือ สบายๆ แต่งด้วยฉันทลักษณ์ ชื่อค่ายอี่) 四块玉·闲适(一) (二) ครั้งหนึ่ง (แต่งด้วยฉันทลักษณ์ชื่อปั้นเอ้อ) 一半儿 ความเศร้ายามพรากจากกัน 2 บท (เปี้ยจิง และอีกบทหนึ่งแต่งด้วยฉันทลักษณ์ชื่อเอ้อเอ้อ) 梧叶儿 四块玉·别情</p>

ยุคทหวน ประเภท “ซือ” 元: 诗	หังเสียนจู่	จำนวน 1 บท คือ พักแรม ณ ริมน้ำ 江宿
ยุคหมิงและชิง 明清		จิ่วจิ้น 秋瑾 สวีจื่อมอ 徐志摩 ผลงานนักกวียุคราชวงศ์ชิง ได้แก่ (清) บทกวี เหมย 梅 ผลงานของ ได้แก่ ไปเถิด 去吧 ใครจะรู้ 谁知道 ผลงานของ ซื่อเก๋อฝ่า 史可法 คือ ลำนำชโงกนกงนางแอน 燕子矶口古

ผลการวิเคราะห์

บทกวีนิพนธ์จีนยุคก่อนสมัยราชวงศ์ถังที่ได้รับความนิยมถ่ายทอดเป็นสำนวนภาษาไทย

(1) พบว่ามีการแปลบทหรือขรรองจีนโบราณตั้งแต่สมัยยุค “กู่เกอเหยา” หรือประเภทลำนำขับร้องชาวบ้าน ซึ่งมีแปลไว้จำนวน 2 บท เป็นสำนวนของ โชติช่วง นาคอน 1 บท และอีกบทหนึ่งพบในหนังสือ ประชุมผู้พัฒนธรรมจีนที่พิมพ์เผยแพร่โดยสำนักพิมพ์สุขภาพใจ

(2) บทกวี “ซือจิง” มีผู้แปลหลัก ได้แก่ ยง อิงคเวทย์ วิชัย พิพัฒนานุกฤษฎ์ และสุภัทร ชัยวัฒน์ พันธุ์ ซึ่งต่างเลือกแปลคนละมากกว่า 10 บท ในที่นี้มี ยง อิงคเวทย์ แปลไว้จำนวนมากที่สุด บทกวีที่แปลค่อนข้างครอบคลุมทุกประเภทและทุกแคว้น

(3) บทกวีประเภท “จู่ฉือ” มีสำนวนแปลถึง 5 สำนวน ได้แก่ สำนวน ยง อิงคเวทย์ วิชัย พิพัฒนานุกฤษฎ์ โชติช่วง นาคอน สุภัทร ชัยวัฒน์ พันธุ์ วิลาศ มณีวัตร บทกวีที่นิยมเลือกนำมาแปลมากที่สุด “กลอนหลีเซา” ส่วนผู้ที่แปลบทกวีประเภท “จู่ฉือ” จำนวนมากที่สุด คือ วิชัย พิพัฒนานุกฤษฎ์ คือแปลไว้ถึง 14 บท และเนื่องจากกลอนหลีเซาเป็นกลอนที่มีความยาวมาก สำนวนที่แพร่หลายจึงมีทั้งที่แปลบทกวีทั้งบท ทั้งที่แปลเป็นเพียงบางส่วน และทั้งที่แปลเฉพาะประโยคที่สำคัญเท่านั้น ลักษณะประเภทอ้างอิงเพียงวรรคหนึ่งของ หลีเซา พบในหนังสือ “ชุดผู้พัฒนธรรมจีน” เรื่อง “ประชุมผู้พัฒนธรรมจีน” (2552) ปรากฏอยู่ในหมวดวรรณคดี ด้านความยากของหลีเซา กล่าวกันว่า ยากในด้านคำศัพท์ ซึ่งมีศัพท์เฉพาะทางด้านชีววิทยา ได้แก่ ชื่อพันธุ์ไม้ สัตว์และแมลงต่าง ๆ ยากในด้านความหมาย เนื่องจากเนื้อหาเคร่า โคร่งเรื่องมีลักษณะเป็นนามนัย กล่าวคือ มีความหมายแฝงในเนื้อหาที่ซับซ้อนยุ่งยากเกินกว่าคนสมัยใหม่จะทำความเข้าใจได้ ต่อมาคือ ยากที่เป็นภาษาจีนโบราณ เนื่องจากมีการแพร่หลายมาเป็นเวลามากกว่า 2,000 ปี

(4) จันท์ลักษณะประเภท “ฟู่” ที่ปรากฏในยุคจ้านกั๋ว มีสำนวนภาษาไทยปรากฏเพียงสำนวนของ ยง อิงคเวทย์ เพียงสำนวนเดียวเท่านั้น นอกจากนั้นยังพบว่า ยง อิงคเวทย์ ยังเป็นผู้แปลรายเดียวที่แปลขรรองโบราณ ประเภท “กู่ซือ 19 บท” ที่เผยแพร่ในยุคสมัยเดียวกันไว้ด้วย

(5) บทกวีในยุคราชวงศ์ซัน เป็นบทกวีในอีกยุคสมัยหนึ่งที่พบว่าการเลือกแปลบทกวีจำนวนหลายบทและเป็นผลงานนิพนธ์ของนักกวีจำนวนมาก ล้วนแล้วแต่เป็นนักกวีชาวฮั่นที่มีชื่อเสียงด้วยกันทั้งสิ้น

เช่น ชื่อหมาเซียงหยู จางเหิง จั่วเหวินจวิน พ่อลูกตระกูลเฉา ไช่ซ่ง ไช่เหยียน หวังชาน หลิวเจิน ช่งหรง ลู่อวี่น จั่วซือ เป็นต้น บทกวีที่มีผู้แปลเอาไว้หลายสำนวน ได้แก่ “กลอนเจ็ดก้าว” “แต่งถวายไปหมาอ้องเปียว” ของโจสิด นำมาเพลงสั้น “ต่วนเกอสิง” นำมาเพลงไว้อาลัย “เฮาหลี่สิง” นำมานวนฉรรจ “ซูหานสิง” ของโจโจ โดยหากเปรียบเทียบเฉพาะความนิยมแปลบทกวีของพ่อลูกตระกูลเฉา พบว่าบทกวีของโจสิด ได้รับความนิยมนานกว่าพี่ชายคือ โจผี และมากกว่าโจโจ ซึ่งเป็นบิดา โดยบทกวีที่ได้รับความนิยมนานกว่าหลายคือ “กลอนเจ็ดก้าว” หรือที่รู้จักกันในนาม “ซีปูซือ”

นอกจากนั้นกวีนิพนธ์ประเภท “เย่วฝู่” แม้ว่าจะมีบทกวีบางบทที่มีความยากและมีเนื้อหายาวมาก เช่น ช่งเฉวี่ยตงหนานเฟย ซึ่งเป็นบทกวีที่ปรากฏในยุคราชวงศ์ซัน แต่ก็พบว่ามีผู้แปลได้ใช้ความพยายามในการถอดความเป็นภาษาไทยโดยแปลเนื้อหาทั้งหมด 2 ราย ได้แก่ ยง อิงคเวทย์ และสุภัทร ชัยวัฒน์พันธุ์ โดยเฉพาะสำหรับผู้แปลรายหลังนี้ บทกวี “ช่งเฉวี่ยตงหนานเฟย” จัดว่าเป็นบทกวีที่มีความยาวกว่าบทใดที่ทำานได้แปลไว้ กลอนประเภท “เย่วฝู่” นี้แม้จะเป็นบทกวีที่ค่อนข้างโบราณมาก แต่ก็มีการถ่ายทอดเป็นภาษาไทยเอาไว้จำนวนมาก มีผู้แปลหลักคือ วิชัย พิพัฒนานุกฤษฎ์ และ สุภัทร ชัยวัฒน์พันธุ์

(6) ด้านการแพร่หลายของบทกวียุคราชวงศ์เว่ยจิ้นและราชวงศ์เหนือใต้ นักกวีตัวแทนของยุคสมัยนี้ ได้แก่ “สองเตา” รายแรกคือ เตาหยวนหมิง ซึ่งเป็นนักกวีจิ้นรายหนึ่งที่ได้รับคามนิยมสูงสุดในการนำผลงานประพันธ์ของท่านแปลถ่ายทอดเป็นสำนวนภาษาไทย การแพร่กระจายงานประพันธ์ของ เตาหยวนหมิงที่ปรากฏในกรุงรัตนโกสินทร์นี้ มีความโดดเด่นอยู่ 3 ประการ คือ ประการแรก พบว่าประมาณ 90 เปอร์เซ็นต์ของสิ่งพิมพ์ที่ศึกษารวบรวมมีการนำเสนอผลงานของเตาหยวนหมิง ประการที่สอง บทกวีที่ได้รับความนิยมแปลมีจำนวนมากกว่า 10 บท ประการที่สาม การแพร่กระจายของบทกวีเตาหยวนหมิง ยังพบในสิ่งพิมพ์ประเภทปรัชญาจิ้นอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งผิดแผกไปจากการแพร่กระจายบทกวีจิ้นของนักกวีจิ้นรายอื่นที่ได้รับความนิยมในระดับเดียวกันและในระดับที่ใกล้เคียง บทกวีจิ้นของเตาหยวนหมิงที่ได้รับความนิยมแปลเป็นภาษาไทย เช่น “อินจิว” (เสพสุรา) “กุยหยวนเถียนจวี” (กลับสู่นาสวน) “กุยฉวีไหลซือฉือ” (กลับบ้าน) เป็นต้น

นักกวีแซ่เตาอีกรายหนึ่งคือ เตาหิงจิง บทกวีที่ได้รับความนิยมแปลเป็นภาษาไทย มีจำนวนมากกว่า 1 สำนวน คือ “สาวเวินซานจงเหอสั่วยู่ฟูซืออี่ต้า” 诏问山中何所有赋诗以答 หรือที่ จ่าง แซ่ตั้ง แปลเอาไว้ว่า “พระกระแสน้ำส่ง ‘ในภูเขามืออะไร’ และสำนวนของโชติช่วง นาดอน แปลว่า “ตอบพระราชบุจฉา ‘ภูคอยมืออะไร’ ”

บทกวีนิพนธ์จิ้นยุคสมัยราชวงศ์ถัง-ราชวงศ์ซ่งซึ่งได้รับความนิยมถ่ายทอดเป็นสำนวนภาษาไทย

(7) สมัยราชวงศ์ถัง

ยุคถังมีกวีที่มีชื่อเสียงจำนวนมาก ในที่นี้จะขอจัดเรียงลำดับตามแซ่ที่เหมือนกัน ได้แก่ หวังป้อ

หวังจื่อฮว่าน หวังซังหลิง หวังเหวย หลี่ไป๋ หลี่เชิน หลี่ซังอิ่น ตู๋ฝู ตู๋มู่ ไป๋จวีอี้ เมิ่งหัวหฺวาน เมิ่งเจี๋ย
 เหว่ยอิงอู๋ หลิวอวี่ซี หลิวจงหยวน เวินฉิงอวี่น เกาซื่อ เป็นต้น การแพร่กระจายของบทกวียุคดังกล่าวข้างมี
 ความหลากหลาย ในที่นี้ขอแจกแจงผลเป็นรายชื่อ ดังนี้

(7-1) ด้านการแพร่กระจายบทกวียุคถึงในภาพรวม

ยุคถึงเป็นยุคที่ร้อยกรองจีนเจริญถึงจุดสูงสุด จึงเป็นธรรมดาที่มีบทกวีถึงแพร่หลายตกทอด
 ต่ปัจจุบันเป็นจำนวนมาก และในเมื่อแพร่หลายเป็นจำนวนมาก ก็ย่อมเป็นธรรมดาที่จะมีผู้นำบทกวีถึงมา
 แปลเป็นสำนวนภาษาไทยจำนวนมากได้เช่นเดียวกัน ภาพรวมของการแพร่กระจายบทกวีโบราณยุคถึง พบ
 ความนิยมในการแปลบทกวีของนักกวีถึงแต่ละรายลำดับจากมากลดหลั่นลงไป โดยการยกตัวอย่างในที่นี้
 เฉพาะนักกวีที่มีบทกวีแพร่หลายในสำนวนภาษาไทยมากกว่า 3 บท ได้แก่

อันดับ 1 ตู๋ฝู มากกว่า 40 บท อันดับ 2 หลี่ไป๋ มากกว่า 30 บท อันดับ 3 ไป๋จวีอี้ มากกว่า 20 บท

อันดับ 4 หวังเหวย ประมาณ 15 บท อันดับที่ 5 ตู๋มู่ ประมาณ 12 บท

อันดับที่ 6 เมิ่งหัวหฺวานและหลิวอวี่ซี จำนวน 8 บท

อันดับที่ 7 และ 8 หวังซังหลิงและเฉินเชิน 6 บท ตู๋สวี่นเหอ 5 บท

อันดับที่ 9 เมิ่งเจี๋ย หลูหลุน หยวยเจี๋ย คนละ 4 บท

ข้อมูลข้างต้นยังสามารถนำไปสนับสนุนสมมติฐานงานวิจัย ข้อ 4 เพิ่มเติม กล่าวคือ ไม่ว่าจะ
 พิจารณาตามจำนวนแหล่งที่พิมพ์เผยแพร่งานแปลบทกวีจีนหรือตามจำนวนบทร้อยกรองของนักกวีที่เผยแพร่
 เป็นสำนวนภาษาไทย ต่างได้ข้อสรุปที่ตรงกัน คือ ทั้งตู๋ฝูและหลี่ไป๋ได้รับความนิยมเป็นอันดับต้น

(7-2) ด้านการแพร่กระจายบทกวีจีนแจกแจงตามรายชื่อนักกวีถึงที่มีชื่อเสียง

ตู๋ฝู

แม้ว่าจะมีผู้แปลบทกวีของหลี่ไป๋ไว้จำนวนมาก แต่เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับตู๋ฝู ปรากฏว่าจำนวน
 บทกวีของตู๋ฝูในสำนวนภาษาไทยมีมากกว่าของหลี่ไป๋หลายบท และโดยทั่วไปมีการเลือกแปลบทกวีของตู๋ฝู
 ไม่ค่อยจะซ้ำกันมากนัก บทกวีของตู๋ฝู ถูกถ่ายทอดออกเป็นหลายสำนวน ได้แก่

สำนวน ขง อิงกเวทย์ : ไม่เห็น 不见 นำนำรถทหาร 兵车行 เข้าเรือนเยือนมั่งคั่ง (ไม่ปรากฏชื่อ
 บทกวี) (เริ่มต้นว่า (กรุงเตยงอานหนาวใหญ่มีใครเศร้า) (เริ่มต้นว่า เป็นไข้สันสามสารทใครอาจอื่น) ราตรีแจ่ม
 จันท์ 月夜 กำสรดคันเถา 悲陈陶 วสันตทัศน์ 春望 โศกสายธาร 哀江头 ความในใจ จรเหนือ 北征
 นายอำเภอจีนอัน 新安吏 นายด่านท่งกวน 潼关吏 นายหมวดหินคู 石壕吏 ผ่อนอารมณ์ ได้ข่าวทัพรัฐบาล
 พิชิตหอหนามหอบี้ก 闻官军收河南河北 วิวห์พราก 新婚别 ชราพราก 垂老别 ไร้เรือนพราก 无家别
 พะงา 佳人 ห้องเสร็จ 狂夫 อัครมนตรีแห่งจ๊ก 蜀相 นทีคาม 江村 แจกมาเยี่ยม 客至 แด่ฟ้าถึง 赠花卿
 พบหลีกุยเหนียนที่เกียงหนาม 江南逢李龟年 แต่งเรือวันกินเย็นเล็ก 小零食舟中作 自京赴奉先县咏

怀五百字

สำนวนจ่าง แซ่ตั้ง : หึงขราสอยลูกพุทรา 又呈吴郎 อังเยีะ (มองขุนเขา) 望岳 บันทึกลงเดินทาง
ยามกลางคืน 旅夜书怀 รดเสียงกึ่งกึ่ง 兵车行 วัฒนธรรม 春望 เพลงแคว้นอู 吴歌 เยี่ยมยามสหายเหวี่ยงปา
ผู้แสวงวิเวก 赠卫八处士

สำนวนสมเด็จพระเทพฯ : มีเพียงบทเดียว คินจันทรแจ่ม 月夜

สำนวนอุ้ย บุญภัทร : แปลค่ายกล 八阵图 จัวยจวี (ห้าคำกลอน) 绝句 เจ็ดคำกลอน 2 บท 绝句
(一) 绝句 (二) คินเดือนเพ็ญ 月夜月夜忆舍弟 มอบให้สาวชิง 赠花卿 พบหลีกุยก์เหนียนที่เจียงหนาน 江
南逢李龟年 วัฒนธรรมเหมือนมอง 春望 ระบายความในใจระหว่างรอนแรม 旅夜书怀 ทราบข่าวกองทัพหลวง
ยึดเหอหนานเหอเป่ย์คิน 闻官军收河南河北

สำนวนสุภัทร ชัยวัฒน์พันธ์ : นำารรถศึก (ปิงเซอลิง) 兵车行 ไร้ครอบครัวรำลา (อุ้ยเยีเปี่ย) 无家
别 มองราชธานีในฤดูใบไม้ผลิ (ขุนอ้วง) 春望 คิดถึงน้องชายในราตรีข้างขึ้น (เอี้ยเอี้ยอ้อเซ่อตี่) 月夜忆舍弟
มองเขาไท่ซัน(อ้วงเอี้ย) 望岳 ราตรีรำพันของคนเดินทาง (หลี่เอี้ยชวย) 旅夜书怀

สำนวน บุญบา เรื่องไทย : กลอน 4 บท 绝句 มอบท่านสาว 赠花卿 กลแปลทิส 八阵图 พบหลีกุยก์
เหนียนที่เจียงหนาน 江南逢李龟年

หลี่ไป

มีผู้แปลบทกวีหลี่ไปหลายสำนวน แต่มีหลายบทที่แปลซ้ำ อย่างไรก็ตามก็ยังคงจัดว่าบทกวีหลี่เป็นที่นิยม
อย่างสูงสุด คือ รวมแล้วมากกว่า 30 บท แต่ละสำนวนแปลชื่อไว้ต่างกัน ได้แก่

สำนวน ยง อิงคเวทย์ : ราฟิ่งคินสงัด 静夜思 แด่ดวงหลุน 赠汪伦 ขึ้นหอนหงส์ที่กิมเหล็ง 月下
独酌四首 (其一) เยี่ยมเต้าสือด้ายเทียนซานไม่พบ 访戴天山道士不遇 เข้าจากเมืองเป่กเต้ 早发白帝城
ส่งเมิ่งห่าวหยานที่หอกระเรียนเหลืองเดินทางไปกว้างหลิง 黄鹤楼送孟浩然之广陵

สำนวน จ่าง แซ่ตั้ง : คิมคนเดียวได้ดวงจันทร์ บทที่ 1 月下独酌其一 คิมคนเดียวได้ดวงจันทร์
บทที่ 2 月下独酌其二 ออกศึก 从军行 การดำเนินของแจ่มจันทร์โบราณ 古朗月行 เข้าจากเมืองหลวง
ไปตี้ 早发白帝城 คิดถึงในคินยามเจียบ 秋浦歌十七首其十五 เจียนบนวัดยอดเขา 夜宿山寺 ในขุนเขา
ร่วมคิมกับผู้ออบสงบ 山中与幽人对酌 กลางคินเจียบ คิดถึง 静夜思 แด่เพื่อน (อวงหลุน) 赠汪伦 เชิญคิม
เหล้า 将进酒

สำนวน โชติช่วง นาดอน : ส่งเมิ่งเห่าหราน ณ หอกระเรียนเหลือง 黄鹤楼送孟浩然之广陵
ราตรีวิเวกคะนึ่ง 静夜思 อำลาอาหลี่หยุน ณ หอเชี่ยเอี้ยว 宣州谢朓楼饯别校书叔云(一)

สำนวนสมเด็จพระเทพฯ : ความคิดคำนึงในคินสงบ 静夜思 ออกจากเมืองไปตียามรุ่งอรุณ 早发
白帝城 ที่หอนกกาเรียนเหลืองส่งเมิ่งฮ่าวหรานไปกว้างหลิง 送孟浩然之广陵 อำลาเมื่อข้ามจิงหมิน 渡荆
门送别 หอกระเรียนเหลือง 黄鹤楼

สำนวน อ้าย บุญภัทร : อารมณ์แค้นเคียด 静夜思怨情 เขียนระหว่างอยู่เป็นผู้มาเยือน 客中作
มอบให้วางหลุน 送汪伦 ข้ามเขาจินเหมินส่งจาก 渡荆门送别 มอบให้เมิ่งเฮ่าหราน 赠孟浩然 เดี่ยวดื่มได้
แสงจันทร์ 月下独酌 นำกวนซานเยว่ 关山月

สำนวน สุภัทร ชัยวัฒน์พันธ์ : บทเพลงฤดูใบไม้ร่วง(จื่อเอี้ยอู่เกอ)子夜吴歌 ดวงจันทร์ขึ้นจากเขา
เทียนซาน (กวนซันเอี้ย) 关山月 คนเลี้ยงไก่ชนได้คิ (กู่เฟิงจื่ออี) 古风之一 ดื่มเหล้าเดียวคายได้ดวงจันทร์
(เอี้ยเซี่ยจู่จิว) 月下独酌 เชิญดื่มเหล้า (เจียงจิ้นจิว) 将进酒 ความคิดในคืนสงัด (เจ็งเอี้ยซือ) 静夜思 แคว้ง
หลุน (เจ็งอวงหลุน) 赠汪伦 รุ่งเช้าออกเดินทางจากเมืองไปดี (เจ้าฟาไปดีเจิง) 早发白帝城

สำนวน บุษบา เรืองไทย : เพลงชีวิต 秋浦歌 นำสาวแค้นเยว่ 越女词 ค้างคืนวัดภูเขา 夜宿
山寺 ตามตอบกลางภูเขา 山中问答 คิดถึงในคืนสงัด 静夜思 เพลงจันทร์ที่เขาเอ้อเหมย 峨眉山月歌
อำลาวังหลุน 赠汪伦 มองน้ำตกเขาหลูซาน 望庐山瀑布 ทหารเดินทัพ 军行 ยินเสียงขลุ่ยเมืองลั่วคิ่นวสันต์
春夜洛城闻笛

ไปจิวอี้

ลักษณะของการแพร่กระจายบทกวีของไปจิวอี้ ในสำนวนภาษาไทย พบว่ามีผู้แปลไว้หลายคน
แต่ส่วนใหญ่เลือกแปลบทกวีของไปจิวอี้ ที่ไม่ค่อยซ้ำกัน บทกวีไปจิวอี้สำนวนภาษาไทยที่ได้รับความนิยม
เป็นอย่างมาก ถึงขนาดมีการเผยแพร่ในเว็บไซต์ เช่น ม่ายท่านเวิง หรือที่สุภัทร ชัยวัฒน์พันธ์ แปลไว้ว่า “เล่า
ชายถ่าน” หรือที่ จ่าง แซ่ตั้ง เคยแปลไว้ว่า “ชายชราชายถ่าน” (สำนวนที่เผยแพร่ในเว็บไซต์) หรือบทกวีชั้น
ยอดที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นกวีชั้นครู เช่น ฉางเหินเกอ 长恨歌 ต้าหลินจื่อเถาซา 大林寺桃花 ฟู่เต๋อกู่ห
ยวนเฉ่าซ่งเปี้ย 赋得古原草送别 อี้เจียงหนาน 忆江南 ล้วนเป็นบทกวีที่ได้รับการถ่ายทอดเป็นสำนวน
ภาษาไทยแล้วทั้งสิ้น และในทีนี้พบว่า สุภัทร ชัยวัฒน์พันธ์ เป็นผู้ที่มีความชื่นชอบไปจิวอี้มากที่สุด
เนื่องจากเลือกแปลบทกวีของท่านไว้มากกว่าผู้แปลรายอื่น

หวังเหวย

ความนิยมชื่นชอบในตัวนักกวีหวังเหวยและบทกวีของนักกวีรายนี้มีความหลากหลายเช่นกัน คือ
พบว่าแหล่งสิ่งพิมพ์ที่ศึกษารวบรวมแปลงานกวีของหวังเหวยมีจำนวนถึง 7 แหล่ง นอกจากนั้นสิ่งพิมพ์แต่ละ
เล่มเลือกแปลงานของหวังเหวยค่อนข้างจะไม่ค่อยซ้ำกัน ที่ซ้ำกันเห็นจะเป็นบทกวีที่มีชื่อว่า “สำนักคงไผ่”
หรือ จู่หลิกวาน 竹里馆 ซึ่งมีผู้แปลชื่อบทกวีนี้ต่างกันไปได้แก่ “พำนักอาศัยในคงไผ่” “สำนักคงไผ่”
“โรงไม้ไผ่” “ศาลาสวนไผ่” “กระท่อมในป่าไผ่” “เรือนในป่าไผ่” จะเห็นว่าภายใต้ความหมายเดียวกันแต่มี
การเลือกสรรคำแปลได้หลากหลายแตกต่างกันที่สุด

ตู้มู่

ผู้แปลที่เลือกแปลบทกวีของตู้มู่เป็นจำนวนมากที่สุด คือ อ้าย บุญภัทร คือ เลือกแปลไว้ถึง 6 บท บท
กวีของตู้มู่ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ มอบให้ก่อนจากกัน หรือ เจิงเปี้ย 赠别

เมิ่งหัวหฺวาน

อู๋ บัญญัติเป็นผู้แปลที่เลือกแปลบทกวีของเมิ่งหัวหฺวาน จำนวนมากที่สุดอีกเช่นกัน โดยแปลไว้ 5 บท บทกวีของเมิ่งหัวหฺวานที่เด็กนักเรียนจีนส่วนใหญ่จะท่องจำได้ คือ “ซุนเสี่ยว” 春晓 ความว่า 春眠不觉晓 处处闻啼鸟 夜来风雨声 花落知多少 พบว่าแพร่หลายอยู่ 6 ส่วนวน แปลชื่อไว้ต่าง ๆ กัน ได้แก่ ยามเช้าในฤดูใบไม้ผลิ อรุณรุ่งในวสันต์ รุ่งอรุณฤดูใบไม้ผลิ อุษาวสันต์ เช้าครุฤดูใบไม้ผลิ

หวังซ่งหลิง

จำนวนของอู๋ บัญญัติและสุภัทร ชัยวัฒน์พันธุ์ แปลไว้มากกว่ารายอื่น โดยทั้งคู่แปลทั้ง 2 ท่าน เลือกแปลบทกวีของหวังซ่งหลิงส่วนใหญ่ซ้ำกัน บทกวีที่แปลไว้ ได้แก่ “ลำนํ้าออกศึก” 从军行 “ปกป้องชายแดน” 出塞 และ “หอครวณู” 闺怨 เป็นต้น

(7-3) นักกวีที่มีผู้นำผลงานแปลเป็นภาษาจีนน้อยแต่บทกวีที่เผยแพร่ได้รับความนิยมมาก

ที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด เป็นตัวอย่างนักกวีที่มีจำนวนผลงานกวีที่ได้รับความนิยมแปลเป็นภาษาไทยจำนวนมาก นอกจากนั้นยังมีกรณีของนักกวีบางรายที่ผลงานกวีในสำนวนภาษาไทยมีจำนวนไม่มากแต่มีผู้นิยมค่อนข้างมาก กล่าวคือ มีการแปลเป็นภาษาไทยค่อนข้างแพร่หลาย ได้แก่

“หุยเซียงโ้วฮู” 回乡偶书 ของเหอจื่อจิง 5 ส่วนวน แปลว่า กลับบ้านเดิม เขียนในวันกลับบ้านเกิด เขียนจากความบันดาลใจเมื่อได้กลับบ้าน และเรื่องกลับบ้านเกิด สังเกตได้ว่ามีทั้งที่แปลชื่อบทกวีนี้เป็นการแปลเอาความและแปลขยายความ

“อิวจื่ออิน” 游子吟 เมิ่งเจียว 4 ส่วนวน ประกอบด้วย ลูกชดเชพจนจรคร่ำครวณ เพื่อลูก ขับลำนํ้า ลูกจกจร คำรำพันของคนเดินทาง

“เต็งกวานเฉวี่ยโหลว” 登鹳雀楼 หวังจื่อฮฺวาน 4 ส่วนวน มีทั้งผู้แปลคำว่า “เฉวี่ยโหลว” เป็นนกกระสาบ้าง เป็นนกดระกรมบ้าง แต่โดยรวมแปลชื่อบทกวีนี้คล้าย ๆ กัน คือ ขึ้นหอนกดระกรม (นกดระสา)

บทกวีที่ได้รับความนิยม บทอื่น ๆ ได้แก่ “เจียงเสวี่ย” 江雪 แม่นํ้าหิมะ ของหลิวจงหยวน

(5 ส่วนวน) “กู่เฟิง” 古风 ของหลี่เชิน (4 ส่วนวน)

(7-4) นักกวีที่มีผู้แปลผลงานเพียงชิ้นเดียวของท่าน แต่แปลกันมากกว่า 2 ส่วนวน

เช่น ผลงานของเฉาเยี่ย “กวานซ่งอู่” 胡蝶恋花 (3 ส่วนวน) ผลงานของจินซังชวี “ซุนเยียน” 武陵人面桃花 (3 ส่วนวน)

(7-5) โดยสรุป บทกวียุคถังที่มีผู้นิยมแปลเป็นภาษาไทยค่อนข้างมาก ได้แก่

ลำดับที่ 1 “จิ้งเยี่ยซือ” 静夜思 ของหลี่ไป่ (7 ส่วนวน) และ “จู่หลี่กฺวาน” 竹里馆 ของหวังเหวย (7 ส่วนวน)

ลำดับที่ 2 “ซุนเสี่ยว” 春晓游子吟 ของเมิ่งหัวหฺวาน (6 ส่วนวน)

ลำดับที่ 3 “เจียงเสวี่ย” 江雪 ของ หลิวจงหยวน (5 ส่วนวน)

ลำดับที่ 4 “หุยเซียวโอ่วซู่” 回乡偶书 ของเหอจื่อจาง (5 สำนวน)

ลำดับที่ 5 “เจิงเปี่ย” 赠别 ของตู้มู่ (4 สำนวน) “อิวจื่ออิน” 游子吟 โดยเมิ่งเจียว (4 สำนวน)

“เต็งกวานเฉวี่ยโหลว” 登鹳雀楼 โดยหวังจื่อฮว่าน (4 สำนวน)

โดยสรุป คำตอบของสมมติฐานข้อ 5 จึงมีความคลาดเคลื่อนอยู่บ้าง (สมมติฐานในข้อ 5 ว่า

“ผลงานกวีนิพนธ์ของหลี่ไป๋และตู้มู่ได้รับความนิยมนำมาถ่ายทอดเป็นสำนวนภาษาไทยมากที่สุด

ส่วนบทกวีจีนที่ได้รับความนิยมแปลเป็นภาษาไทยมากที่สุด คือจิ่งเย่ซือ 《静夜诗》และซุนเสี่ยว 《春晓》”

จากการประมวลข้อมูลข้างต้นพบว่า บทกวีของเมิ่งหัวาหฺวาน คือ ซุนเสี่ยว ยังได้รับความนิยมรองจากบทกวีของหวังเหวย “จู่หลี่ก่วน” ซึ่งมีสำนวนแปลมากกว่า

(8) ความนิยมบทกวียุคช่ง

การแพร่กระจายวรรณกรรมร้อยกรองจีนยุคราชวงศ์ช่งในสำนวนภาษาไทย มีข้อสังเกต 3 ด้าน ข้อแรก บทกวียุคนี้มีการแพร่หลายน้อยกว่าที่คาดหวังและลักษณะการแพร่กระจายของบทกวีค่อนข้างกระจัดกระจาย ไม่ค่อยมีบทกวีใดหรือผลงานของนักกวีท่านใดที่ได้รับความนิยมแปลซ้ำกันเป็นพิเศษ และไม่ค่อยพบว่ามีบทกวีใดที่ได้รับความนิยมแปลมากเท่ากับบทกวี “จิ่งเย่ซือ” สมัยราชวงศ์ถัง ข้อสอง บทกวีที่ค่อนข้างได้รับความนิยม ได้แก่ “ซู่เตี่ยวเกอโถว” ของซู่ซือ “หมั่นเจียงหง” ของเย่เฟย เป็นต้น ซึ่งมีข้อสังเกตว่าบทกวีทั้งสองบทนี้ผู้แปลส่วนใหญ่มีการถอดเสียงอ่านภาษาจีนไม่ได้แปลชื่อบทกวีชัดเจน โดยเฉพาะ “ซู่เตี่ยวเกอโถว” ข้อสาม บทกวีประเภท “ฉือ” ในยุคช่งที่ได้มีการเผยแพร่เป็นสำนวนภาษาไทยมากที่สุดเห็นจะเป็นผลงานของนักกวีหญิงลือนาม หลี่จิงจ้าว มีบทกวีที่ได้รับการแพร่หลายรวมแล้วประมาณ 10 บท ในที่นี้ “เซิงเซิงมัน” 声声慢 มีผู้แปลไว้ถึง 3 สำนวน ส่วนนักกวีที่มีชื่อเสียงแต่มีการแปลผลงานของท่านเหล่านั้นจำนวนน้อยมาก เช่น หวังอันสือ เป็นต้น และนักกวีบางรายมีชื่อเสียงโด่งดังแต่กลับไม่มีผลงานแปลงานของนักกวีรายนี้เลย เช่น ฟ่านจงเยียน ข้อสุดท้าย ด้านผู้แปลบทกวียุคช่ง เห็นได้ว่าส่วนใหญ่เป็นผลงานของสุภัทร ชัยวัฒน์พันธุ์ รองลงมา คือ โชติช่วง นาคอน ส่วนยง อิงคเวทย์ ซึ่งมักจะมีผลงานของท่านปรากฏแทบทุกยุคสมัย สำหรับยุคช่งมีผลงานแปลของ ยง เพียงบทเดียว คือ ผลงานของนักกวีแนวหน้า นามว่าลู่อิว

(9) ความนิยมบทกวียุคหยวน

ยุคราชวงศ์หยวนเนื่องจากเปลี่ยนชนเผ่าปกครองชาวจีน บรรยากาศของการส่งเสริมและสนับสนุนงานประพันธ์ร้อยกรองของชาวจีนค่อนข้างเจือจางกว่ายุคสมัยใด แต่อย่างไรก็ดี ชาวจีนที่มีความรู้ก็ได้ปรับตัวหันไปประพันธ์ฉันทลักษณ์ประเภท “ฉวี” แทน ผลงานที่สำคัญในยุคนี้ ได้แก่

กวานอันซิง 关汉卿 ฟาดินไร่ความยุติธรรม (กุ่มฉิวฉิว 滚绣球) บทเพลงบทหนึ่งในละครเรื่อง

“ไต้วเอ้อเอียน”) ชีวติสบาย 2 บท (เสียนชื่อ สบายๆ แต่งด้วยฉันทลักษณ์ ชื่อค่วยอี้) 四块玉·闲适(一)

(二) ครั้งหนึ่ง (แต่งด้วยฉันทลักษณ์ปิ่นเอ้อ) 一半儿 ความเศร้ายามพรากจากกัน 2 บท (เปี่ยฉิง และอีกบท

หนึ่งแต่งด้วยฉันทลักษณ์อุ้ยเอ้อ) 梧叶儿 四块玉·别情

เดินจำวานาน 陈草庵 โลกียสาส์น 3 บท (ต้นชื่อ แต่งด้วยฉันทลักษณ์ซันพอเอียง) 山坡羊·叹世 山坡羊(二)山坡羊(三)

หมาจ้อเอียน 马致远(元) 张养浩(元) บ้านแตก 哀流民操 ดงกวนหวยกู่ ฉันทลักษณ์ซันพอเอียง) 山坡羊·潼关怀古 ภูเขาหลีซันรำลึก (หลีซันหวยกู่ ฉันทลักษณ์ซันพอเอียง)山坡羊·骊山怀古
เมื่อก่อนกับเดี๋ยวนี๋ 雁儿落带得胜令 ขุนนางเป็นตัวอะไรและต้องรู้จักถอย (ฉันทลักษณ์ จูหลี่จี 朱履曲 (一) ผู้แปลบทกวีประเภท “ฉวี” มีเพียงรายเดียว คือ สุภัทร ชัยวัฒน์พันธุ์

(10) ความนิยมบทกวียุคหยวนและชิง

มีผู้ที่ได้ถ่ายทอดบทกวีประเภท “ซือ” ยุคสมัยราชวงศ์หมิงและชิงเป็นสำนวนภาษาไทย เพียง 2 ราย คือ จ่าง แซ่ตั้ง และ โชติช่วง นาดอน ผลงานที่ปรากฏ ได้แก่ ผลงานนักกวียุคราชวงศ์หมิง คือ ทังเสียนจู่ 汤显祖 จำนวน 1 บท คือ พักแรม ณ ริมน้ำ 江宿

ผลงานนักกวียุคราชวงศ์ชิง ได้แก่ ชิวจิ้น 秋瑾(清)บทกวีเหมย 梅 ผลงานของ สวีจื่อมอ 徐志摩 ได้แก่ ไปเถิด 去吧 ใครจะรู้ 谁知道 ผลงานของ ซื่อเค่อฝ่า 史可法 คือ สำเนาขงกนกนางแอ่น 燕子矶 口古

2.2 รูปแบบของการแพร่กระจายงานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ : สิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่

การแพร่กระจายของวรรณกรรมแปลร้อยกรองจีนโบราณที่ปรากฏในประเทศไทยนั้น มีทั้งการเผยแพร่ในรูปแบบของสิ่งพิมพ์ สื่อเว็บไซต์ การจดจารตามโบราณสถานและศาลเจ้าจีนต่าง ๆ เป็นต้น สำหรับงานวิจัยนี้ เน้นศึกษาวิเคราะห์เฉพาะการแพร่กระจายในรูปแบบของสิ่งพิมพ์เป็นหลัก ทั้งนี้ได้แบ่งขอบเขตของสิ่งพิมพ์ที่ศึกษาออกเป็น 3 หมวด ได้แก่

หมวด ก กลุ่มข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ สิ่งพิมพ์ที่พิมพ์เผยแพร่งานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณเฉพาะด้านหรือประเภทงานเขียนที่มีบทร้อยกรองจีนโบราณปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร โดยตรง สิ่งพิมพ์ที่จัดอยู่ในหมวดนี้ ได้แก่ (1) ประเภทหนังสือและตำราประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณคดีจีน (2) ประเภทหนังสือแปลร้อยกรองจีนหรือกวีนิพนธ์จีน (3) ประเภทหนังสือนิยายจีนโบราณ ซึ่งในงานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มนวนิยายประวัติศาสตร์และอิงประวัติศาสตร์ ไม่ได้รวมไปถึงหนังสือกลุ่มนวนิยายกำลังภายใน (4) ประเภทงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (5) ประเภทวารสารที่เกี่ยวข้อง

หมวด ข กลุ่มคาดคะเนหรือกลุ่มสุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สิ่งพิมพ์ที่ผู้วิจัยคาดการณ์ว่าน่าจะเป็นไปได้ว่ามีการแพร่กระจายของงานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณ ซึ่งได้แก่ (1) ประเภทหนังสือเรียนหรือตำราเรียนวิชาประวัติศาสตร์จีน อารยธรรมจีน วัฒนธรรมจีนและปรัชญาจีน (2) ประเภทหนังสือ

หรือตำราเรียนวิชาอารยธรรมตะวันออกและวรรณคดีเปรียบเทียบ

หมวด ค เอกสารสำคัญอื่น ๆ หรือหมวดของสิ่งพิมพ์ที่เคยแพร่กระจายในรูปแบบของการจัดจาร
ในสถานที่สำคัญที่ได้ปรากฏในประเทศไทย

ผลจากการศึกษาสามารถแจกแจงข้อมูลในรูปตารางด้านล่างนี้

TYSGLZ 10 ตารางแสดงผลชื่อเรื่องสิ่งพิมพ์ที่เคยแพร่งานแปลบทกวีจีนโบราณเป็นสำนวนภาษาไทยแจก
แจกตามหมวดหมู่แต่ละประเภท

ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ศึกษา	ปรากฏ บทกวี จีน	แหล่งสืบค้นที่ศึกษารวบรวม
หมวด ก กลุ่มข้อมูลเชิงประจักษ์ (1) ประเภทหนังสือและตำรา ประกอบการเรียนการสอนวิชา วรรณคดีจีน รวม 18 แหล่ง	☒ ☒ ☒ ☒	ตำราเรียน (1) ยง อิงคเวทย์———— “วิวัฒนาการกวีนิพนธ์จีน” (2507) (2) วิชัย พิพัฒนานุกฤษณ์———— “ตำราประกอบการสอนวิชาประวัติวรรณคดีจีน” (ราวปี 2518) (3) รองศาสตราจารย์เสาวภาคย์ วรรณานุกุล———— “ตำราเรียนวิชาประวัติวรรณคดีจีน” (2546) (4) สุภัทร ชัยวัฒน์พันธุ์———— “หนังสือประวัติวรรณคดีจีน” (พิมพ์ครั้งแรก 2549) สำนักพิมพ์สายส่งสุขภาพใจ บริษัท มุก ไทม์ จำกัด
(2) ประเภทหนังสือแปลร้อย กรองจีนหรือกวีนิพนธ์จีน	☒	ยง อิงคเวทย์———— (1) “วิวัฒนาการกวีนิพนธ์จีน ชื่ออิง: ฉู่ฉื่อ” (2532) มูลนิธิเสฐียร โกเศศ นาคะประทีป (2) “ชื่อ เพลงแห่งชีวิตของจีน” (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ (3) “ชื่ออิง นุชบาชื่อแรกของกวีนิพนธ์จีน” (2535) นานมี (4) “ฉู่ฉื่อ ผกางามแห่งจีนใต้” (2535) บริษัทนานมี (5) “โจโจ โฉฉี โจสิด ยอดกวียุคสามก๊ก” (2535) นานมี (6) “ยงนิพนธ์พจน์ไว้อุสรณ์” (2530) ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ นายยง อิงคเวทย์ (7) “วิวัฒนาการกวีนิพนธ์จีน” (ฉบับที่พิมพ์เผยแพร่ล่าสุด) 2554 มูลนิธิเผยแผ่คุณธรรมเพื่อการสงเคราะห์จีนเกาะ

	☒	(8) วิชา มหาคุณ—— เพื่อนรู้ใจแม่ห่างไกลก็เหมือนใกล้กัน” (2550) มูลนิธิยูวพุทธพัฒนา (ถอดความเป็นร้อยกรองจากความร้อยแก้ว ของสุภัทร ชัยวัฒน์พันธุ์ (“หนังสือประวัติวรรณคดีจีน”)
	☒	(9) จ่าง แซ่ตั้ง——“บทกวีจีน” (พิมพ์ครั้งแรก 2517) โสภณการพิมพ์ บริษัทซีเอ็ดยูเคชั่น
	☒	โชติช่วง นาดอน——2529-2540 (10) “เงาพระจันทร์ใน कमกระปี่” สำนักพิมพ์สมิต เมื่อปี พ.ศ.2529 (11) “คมคำ คมกวี” พิมพ์ครั้งแรก เดือนมิถุนายน 2530 โดยสำนักพิมพ์สมิต (12) “กวีเต่า เถาवनหมิง” พิมพ์โดยสำนักพิมพ์ ก.ไก่ จัดจำหน่ายโดยสายส่งสุขภาพใจ และบริษัทเคล็ดไทย ไม่ระบุปีที่พิมพ์ (13) “ยังมีดอกไม้ให้เธอ” บริษัทสามัคคีสาส์น จำกัด ไม่ระบุปีที่พิมพ์ (14) “ในกวีมีภาพในภาพมีกวี” สำนักพิมพ์ดอกหญ้าและบริษัทสามัคคีสาส์น จำกัด
	☒	สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ—— (15) “เก็จแก้วประกายกวี” (พิมพ์ครั้งแรก 2538) (16) “หยกใสร้ายคำ” (2541) สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก
	☒	(17) อู๋ นูญภัทร——“ร้อยบทกวีฉาง” (2549) บริษัทเคล็ดไทย จำกัด
	☒	(18) วิลาศ มณีวัต——“หุมนุมกวีโลก” (2542) บริษัทดับเบิลยูเอ็น พรินติ้ง จำกัด
(3) ประเภทหนังสือนิยายจีน โบราณ	มีบาง เล่ม	“ชุดพงศาวดารจีน” องค์การคำครุสภา ตั้งแต่ปี (2506) ไคเก็ก ง่วนเฉียว จอฮู่เหม็ง เจียเองก๊วน เจ็งฮิงเฮา ชันบ้อเหมา ไซฮั่น ไซจิ้น ไซอิว ฮวยงัก ช้องกั้ง ไต้ฮั่น ตั้งฮั่น ตั้งจิ้น ตันเต็กฮั้ว นำฮ้อง นำปักฮ้อง เนยหนาอดซือ บ้วนฮ่วยเหลา นูเช็กเทียน เปาเล่งตุงกั้ง เลียดก๊ก ชัดก๊ก ไซฮั่น เลียดก๊ก เสาบัก สามก๊ก สิวล้ง นำปักฮ้องเสาบัก ห้องสิน หงอด้ว

		โงวโฮ้วเพงไซ โงวโฮ้วเพงหน้า โงวโฮ้วเพงปัก เองเลียดค้วน อิวก้งหน้า ไซ้สูย
		วรรณกรรมประเภทนวนิยายจีนโบราณที่ดีพิมพ์เผยแพร่ภายหลัง รัชกาลที่ 6 และหนังสือประเภทตำนานบุคคลสำคัญใน ประวัติศาสตร์จีน ☒ (1) วรทัศน์ เศษจิตกร — “ความฝันในหอแดง” (2546) สำนักพิมพ์ไทมมิต ☒ (2) ยาขอบ — หนังสือ “บุปผาในฤดูที่ทอง” (2532)
		ตำนานบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์จีน ☒ (1) “มหาจักรพรรดิ อันเกาจู่ ผู้โค่นบัลลังก์ฉินชื่อฮ่องเต้” สำนักพิมพ์สุขภาพใจ เมื่อเดือนสิงหาคม 2552 ☒ (2) อมร ทองสุข — หนังสือ “ปริศนาเปาบุ้นจิ้น” 2551 บริษัทชุมชนหัวตร จำกัด ☒ (3) ยาขอบ — “สามก๊กฉัพภ” (2531) บริษัทสามัคคีสาร อดุลย์ รัตนมันเกษม — สำนักพิมพ์พลอยตะวัน หนังสือชุดสี่ยอดหญิงงาม (คาดว่า 2542) ☒ (4) “ไซซี หญิงงามผู้พลีชะตาแผ่นดิน” ☒ (5) “เตียวเสี้ยน” ☒ (6) “หวางเจาจิน” ☒ (7) “หยางก๊วยเฟย”
(4) ประเภทงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	☒	งานวิจัยหัวข้อ “วิเคราะห์เทียบร้อยกรองประเภท “กลอน” ของ ไทยและร้อยกรองประเภท “ฉือ” ของจีน” ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตของ ถาวร สิกขโกศล เสนอ ต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2526
(5) ประเภทวารสารที่เกี่ยวข้อง	☒	บทความวารสารจันทร์เกษม (1) “วรรณคดีสมัยขงจื้อ (กลอนสามร้อยบท)” เผยแพร่ในวารสาร “จันทร์เกษม” ฉบับที่ 57 มีนาคม-เมษายน 2507 (หน้า 40-52) (2) “อันเนื่องมาแต่ “ขุนชีว” ของขงจื้อ” เผยแพร่ในวารสาร “จันทร์เกษม” ฉบับที่ 58 พฤษภาคม- มิถุนายน 2507 (หน้า 32-48)

		<p>(3) “ตำนานขนมจ้ำงและจินตควีนแรกของจีน (1)” เผยแพร่นวารสาร “จันทรเกษม” ฉบับที่ 63 มีนาคม-เมษายน 2508 (หน้า 24-39)</p> <p>(4) “ตำนานขนมจ้ำงและจินตควีนแรกของจีน (2)” เผยแพร่นวารสาร “จันทรเกษม” ฉบับที่ 65 กรกฎาคม-สิงหาคม 2508 (หน้า 158-72)</p> <p>(5) “วรรณคดีสมัยสั้น” เผยแพร่นวารสาร “จันทรเกษม” ฉบับที่ 62 มกราคม-กุมภาพันธ์ 2509 (หน้า 64-86) และฉบับที่ 72 กันยายน-ตุลาคม 2509 (หน้า 37-52)</p> <p>(6) “โจโล โจสิต โจผี ยอดกวียุคสามก๊ก” เผยแพร่นวารสาร “จันทรเกษม” ฉบับที่ 92 มกราคม-กุมภาพันธ์ 2513 (หน้า 4-29)</p> <p>(7) “เตาโศ อรรถกวีที่ยิ่งใหญ่สมัยถัง” เผยแพร่นวารสาร “จันทรเกษม” ฉบับที่ 128 มกราคม-กุมภาพันธ์ 2519 (หน้า 8-32)</p> <p>(8) “เทวทวิหตีแป๊ะ” เผยแพร่นวารสาร “จันทรเกษม” ฉบับที่ 133 พฤศจิกายน-ธันวาคม 2519 (หน้า 22)</p>
	☒	วารสารจีน-ไทย 汉泰 สองภาษารายเดือน เริ่มเผยแพร่ตั้งแต่ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม 2545 และฉบับสุดท้าย ปีที่ 8 ฉบับที่ 92 ธันวาคม 2552 รวมเผยแพร่จำนวน 83 ครั้ง
หมวด ข กลุ่มภาคคะเนหรือ กลุ่มสุ่มตัวอย่าง (1) ประเภทหนังสือเรียนหรือ ตำราเรียนวิชาประวัติศาสตร์จีน อารยธรรมจีน วัฒนธรรมจีน และปรัชญาจีน	☒ ☒ ☒	เลียง เสถียรสุด— (1) “ประวัติวัฒนธรรมจีน” (พิมพ์เผยแพร่ครั้งแรกคาดว่า ประมาณปี พ.ศ. 2509) นิตยา (พลพิพัฒน์พงศ์) ชวี— บริษัทสุวีริยาสาส์น ชมรมเด็ก (2) “อารยธรรมจีน” (2542-2546) (3) “วัฒนธรรมจีน”
	☒	เพ็ชรี สุมิตร— (4) “ประวัติอารยธรรมจีน” (2516)
	☒	รังษี อันโสภา— (5) “อารยธรรมจีน” (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)

	☒	รองศาสตราจารย์อุภา คลังสุวรรณ— (6) วัฒนธรรมจีน:วันวานและวันนี้ (ธันวาคม 2549)
	☒	สำนักพิมพ์สุขภาพใจ— หนังสือชุดวัฒนธรรมจีนโดยฟูซุนเจียง (7) “ต้นกำเนิดเทศกาลจีน” (2552) หมวดเทศกาลสำคัญ (8) “ประตูสู่วัฒนธรรมจีน” (2552) หมวดวรรณคดี
	☒	(9) The Overseas Chinese Affairs Office of the State Council (Higher Education Press) ----วัฒนธรรมประเทศจีน (2550) สำนักพิมพ์สุขภาพใจ บริษัท ตาตา พับลิเคชั่น จำกัด นำมาพิมพ์ เป็นภาษาไทยพิมพ์ครั้งแรก เดือนตุลาคม พ.ศ.2550 (ฉบับ ภาษาจีนพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2549)
	☒	โชติช่วง นาดอน—
	☒	(10) “หนังสือวิถีแห่งเต๋า” (2531)
	☒	(11) “ความสงบสุขแห่งฉาน” (2540)
	☒	(12) “คิดได้ถูกชีวิตสงบเย็น”(2548)
		บุญศักดิ์ แสงระวี— (12) สายธารแห่งปัญญา2535
(2) ประเภทหนังสือหรือตำรา เรียนวิชาอารยธรรมตะวันออก และวรรณคดีเปรียบเทียบ	☒	กระแส มัลยาภรณ์— (1) ตำราเรียน “วรรณคดีเปรียบเทียบเบื้องต้น” (2522) สำนักพิมพ์บรรณกิจ โรงพิมพ์เจริญธรรม (พิมพ์ครั้งแรก 2516) ศ.ดร.สิทธา พินิจภูวดล และ รศ.ดร.รื่นฤทัย สัจจพันธุ์
	☒	(2) ตำราเรียน TH433 “วรรณคดีเปรียบเทียบ” ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
	☒	เพ็ชรี สุมิตร (3) อารยธรรมตะวันออก
	☒	เกษม ขนานแก้ว (4) อิทธิพลของวรรณคดีต่างประเทศต่อวรรณคดีไทย
หมวด ค เอกสารสำคัญอื่นๆ สิ่งพิมพ์ที่เคยแพร่กระจายใน ในสถานที่สำคัญของไทย	☒	“พระราชวังบางปะอิน”— คำโคลงอักษรจีน จารึกในพระป้าย 17 องค์ ณ พระที่นั่งเวหาศน์ จำรูญ พ.ศ.2462

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางข้างต้นสามารถตอบสนองมติฐานตั้งแต่ ข้อ 7-10 ได้ดังนี้

2.2.1 สิ่งพิมพ์ที่สามารถยืนยันหรือเป็นหลักฐานการแพร่กระจายงานแปลร้อยกรองจีนโบราณที่สำคัญ คือสิ่งพิมพ์ประเภทงานแปลกวีนิพนธ์จีนเฉพาะด้าน ในที่นี้ประกอบด้วยสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือแปลร้อยกรองจีนหรือกวีนิพนธ์จีน และสิ่งพิมพ์ประเภทตำราเรียน

สิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือแปลร้อยกรองจีน ได้แก่ ผลงานของผู้แปลคนสำคัญ ๆ ดังนี้

ยง อิงคเวทย์—มีผลงานที่แพร่หลายได้แก่ (1) “วิวัฒนาการกวีนิพนธ์จีน ชื่ออิง: ฉู่ฉื่อ” (2532) มุลนิธิเสฐียร โกเศศ นาคะประทีป (2) “ชื่อ เพลงแห่งชีวิตของจีน” (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ (3) “ชื่ออิง นุบายชื่อแรกของกวีนิพนธ์จีน” (2535) นานมี (4) “ฉู่ฉื่อ ผกางามแห่งจีนใต้” (2535) บริษัทนานมี (5) “โจโจ โจผี โจสิด ยอดกวียุคสามก๊ก” (2535) นานมี (6) “ยงนิพนธ์พจน์ไว้อุสรณ์” (2530) (7) “วิวัฒนาการกวีนิพนธ์จีน” (ฉบับที่พิมพ์เผยแพร่ล่าสุด) 2554 มุลนิธิเผยแพร่คุณธรรมเพื่อการสงเคราะห์จิตใจเกาะ

จ่าง แซ่ตั้ง—“บทกวีจีน” (พิมพ์ครั้งแรก 2517)

โชติช่วง นาดอน—ผลงานแปลบทกวีจีนที่ศึกษารวบรวมได้คือ ผลงานตั้งแต่ปี พ.ศ.2519-2531 (1) “เงาพระจันทร์ในคมกระบี่” (2529) (2) “คมคำ คมกวี” (2530) (3) “กวีเต๋า เถาवनหมิง” (ไม่ระบุปีที่พิมพ์) (4) “ยังมีดอกไม้ให้เธอ” (5) “ในกวีมีภาพในภาพมีกวี”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ—“เกี้ยวแก้วประกายกวี” (2538) และ “หยกใสร้ายคำ” (2541)

อุ้ย บุญภัทร—“ร้อยบทกวีถาง” (2549)

วิลาศ มณีวัต—“ชุมนุมกวีโลก” (2542)

สิ่งพิมพ์ประเภทตำราเรียน ที่มีการแพร่กระจายงานแปลร้อยกรองจีนโบราณที่ศึกษารวบรวมได้มีเพียง 3 เรื่อง ได้แก่ เอกสารประกอบการเรียนการสอนของ ยง อิงคเวทย์ ชื่อว่า “วิวัฒนาการกวีนิพนธ์จีน” (2507) “ตำราประกอบการสอนวิชาประวัติวรรณคดีจีน” (ราวปี 2518) ของ วิชัย พิพัฒนานุกฤษฎ์ และ “หนังสือประวัติวรรณคดีจีน” (พิมพ์ครั้งแรก 2549) ของสุภัทร ชัยวัฒนพันธุ์

สิ่งพิมพ์ทั้งสองประเภทนี้ผู้แปลรายสำคัญ คือ ยง อิงคเวทย์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้สร้างคุณูปการด้านการแปลบทกวีนิพนธ์จีนรุ่นแรกที่มีบันทึกอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษรและมีงานแปลแทบจะทุกยุคสมัยในประวัติศาสตร์จีน มีประเด็นที่ควรตั้งข้อสังเกตจากหลักฐานการแพร่กระจายงานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนของสิ่งพิมพ์ 2 ประเภทแรกนี้ คือ พบว่าสิ่งพิมพ์ประเภทเอกสารหรือตำราประกอบการเรียนการสอนมีโครงสร้างการเรียบเรียงเนื้อหาเป็นระบบมากกว่างานแปลอิสระประเภทหนังสืออ่านทั่วไป นอกจากนั้น ลักษณะของบทกวีที่เลือกแปลมีทั้งระดับยากง่ายผสมผสานกันตามความสำคัญของบทกวีแต่ละยุคสมัย บทกวีสำคัญ ๆ ที่ปรากฏในประวัติวรรณคดีจีนส่วนใหญ่ผู้แปลจะให้ความพยายามในการแปลแทบทั้งหมด มีทั้งที่

คัดเลือกแปลเฉพาะประโยคสำคัญและแปลทั้งบท ผู้แปลซึ่งโดยส่วนใหญ่มีอาชีพครูสอนภาษาจีนเลือกแปลบทกวีที่มีชื่อเสียงของแต่ละยุคสมัยได้ แต่ยากที่จะยกเว้นการแปลบทกวีบางยุคสมัยที่มีระดับความยากในการถ่ายทอดเป็นภาษาต่างประเทศ จำนวนบทกวีของแต่ละยุคสมัยที่แปลจึงมีมากกว่าที่พบในหนังสือแปลกวีนิพนธ์จีนสำหรับอ่านเพื่อความบันเทิงทั่วไป นอกจากนั้นยังพบว่ามีการแปลบทกวีจีนที่พบในสิ่งพิมพ์ประเภทตำราหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอน ยิ่งค่อนข้างที่จะให้ความสำคัญกับรูปแบบฉันทลักษณ์ในการแปล เก็บรายละเอียดและพิถีพิถันกับการอธิบายความเพิ่มเติมเพื่อความเข้าใจของผู้อ่าน และเน้นการถอดความหมายที่ตรงกับตัวอักษรมากพอ ๆ กับการเน้นความสวยงามของภาษาที่ใช้ในการถ่ายทอด งานแปลบทกวีที่ปรากฏในสิ่งพิมพ์ประเภทนี้จึงมีความเหมาะสมทั้งเพื่อการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย มากพอทันกับการอ่านเพื่อความบันเทิง

สมมติฐานข้อ 7 ที่ว่า “สิ่งพิมพ์ที่มีหลักฐานการแพร่กระจายงานแปลร้อยกรองจีน โบราณที่แน่ชัดประกอบด้วยสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือแปลบทกวีจีนโดยเฉพาะ นอกจากนั้นอาจจะพบในหนังสือหรือตำราวิชาการระดับจีนบ้างแต่จำนวนบทกวีจีนที่แปลเป็นภาษาไทยมีจำนวนไม่มากเท่ากับหนังสือแปลเฉพาะด้าน” จึงค่อนข้างสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัย ทว่ามีการค้นพบกรณีศึกษาที่น่าสนใจว่างานแปลบทกวีจีนที่พบในสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือแปลเฉพาะด้านมีจำนวนมากและลักษณะการเลือกแปลบทกวีจีนของแต่ละยุคสมัยและของนักกวีแต่ละรายมีความหลากหลายก็จริง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับสิ่งพิมพ์ประเภทตำราเรียน โดยเฉพาะผลงานของยง อิงคเวทย์ ซึ่งแปลได้ครอบคลุมแทบทุกยุคสมัยตั้งแต่ก่อนยุคนิพนธ์จวบกระทั่งยุคถัง แม้ว่าผลงานภายหลังยุคราชวงศ์ซ่งจะปรากฏอยู่น้อยมาก ทว่างานแปลของก่อนยุคราชวงศ์ซ่งก็มีครอบคลุมและมากกว่าผลงานของนักแปลรายอื่น ผลงานของสุภัทร ชัยวัฒน์พันธุ์ แม้ว่าเผยแพร่เพียงเล่มเดียว แต่ก็มีความครอบคลุมทุกยุคสมัยเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะงานแปลบทกวีนิพนธ์ยุคซ่งเป็นผู้ที่แปลไว้มากกว่าผู้แปลรายอื่นใด

2.2.2 ด้านการแพร่กระจายของร้อยกรองจีน โบราณประเภทหนังสือนวนิยายจีน โบราณ จำพวกนวนิยายประวัติศาสตร์หรือนวนิยายอิงประวัติศาสตร์นั้น พบว่าไม่ค่อยแพร่หลายเช่นความนิยมแปลบทกวีจีนที่ปรากฏในนวนิยายจีนโบราณตามขนบนิยมที่พบเห็นทั่วไป มีเพียงนวนิยายบางเรื่อง que เผยแพร่หลังกรุงรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 6 เป็นต้นมา) เช่น หง โหลวมิ่ง หรือความฝันในหอแดง ที่มีการถ่ายทอดข้อความภาษามีสัมผัสหรือ “อวีนเหวิน” โดยแปลความเป็นรูปฉันทลักษณ์แยกความจากเนื้อหาส่วนของร้อยแก้ว ขณะที่นวนิยายจีนเรื่องอื่น ๆ โดยเฉพาะกลุ่มนวนิยายจีนโบราณที่แปลไว้ตั้งแต่รัชกาลที่ 1-6 ไม่ค่อยนิยมถอดความส่วนร้อยกรอง แต่หากมีการแปลข้อความฉันทลักษณ์ก็มักจะนำไปผนวกความรวมกับภาษาร้อยแก้วจนไม่สามารถพิจารณาได้ว่าเดิมข้อความเหล่านั้น ในต้นฉบับเป็นภาษาร้อยกรอง นวนิยายจีนโบราณประเภทที่มีเนื้อหาแนะนำชีวประวัติบุคคลสำคัญ ๆ ของประวัติศาสตร์จีนที่แพร่หลายในยุคปัจจุบันจะหันมาให้ความสำคัญในการแปลบทร้อยกรองจีนมากกว่าที่ได้เคยแพร่หลายในอดีต จากข้อมูลที่ได้กล่าวถึงข้างต้น

สามารถยืนยันว่าตรงกับสมมติฐานข้อ 8 ว่า “มีการแพร่กระจายร้อยกรองจีนโบราณสำนวนภาษาไทยที่ปรากฏในหนังสือนวนิยายจีนโบราณ จำพวกนวนิยายประวัติศาสตร์และอิงประวัติศาสตร์อยู่ด้วย โดยมีจำนวนน้อยมาก”

2.2.3 ส่วนสมมติฐานข้อ 9 ที่ว่า “การแพร่กระจายของวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณนอกจากมีการแพร่กระจายในหนังสือแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณและหนังสือประเภทนวนิยายจีนโบราณแล้ว คาดว่าน่าจะมีการเผยแพร่ในหนังสือหรือตำราเรียนด้านประวัติศาสตร์จีน อารยธรรมจีน วัฒนธรรมจีนและปรัชญาจีนด้วย” นั้น จากการวิจัยพบว่าสิ่งพิมพ์กลุ่มที่กล่าวถึงนี้กลับไม่ค่อยมีการแพร่กระจายงานแปลร้อยกรองอยู่เลย หรือหากมีก็เป็นส่วนน้อย ประเภทกตัวอย่างอ้างอิงชื่อนักกวี ชื่อบทกวี หรือมีการแปลเนื้อหาบทกวีเฉพาะวรรคที่มีความโดดเด่นเป็นที่รู้จัก มีเพียงหนังสือด้านปรัชญาจีนที่มีการแพร่กระจายงานแปลร้อยกรองจีน แต่เป็นเฉพาะงานแปลร้อยกรองยุคจีนตะวันออก ผลงานของเถาหยวนหมิง แปลโดย โชติช่วง นาคอน ซึ่งพบในสิ่งพิมพ์ 3 เรื่อง คือ หนังสือ “หนังสือวิถีแห่งเต๋า” (2531) “ความสงบสุขแห่งฉาน” (2540) “คิดได้ถูกชีวิตสงบเย็น”(2548) สิ่งพิมพ์ทั้ง 3 เล่มนี้มีการเผยแพร่บทกวีที่ซ้ำกันและบทกวีบางบทเคยได้รับการเผยแพร่ในหนังสือแปลบทกวีนิพนธ์จีนเล่มอื่นของผู้แปลรายเดียวกัน สมมติฐานนี้ตรงกับหลักฐานงานวิจัยเพียงแต่ลักษณะของเผยแพร่งานแปลบทกวีจีนในสิ่งพิมพ์ประเภทนี้ค่อนข้างขาดความสมบูรณ์

2.2.4 ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่เข้าใจว่ามีความเป็นไปได้ของการแพร่กระจายงานแปลร้อยกรองจีนโบราณค่อนข้างน้อย แต่เมื่อได้ศึกษาวิจัยกลับพบว่าเป็นกลุ่มสิ่งพิมพ์ที่หากไม่ได้ศึกษารวบรวมในงานวิจัยนี้จะเป็นที่น่าเสียดายยิ่ง เนื่องจากพบว่านอกจากสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ที่กล่าวถึงข้างต้นจะมีการแพร่กระจายงานแปลร้อยกรองจีนแล้วส่วนหนึ่ง แม้วามีงานแปลบทกวีจีนแพร่หลายอยู่จำนวนไม่มากแต่เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มสิ่งพิมพ์ประเภทประวัติศาสตร์จีน อารยธรรมจีน วัฒนธรรมจีน ยกเว้นด้านปรัชญาจีน พบว่ามีการแนะนำนักกวีและบทกวีจีนที่มีชื่อเสียงจำนวนมากว่า นักกวีที่ส่วนใหญ่มักได้รับการอ้างอิงถึง เช่น หลี่ไป๋ ตู้ฝู่ ไป๋จิวอี้ เถาหยวนหมิง หลี่ซิงจ้าว ชูตงพอ หวังเหยว เป็นต้น นอกจากนั้น เช่นเอกสารประกอบการเรียนการสอนของ ยง อิงคเวทย์หัวข้อประวัติวรรณคดีจีน ที่ได้แปลบทกวีจีนโบราณเอาไว้เป็นจำนวนมาก และได้ระบุเหตุผลในการเผยแพร่ว่าเพื่อใช้สำหรับเป็นเอกสารการสอนนิเวศวรรณคดีเปรียบเทียบ ดังนั้นหากหนังสือ “วิวัฒนาการวรรณคดีจีน” ของยง อิงคเวทย์ จัดว่าอยู่ในกลุ่มสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือวรรณคดีเปรียบเทียบ เช่นนี้แล้ว ก็ยังเป็นการยืนยันถึงความสำคัญของสิ่งพิมพ์ประเภทนี้ได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า สมมติฐานข้อ 10 มีความสอดคล้องกับผลการศึกษวิจัย กล่าวคือ “นอกจากการแพร่กระจายของวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณในประเทศไทยที่คาดว่าจะพบในข้อ 7-9 แล้ว กลุ่มตำราเรียนและหนังสือเรียนทางด้านวรรณคดีเปรียบเทียบก็น่าจะมีการแพร่กระจายงานแปลร้อยกรองจีนโบราณด้วยส่วนหนึ่ง”

การแพร่กระจายของงานแปลร้อยกรองจีน โบราณ ในสิ่งพิมพ์กลุ่มตัวอย่าง ก่อนข้างมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ นอกจากพบหลักฐานที่ตอบสมมติฐานข้อ 10 แล้ว ยังพบข้อค้นพบที่ไม่ได้อยู่ในสมมติฐานงานวิจัยแต่เป็นข้อความรู้ใหม่หรือลักษณะพิเศษที่ควรตั้งเป็นข้อสังเกต ดังนี้

(1) ส่วนใหญ่เป็นงานแปลที่ถ่ายทอดภาษาจากสำนวนภาษาตะวันตก โดยเป็นภาษาอังกฤษเป็นหลัก มีบางตัวอย่างเป็นส่วนน้อยที่แปลจากภาษาเยอรมัน

(2) ลักษณะของการแปล มีทั้งที่แปลทั้งบท เลือกแปลบางส่วนของบทก็ เลือกแปลเฉพาะบางตอนและแปลเฉพาะบางวรรคที่มีชื่อเสียงของบทก็ บางบทก็มีการอ้างอิงว่าเป็นของใครแต่ไม่ได้ระบุชื่อบทก็ (มีแต่เนื้อหาของบทก็) เป็นต้น

(3) มีการแสดงรายละเอียดบทแปลภาษาไทยเทียบเคียงกับภาษาอังกฤษ

(4) รายชื่อนักกวีที่ส่วนใหญ่ได้รับการแนะนำในสิ่งพิมพ์ประเภทนี้ ได้แก่

- เกาหยวนหมิง (ส่วนใหญ่จะแนะนำในภาควัฒนธรรมจีนด้านปรัชญาเต๋า พุทธและหยูเจีย)

- มีการแนะนำความสำคัญของร้อยกรองยุคถัง และนักกวีถึง ได้แก่ หวางเหวย หลี่ไป๋ คู่ผู้

ไป๋จวีอี้

(5) พบปัญหาด้านการแปลชื่อนักกวี และชื่อบทกวี ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากมีการแปลงมาจากภาษาที่สองคือ เสียงอ่านจากภาษาอังกฤษ ทำให้เกิดการถ่ายทอดเสียงที่ผิดเพี้ยนจากเสียงเดิมมาก ดังเช่น หนังสือ “วรรณคดีเปรียบเทียบเบื้องต้น” ของกระแสมาลยาภรณ์ แปลชื่อนักกวีชาวจีน ต่างไปจากเสียงอ่านในภาษาจีน ดังที่แสดงในตารางด้านล่าง แต่ที่แปลผิดเพี้ยนจากเดิมมากที่สุด เห็นจะเป็นชื่อของนักกวีหญิง หลี่ชิงจ้าว ที่ถอดเสียงอ่านเป็น หลี่เอี้ยน เมื่อได้สืบค้นข้อเท็จจริง พบว่าหลี่ชิงจ้าวมีสมญาว่า อี้อันจวีชื่อ 易安居士 ซึ่งก่อนข้างมีความใกล้เคียงกับคำว่า “หลี่เอี้ยน” มากกว่านามเดิม “หลี่ชิงจ้าว” ดังนั้นจึงสันนิษฐานว่าชาวตะวันตกมีการแนะนำชื่อนักกวีจีนหรือรู้จักนามของนักกวีจีนประเภท สมญานาม คิ้ว ขณะที่การแพร่กระจายของไทยนั้น ส่วนใหญ่แปลชื่อจริงของนักกวีมากกว่าที่จะแปลสมญานาม (หรือนามแฝง) ของนักกวี

TYSGLZ 11 ตารางแสดงลักษณะการแปลชื่อนักกวีชาวจีนที่พบในสิ่งพิมพ์ที่แปลมาจากต้นฉบับภาษา
ตะวันตก

ชื่อนักกวี	กระแสมาล.	ศ.ดร.ลิตธา	เพ็ชรี สุมิตร	รังษิ อ้นโสภา
หลี่ไป๋ สมญา หลี่ไท่ไป๋	หลี่ปู้ หรือ ลิไต่ไป๋ ลี้เป๋	-	หลี่ไป๋	หลี่ป้อ
คู่ผู้	คู่ผู้ (โต้วท้าว)	คูฟู	คูฟู	คู่ผู้
ไป๋จวีอี้	ป่วจู่อี้	ไป๋จู่อี้	-	ป้อจู่อี้
โอวหั่วจิว	ออนหยั่งเสี่ยว	-	-	-

ชุดงปอ	ชุดงปู้ หรือ โขวตงปอ	-	-	-
หวังเหวย	-	วังเว	-	-

(6) การแปลชื่อบทกวี พบว่าค่อนข้างแตกต่างจากภาษาจีนเช่นเดียวกัน เช่น บทกวีที่มีชื่อเสียงของหลี่ไป๋ ชื่อ 将进酒 แปลเป็น “ไวน์กำลังมา” บทกวีลือชื่อของหลี่จิงจ้าว 声声慢 แปลเป็น “สงสารใจ” 登高 ของตู้ฝูแปลเป็น “กวีนิพนธ์มุมโลก” 茅屋为秋风所破歌 บทกวีอีกบทของตู้ฝู ที่ตำราเรียนที่แปลมาจากภาษาที่สอง แปลเอาความจากเนื้อหาตอนแรกที่กล่าวถึงความปรารถนาของตู้ฝูที่อยากได้ที่พักพิงที่สวยงาม จึงแปลเป็น “ปราสาทนักปราชญ์” เป็นต้น

3. ด้านกระบวนการแพร่กระจาย

กระบวนการแพร่กระจายในที่นี้ หมายถึง เงื่อนไขหรือปัจจัยหนึ่งที่อยู่ภายใต้เส้นทางในการแพร่กระจายของวรรณกรรมจากแหล่งกำเนิดสู่ต่างประเทศ อันมีลักษณะของการข้ามชาติ ข้ามภาษาและข้ามวัฒนธรรม หรืออาจกล่าวได้ว่าการศึกษาระบบการแพร่กระจายของวรรณกรรมก็คือการศึกษาระบบการซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนในการแพร่กระจายวรรณกรรมสู่ต่างประเทศ การศึกษาระบบการแพร่กระจายงานแปลร้อยกรองจีนโบราณสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ในที่นี้ ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อศึกษาเป็น 2 ประเด็น ได้แก่

3.1 ลักษณะของสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ภายใต้กระบวนการแพร่กระจาย

3.1.1 ขอบเขตและประเภทของสิ่งพิมพ์

การกำหนดขอบเขตของสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ที่งานวิจัยนี้ศึกษาประกอบไปด้วยสื่อประเภทที่มีงานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนเฉพาะด้านที่สำคัญ ได้แก่ หนังสือและตำราด้านวรรณคดีจีน ประเภทกลุ่มผู้ตัวอย่างที่คาดการณ์ว่าจะมีงานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณแพร่หลายอยู่ด้วย ลักษณะของสิ่งพิมพ์ประเภทที่สองแม้ว่าเป็นเพียงกลุ่มผู้ตัวอย่างแต่มีความเป็นไปได้ในการแพร่กระจายของงานแปลที่ศึกษา เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับศาสตร์วิชาทางด้านวัฒนธรรมจีนทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ ปรัชญา ภาษาและวรรณกรรมจีน เป็นต้น และแม้ว่ามีขอบเขตกว้างขวาง มีลักษณะการศึกษาข้ามแขนงวิชา แต่เป็นที่ทราบกันดีว่าอารยธรรมจีนเป็นแหล่งสายธารที่มีความยิ่งใหญ่แหล่งหนึ่งของอารยธรรมโลก มีลักษณะดำรงตนอย่างถาวรมาเป็นเวลาช้านาน จึงย่อมมีการกล่าวพาดพิงถึงสายพันธุ์แห่งอารยธรรมจีนไม่มากนักน้อย ส่วนสิ่งพิมพ์ประเภทที่สาม เดิมเป็นสิ่งพิมพ์ประเภทที่เคยจดจารในสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของไทย แต่ต่อมาได้ผ่านกระบวนการแปรรูปเป็นสิ่งพิมพ์ประเภทเอกสารที่พิมพ์เผยแพร่ทั่วไป

หลังจากที่ได้ศึกษารวบรวมและประมวลผลด้านการแพร่กระจายของสิ่งพิมพ์ทั้ง 3 ด้านที่กล่าวถึงข้างต้น พบว่าสิ่งพิมพ์ส่วนใหญ่มีการแพร่กระจายของงานแปลร้อยกรองจีนโบราณ โดยมีทั้งรูปแบบของการ

ถ่ายทอดบทกวีจีนของนักกวีจีนแต่ละยุคสมัยที่มีชื่อเสียงในแต่ละระดับซึ่งมีการแปลเนื้อหาบทกวีทั้งหมดและมีทั้งที่แปลเฉพาะวรรคที่สำคัญ และประเภทที่อ้างอิงถึงเฉพาะชีวิตประวัติของนักกวีและตัวอย่างชื่อบทกวีจีนที่มีชื่อเสียง

3.1.2 องค์การสนับสนุนสิ่งพิมพ์: ประเภทของสำนักพิมพ์ที่สนับสนุนการแพร่กระจายงานแปลบทกวีจีน

สิ่งพิมพ์แต่ละประเภทที่กล่าวถึงข้างต้นอยู่ภายใต้ปัจจัยที่ส่งเสริมการขับเคลื่อนการแพร่กระจายงานแปลวรรณกรรมจีน โดยพื้นฐานประกอบด้วยสื่อ 3 จำพวก ได้แก่ ผู้แปล ผู้อ่าน และที่ขาดเสียมิได้คือสำนักพิมพ์ สื่อ 2 ประเภทแรกซึ่งเป็นสื่อประเภทรูปธรรมผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในสื่อประเภทบุคคลที่จะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป ส่วนสื่อประเภทที่ 3 ในที่นี้ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในสื่อประเภทรูปธรรม

จากการศึกษาวิจัยพบว่าสำนักพิมพ์ที่มีส่วนในการส่งเสริมการแพร่กระจายงานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนในกรุงรัตนโกสินทร์มีลักษณะที่ค่อนข้างพิเศษอยู่หลายประการอันได้แก่

(1) สำนักพิมพ์ที่พิมพ์เผยแพร่งานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีน เป็นสำนักพิมพ์ที่ก่อตั้งโดยผู้ที่คร่ำหวอดหรือกลุ่มผู้มีปณิธานในการสนับสนุนและส่งเสริมการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีน สำนักพิมพ์ประเภทแรกนี้ ได้แก่ สำนักพิมพ์วารสารจีน-ไทยสองภาษารายเดือน เจ้าของสำนักพิมพ์เดิมมีอาชีพเป็นอาจารย์สอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงในประเทศไทย สำนักพิมพ์สุภาพใจ บริษัท ตาตาพับลิเคชัน จำกัด ซึ่งเจ้าของสำนักพิมพ์มีนโยบายในการเผยแพร่สิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจีนให้เป็นอัตลักษณ์และจุดแข็งของสำนักพิมพ์ บริษัทนานมี ซึ่งเป็นสำนักพิมพ์เก่าแก่ที่มีชื่อเสียงด้านการเผยแพร่ความรู้ทางด้านภาษาจีนที่ได้มีส่วนในการเผยแพร่งานแปลบทกวีจีนด้วยส่วนหนึ่ง เป็นต้น

(2) สำนักพิมพ์ที่พิมพ์เผยแพร่งานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีน โบราณในกรุงรัตนโกสินทร์ ส่วนใหญ่มีเครือข่ายและความสัมพันธ์ค่อนข้างแน่นแฟ้นกับผู้แปลหรือผู้สนับสนุนในการพิมพ์เผยแพร่งานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีน ได้แก่ สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก สำนักพิมพ์ดอกหญ้าและบริษัทสามัคคีศาสตร์ จำกัด สำนักพิมพ์ ก.ไก่ สำนักพิมพ์สมิต เป็นต้น หรืออาจมีกรณีสำนักพิมพ์นั้นอาจไม่ได้มีนโยบายในการจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์ทางด้านจินตศึกษาดังเช่นกลุ่มสำนักพิมพ์ที่กล่าวถึงข้างต้น แต่ก็มีส่วนสนับสนุนการพิมพ์เผยแพร่งานจินตศึกษาบ้างเป็นระยะ โดยประสงค์จะสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับนักเขียน เช่น สำนักพิมพ์ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งไม่ได้มีนโยบายในการเผยแพร่งานเขียนด้านวัฒนธรรมจีนโดยเฉพาะ แต่มีการผลิตผลงานด้านวัฒนธรรมจีนเป็นระยะ สิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาด้านจีนมักได้รับการตีพิมพ์เป็นกรณีเฉพาะกิจ เช่น ผลงานของ ยง อิงคเวทย์ ชื่อว่า “ชื่อ เพลงแห่งชีวิตของจีน” ก็ได้มีวงเล็บระบุว่าเป็น “ศิลปวัฒนธรรม ฉบับพิเศษ” เป็นต้น

(3) การพิมพ์เผยแพร่งานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ของสิ่งพิมพ์บางเรื่องยังได้รับการสนับสนุนจากสำนักพิมพ์ประเภทกลุ่มองค์กรส่วนบุคคลประเภทมูลนิธิเพื่อการสนับสนุนหรือส่งเสริมกิจการด้านใดด้านหนึ่งโดยมีขอบเขตในการบริหารงานที่มีความชัดเจน ลักษณะการ

พิมพ์เผยแพร่งานแปลร้อยกรองโดยผ่านมูลนิธิต่าง ๆ ส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ภายใต้วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ทางด้านการค้า แต่ตีพิมพ์เผยแพร่เพื่อเป็นเกียรติ เพื่อเป็นที่ระลึกในโอกาสพิเศษต่าง ๆ เช่น มูลนิธิยุพทิศพัฒนา (มูลนิธิสถาบันพัฒนากระบวนการยุติธรรมเยาวชนและครอบครัว) พิมพ์เผยแพร่งานแปลบทกวีจีนที่มีชื่อว่า “เพื่อนรู้ใจแม่ห่างไกลก็เหมือนใกล้กัน” โดยมี ส.สุวรรณเป็นผู้ถอดความเป็นร้อยแก้ว วิชามหาคุณเป็นผู้ร้อยเรียงเป็นร้อยกรอง จัดพิมพ์ในโอกาสเป็นของขวัญปีใหม่ในปี 2550 แก่ผู้ใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งงานแปลชิ้นนี้ก่อนหน้านี้นี้ยังได้เคยพิมพ์เผยแพร่มาแล้วครั้งหนึ่งภายใต้ชื่อหนังสือ “บทเพลงของคนเดินทาง” พิมพ์เป็นอนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพของมารดาผู้เรียบเรียงบทกวีจีน สิ่งพิมพ์หัวข้อ “วิวัฒนาการกวีนิพนธ์จีน ชื่อจริง : ชู่ฉือ ผลงานของ ยง อิงคเวทย์ จัดพิมพ์เผยแพร่โดยมูลนิธิเสถียรโกเศศ นาคะประทีป โดยเจ้าภาพมีประสงค์ที่จะตีพิมพ์วรรณกรรมชิ้นดีเพื่อสำหรับเป็นหนังสือที่ระลึกในงานศพของมารดา ยง อิงคเวทย์และ “ยงนิพนธ์พจน์ไว้อุสรณ์” ที่ได้เผยแพร่บทร้อยกรองจีนของ ยง อิงคเวทย์ เพื่อเป็นหนังสือที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพของผู้แปลด้วยเช่นกัน

อีกตัวอย่างหนึ่ง เป็นตัวอย่างการจัดพิมพ์เผยแพร่สิ่งพิมพ์ร้อยกรองจีนโบราณที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ล่าสุดเมื่อปี พ.ศ.2554 มาנייםเอง เป็นผลงานสั่งสมของ ยง อิงคเวทย์อีกเช่นกัน คือ หนังสือ “วิวัฒนาการกวีนิพนธ์จีน” ได้รับการสนับสนุนจากราชบัณฑิตยสถานแห่งราชสำนักไทย นอกจากนี้วัตถุประสงค์ในการจัดพิมพ์เพื่อเผยแพร่คุณค่าเชิงวรรณศิลป์ของบทกวีจีนแล้ว ส่วนหนึ่งเพื่อฉลองพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี และเพื่อเป็นประโยชน์แก่กุลเกว่งการจีนศึกษาของไทยด้วย เผยแพร่โดยมูลนิธิเผยแผ่คุณธรรมเพื่อการสงเคราะห์จีนเกาะ หรือรวมถึงหนังสือ “พระราชวังบางปะอิน” ที่ได้ถ่ายทอดบทกวีจีนโบราณโดยบุคคลชั้นสูงในสังคมไทย เผยแพร่โดยพระราชวงศ์กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากรรวบรวมทุนเกล้าฯ ถวาย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์พระราชทานเป็นที่ระลึกถึง หม่อมเจ้าแววจักร จักรพันธุ์ ท.จ. ในโอกาสพระราชทานเพลิงศพที่สุสานหลวง วัดเทพศิรินทราวาส เป็นต้น

(4) นอกจากนั้น ยังมีประเภทของสำนักพิมพ์ที่ก่อตั้งเป็นการเฉพาะกิจโดยผู้แปลหรือเครือข่ายของผู้แปล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่สิ่งพิมพ์ที่ได้เรียบเรียงขึ้นโดยเฉพาะ ลักษณะนี้จะมีเจ้าของผลงานเป็นผู้ลงทุนจัดพิมพ์ผลงานด้วยตนเอง เช่น การจัดพิมพ์ผลงานของ โชคดีช่วง นาดอน บางเล่มผู้แปลดำเนินการจัดพิมพ์ด้วยตนเอง หรือผลงานของ จ่าง แซ่ตั้ง หนังสือ “บทกวีจีน” เล่มที่พิมพ์เผยแพร่เป็นครั้งที่สองเกิดขึ้นจากคำริชของเครือญาติในครอบครัว จัดพิมพ์ภายใต้สำนักพิมพ์ชื่อว่า “สำนักพิมพ์ลูก-หลาน จ่าง แซ่ตั้ง” จัดจำหน่ายโดยบริษัทซีเอ็ดยูเคชั่น และจัดพิมพ์ที่โสภณการพิมพ์

(5) ส่วนสิ่งพิมพ์จำพวกตำราเรียนที่เผยแพร่งานแปลบทกวีจีนส่วนใหญ่จัดพิมพ์โดยมหาวิทยาลัยหรือสถาบันที่ผู้เรียบเรียงสังกัดอยู่ ซึ่งกลุ่มผู้อ่านส่วนใหญ่ก็คือผู้ศึกษาร่ำเรียนในรายวิชานั้น

3.2 ลักษณะของสื่อประเภทบุคคลภายใต้กระบวนการแพร่กระจาย

สื่อประเภทบุคคลถือเป็นปัจจัยพื้นฐานในการขับเคลื่อนการแพร่กระจายงานแปลร้อยกรองจีนโบราณสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ที่สำคัญยิ่ง เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยพื้นฐานในการขับเคลื่อนการแพร่กระจายงานแปลร้อยกรองจีนโบราณในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ งานวิจัยนี้ได้ประมวลผลจากประวัติส่วนตัวและประวัติการศึกษาภาษาจีนของผู้แปลที่ได้สัมภาษณ์และสอบถามอย่างไม่เป็นทางการจำนวน 5 ราย ประเด็นสำคัญที่ศึกษาได้แก่ ความรู้ทางด้านภาษาไทย ความรู้ทางด้านภาษาจีน พื้นฐานทางครอบครัวและสภาพแวดล้อมของผู้แปลสมัยเยาว์วัย ผลงานทางด้านการแปล แรงบันดาลใจที่ส่งผลให้แปลงานร้อยกรองจีน เป็นต้น ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาคือ ผู้แปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณที่มีผลงานปรากฏในบทที่ 4 ศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้แปลบทกวีจีนที่มีสิ่งพิมพ์เผยแพร่ในหมวด ก หรือในงานวิจัยนี้คือ “กลุ่มข้อมูลเชิงประจักษ์” ได้แก่ สิ่งพิมพ์ที่พิมพ์เผยแพร่งานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณโดยตรง ประเภทหนังสือและตำราประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณคดีจีน และประเภทหนังสือแปลร้อยกรองจีนหรือกวีนิพนธ์จีน ประวัติของผู้แปลที่ศึกษาประกอบด้วย (1) สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ (2) ยง อิงคเวทย์ (3) จ่าง แซ่ตั้ง (4) สุภัทร ชัยวัฒน์พันธุ์ (5) ทองแถม นาถจำนง (6) นุชบา เรืองไทย ผู้แปลที่เสียชีวิตไปแล้ว 2 ท่านคือ ยง อิงคเวทย์ และ จ่าง แซ่ตั้ง กรณีนี้ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากชีวประวัติของผู้แปลที่ปรากฏจากเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ คำนำหนังสือที่พิมพ์เผยแพร่งานแปลบทกวีจีนของท่าน หนังสือที่พิมพ์แจกเพื่อเป็นอนุสรณ์ในงานศพ ผู้แปลส่วนใหญ่มีอายุราว 50 ปีขึ้นไป ยกเว้น นุชบา เรืองไทย ที่มีอายุน้อยที่สุดคือยังไม่ถึง 40 ปี

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ได้แก่ ข้อมูลของ สุภัทร ชัยวัฒน์พันธุ์ ทองแถม นาถจำนง นุชบา เรืองไทย (สาระสำคัญจากการสัมภาษณ์ สามารถพิจารณาได้ในภาคผนวก ค บทสัมภาษณ์ผู้แปลบทกวีจีน) การประมวลผลพบข้อสังเกตดังต่อไปนี้

- (1) ผู้แปลเกือบทั้งหมดมีเชื้อสายจีน หรือเป็นลูกจีนโพ้นทะเล ชีวิตในวัยเยาว์ได้รับการศึกษาทั้งภาษาจีนและภาษาไทย กลุ่มผู้แปลอาวุโส เช่น ยง อิงคเวทย์ วิชัย พิพัฒนานุกฤษฎ์ สุภัทร ชัยวัฒน์พันธุ์ ได้รับการศึกษาภาษาจีนค่อนข้างดีตั้งแต่เยาว์วัย
- (2) สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการศึกษาในวัยเยาว์มีลักษณะคล้ายกัน กล่าวคือ ส่วนใหญ่เติบโตอยู่ในครอบครัวของผู้มีความรู้ สภาพแวดล้อมที่บ้านเต็มไปด้วยหนังสืออ่านทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีข้อสังเกตด้วยว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มักยกตัวอย่างว่า มีความรู้เกี่ยวกับภาษาจีนและภาษาเขียนดี เนื่องจากอ่านนวนิยายจีนโบราณตั้งแต่เด็ก กล่าวโดยสรุปคือ ผู้แปลอยู่ในกลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีนที่ได้รับการปลูกฝังให้ใฝ่ดี รักเรียน ใฝ่ศึกษา
- (3) ผู้แปลส่วนใหญ่รับการศึกษาภาษาจีนภายในประเทศ มีส่วนน้อยที่มีประสบการณ์เดินทางไปศึกษาในประเทศจีน เช่น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ และ ทองแถม นาถจำนง
- (4) รายชื่อผู้แปลที่กล่าวถึง มีทั้งที่มีความรู้ภาษาจีนดีเยี่ยม เช่น ยง อิงคเวทย์ หรือ สุภัทร ชัยวัฒน์

พันธุ์ ซึ่งรวมไปถึง วิชัย พิพัฒนานุกฤษฎ์ ซึ่งต่างได้รับการศึกษาภาษาจีนตั้งแต่เยาว์วัย และเป็นชาวจีนที่ต่างเติบโตในเมืองไทย ยุคสมัยตั้งแต่การศึกษาภาษาจีนยังเปิดเสรี กระทั่งมีโอกาสอยู่ในช่วงจอมพล ป.พิบูลย์สงคราม หรือยุคที่รัฐบาลไทยมีนโยบายควบคุมการเรียนการสอนภาษาจีนภายในประเทศ แต่กระแสนโยบายทางสังคมการศึกษาภาษาจีนในยุคสมัยนั้นก็ได้ส่งผลกระทบผู้แปลแต่ละท่านเบี่ยงเบนความสนใจที่มีต่อการรังสรรค์งานแปลบทกวีนิพนธ์จีนแต่อย่างไร

(5) ในจำนวนผู้แปลที่มีผลงานแปลร้อยกรองจีนโบราณเป็นภาษาไทย มีผู้ที่ประกอบอาชีพครู 3 ราย อาชีพนักเขียน นักหนังสือพิมพ์ 1 ราย ทำงานในสำนักพิมพ์ 1 ราย ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพงานด้านอักษรและการใช้ภาษาจีนในการสื่อสารเป็นภาษาต่างประเทศ ยกเว้นสองรายคือ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ และ ทองแถม นาถจำนง ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพครูสอนภาษาจีนและไม่ได้ทำงานเกี่ยวข้องกับภาษาจีนโดยตรง กล่าวคือ เป็นนักแปลอิสระ การถ่ายทอดบทกวีจีนเป็นสำนวนภาษาไทยไม่ได้มีเจตนาหมายเพื่อถ่ายทอดภูมิความรู้ภาษาจีนเพียงอย่างเดียวแต่เป็นการถ่ายทอดอารมณ์ศิลป์ในบทกวีที่อยู่ในตัวผู้แปลด้วย

(6) ผู้แปลแต่ละท่านให้ทัศนะด้านทักษะการแปลแตกต่างกัน บ้างก็เห็นว่าผู้แปลควรมีความรู้ภาษาจีนเป็นอย่างดี บ้างแสดงทัศนะว่าควรมีความรู้ดีทั้งภาษาไทยและภาษาจีน แต่สำหรับทัศนะของ สุภัทรชัยวัฒน์พันธุ์ มีความเห็นว่า มีความรู้ภาษาไทยและภาษาจีนดีแล้วยังไม่พอ ควรมีความรู้ภาษาอังกฤษด้วยจะดียิ่ง เนื่องจากเงื่อนไขที่จำกัดหรืออุปสรรคในการแปลบทกวีจีน บางครั้งผู้แปลพบว่า อุปกรณ์ที่ใช้อำนวยความสะดวกในการแปล เช่น พจนานุกรมไทย-จีน หรือพจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับที่นิยมใช้กันทั่วไปนั้นยังไม่สามารถอธิบายความหมายได้อย่างแตกฉานและตรงกับความหมายเดิม บางครั้งจำเป็นต้องเทียบเคียงกับการอธิบายความหมายจากพจนานุกรมภาษาอังกฤษด้วย

ดังนั้น จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด สามารถตอบข้อ**สมมติฐานข้อสุดท้ายคือข้อ 11** ที่ว่า **“ผู้แปลบทกวีจีนเป็นผู้ที่มีความรู้ภาษาจีนและภาษาไทยเป็นอย่างดี โดยมีความเชี่ยวชาญทั้งสองภาษาอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะภาษาจีนและมีความเป็นไปได้อย่างส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สูงวัยหรือผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป” พบว่าตรงกับสมมติฐาน** โดยทั้งนี้ได้มีผู้แปลบางรายมีความเห็นว่าหากมีความรู้ภาษาที่สามคือภาษาอังกฤษด้วยก็จะเป็นดียิ่งขึ้น

3.3 ข้อจำกัดของการแพร่กระจายงานแปลร้อยกรองจีนโบราณในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

เส้นทางของการแพร่กระจายวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ อยู่ภายใต้ปัจจัยหรือองค์ประกอบ 3 ส่วนที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น ซึ่งก็คือ สิ่งพิมพ์ สำนักพิมพ์ และผู้อ่าน โดยภาพรวมของการแพร่กระจายวรรณกรรมร้อยกรองจีนโบราณในสำนวนภาษาไทยนั้นยังไม่ค่อยได้รับความนิยมน้อย่างแพร่หลายเช่นการแพร่กระจายงานแปลประเภทร้อยแก้วจีน ซึ่งพบว่ามีความขับเคลื่อนทั้งจากภาค

ราชสำนัก ภาครัฐและภาคเอกชน วรรณกรรมจีนที่แปลเป็นสำนวนภาษาไทยไม่ว่าจะเป็นประเภทนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ หรือนวนิยายกำลังภายในต่างได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงโดยมีวิวัฒนาการที่เชื่อมโยงกันมาตั้งแต่ต้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์จวบจนปัจจุบัน นวนิยายบางเรื่องได้รับความนิยมสูงสุดมีการตีพิมพ์เผยแพร่ฉบับต่อฉบับครั้ง จำนวนกลุ่มผู้อ่านก็ค่อนข้างมีความหลากหลาย ขณะที่งานแปลประเภทร้อยกรองจีนนั้นไม่ค่อยได้รับความนิยมเท่าที่ควร จากคำบอกเล่าของผู้ก่อตั้งสำนักพิมพ์ที่มีประสบการณ์ในการพิมพ์เผยแพร่งานแปลวรรณกรรมร้อยกรองจีน โบราณรวมทั้งเจ้าของผลงานแปลบทกวีจีนที่ได้ติดต่อส่งพิมพ์งานแปล พบว่าโดยส่วนใหญ่บรรดาเจ้าของสำนักพิมพ์ไม่ค่อยสนับสนุนการพิมพ์งานกวีนิพนธ์จีน เนื่องจากกลุ่มผู้อ่านค่อนข้างมีอยู่จำกัดทำให้ขอการจำหน่ายที่ผ่านมาก่อนข้างต่ำ ไม่ค่อยพบว่าสิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่งานแปลบทกวีจีนเล่มใดที่ได้รับความนิยมโดยมีการตีพิมพ์มากกว่า 2 ครั้ง ส่วนใหญ่พบว่าแม้ว่ายอดการพิมพ์ครั้งแรกมีจำนวนน้อยกว่าการพิมพ์หนังสือทั่วไป ก็ยังไม่สามารถจำหน่ายได้ทั้งหมด หรือพบว่าวารสารบางฉบับที่เคยพิมพ์เผยแพร่งานแปลบทกวีจีน ต่อมาไม่นานก็ต้องเปลี่ยนหัวข้อคอลัมน์เป็นคำนิรุกติศาสตร์ เป็นต้น ดังนั้น โดยทั่วไปเมื่อสำนักพิมพ์ไม่กล้าที่จะลงทุนจัดพิมพ์เผยแพร่ ผู้เรียบเรียงหรือผู้แปลสิ่งพิมพ์ด้านนี้ก็อาจจะขาดความเชื่อมั่นที่จะผลิตผลงานลักษณะนี้ขึ้น การพิมพ์เผยแพร่งานแปลบทกวีจีนโดยมากจึงต้องอาศัยสำนักพิมพ์ที่มีคนรู้จักคุ้นเคยช่วยสนับสนุน หรือบางรายผู้แปลก็ดำเนินจัดพิมพ์เผยแพร่เอง หรือไม่ก็ญาติของผู้แปลให้การสนับสนุน ปัญหาด้านข้อจำกัดของการแพร่กระจายงานแปลร้อยกรองจีนน่าจะมาจากเงื่อนไขและปัจจัยพื้นฐานดังนี้

(1) ธรรมชาติของผู้อ่านโดยทั่วไปนิยมเสพวรรณกรรมที่มีความเคลื่อนไหว ทำให้มองเห็นภาพ โดยเฉพาะภาพสะท้อนหลักธรรมชีวิตมนุษย์และสังคมมนุษย์ วรรณกรรมประเภทร้อยกรองไม่ได้ถ่ายทอดโครงสร้างของเนื้อหาตลอดทั้งเรื่อง แต่เป็นการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก เป็นภาษาที่มีความสละสลวยสวยงาม

(2) ภาษาของงานร้อยแก้วเป็นภาษาที่ใช้สำหรับการสื่อสารโดยทั่วไป ขณะที่ภาษาที่มีสัมผัสไม่ใช้ภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสารหรือเป็นภาษาที่นิยมใช้ในยุคปัจจุบัน

(3) สังคมไทยไม่ใช่สังคมของนักอ่าน ไม่มีชนบนิยมนิยมนการอ่านหนังสือจนเกิดเป็นลักษณะนิสัยที่ปฏิบัติกันทั่วไปเช่นสังคมจีน สังคมจีนเป็นสังคมของนักอ่านและนักบันทึก จึงไม่น่าแปลกใจว่าเหตุใดจีนจึงเป็นประเทศแรกที่คิดค้นวิธีการผลิตกระดาษ พู่กันจีน และยังเป็นประเทศแรกในโลกที่คิดค้นวิธีการพิมพ์อีกด้วย

สมมติฐานข้อ 12 ที่ว่า “โดยสรุปแล้วการแพร่กระจายของวรรณกรรมประเภทร้อยกรองจีนโบราณในประเทศไทยนั้นไม่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายเช่นการแพร่กระจายของวรรณกรรมประเภทร้อยแก้วจีน เนื่องจากกลุ่มผู้อ่านหรือผู้สนใจอยู่ในเครือข่ายที่จำกัด” จึงมีความถูกต้องภายใต้เงื่อนไขและปัจจัยดังที่กล่าวมา